

Olaf Bull

Mit navn er Knoph

bokselskap.no
Oslo 2023

bokselskap.no, Oslo 2023

Olaf Bull *Mit navn er Knoph*

Teksten i bokselskap.no følger 2. opplag, 1919 (Kristiania/Gyldendal).

Digitaliseringen er basert på fil mottatt fra Nasjonalbiblioteket (nb.no)

ISBN: 978-82-8319-708-2 (bokselskap.no), 978-82-8319-709-9 (epub), 978-82-8319-710-5 (mobi)

Filen er lastet ned fra e-bokportalen Bokselskap. Lesetekst og flere nedlastningsmuligheter m.m. er gratis tilgjengelig på bokselskap.no

---

I. Underslaget

Det var 1. april 19– ved 1 tiden. Det gik som en løpeild gennem «Grand café», at direktør Jens Christian Sahle, a/s «Kvarts», i formiddags hadde meldt sig for underslag, stort 20 000 kroner, og var indsat i varetægtsarrest.

Pengene tilhørte en ung nevø av direktøren og blev bestyret av ham.

Ved hjørnevinduet sat bankkasserer Wang, ingeniør Høie og arkitekt Hall.

De tre herrers forbauselse var stor, særlig Halls. Det var ikke mere end et par maaneder siden, at Sahle hadde talt med ham om at bygge en villa etsteds i byens omegn.

Men det var ikke bare forbauselse d'herrer følte. Det rare var, at de endog følte endel ærgrelse.

– Det var da merkelig, at han ikke kunde greie det, sa Hall.

– Ja, du mener, at han ikke fik det hele til at «flyte», sa bankkassereren. Ja, han hadde jo aktieselskapets penger mellem hænderne!

– Det ærgrer mig, at en mand lar sig fælde, naar han ikke behøver det! Og Sahle har sikkert ikke behøvet at gaa overende!

Hall var enig i dette.

– Men hvad fanden kan det stikke i, at han saa allikevel ikke greiet affæren, spurte han eftertænkksom. Kan det muligens tænkes, at han ikke har hat adgang til selskapets kapital?

Wang nikked: Det maa det ha været, sa han.

Ingeniør Høie sat og grublet.

– Det kan nu allikevel tænkes, at han ikke vilde greie sig paa den maate, sa han, og stirret tankefuldt gennem de blaa cigarskyer.

[6] – Avgjort ikke, sa bankkassereren og drak tappert, for det var lørdag og et kvart paa 1. – Avgjort ikke.

– Det er jeg enig med dig i, Wang, sa Hall. Man merker paa dig, Høie, at du har hat mere at gjøre med maskiner end med penger! Ovenikjøpet kan du ikke ha kjendt Sahle nok! Nu, jeg vil ikke slynge nogen bebreidelse mot Sahles karakter –

– Som er hævet over enhver mistanke, lo bankkassereren.

Hall lo med. – Well, jeg mener naturligvis kun, at jeg personlig til dato ikke har hat noget at bebreide ham. Han har altid været all-right!

Men kold har han virket paa mig. Denne kulde, denne hensynsløshet har kanskje været ⁿ¹ underbygningen for hans ubestridelige talent. Og jeg har av og til hat følelsen av, at den kunde avle en forbrydelse!

– Kan godt være, at jeg ikke har kjendt Sahle nok, sa Høie, og anstremte sig synlig for at forme sit synspunkt. Kanske jeg ogsaa undervurderer den ting at ha penger under hænderne i en saa vanskelig situation.

Men jeg kan godt tænke mig, hvorfor han ikke vilde angripen driftskapitalen. Han har vel villet ha sit selskap at falde tilbake paa, naar han kom ut. Han har ikke villet ødelægge alle sine chanser. Og tro dere mig – han blir atter engang selskapets direktør, det er jeg skraasikker paa!

– Mén, hvad du vil, sa bankkassereren. Min praksis har iallefald lært mig, at i slike vanskeligheter gjør folk alt for at klare sig. Kan de faa dækket, saa gjør de det – medmindre de da faar moralske anfegtelser og av idel karakterstyrke lar sig selv gaa i vasken. Men denslags herrer er meget sjeldne – gudskelov, hadde jeg nær sagt. Jeg haaber selv at være en honnet mand, men jeg liker ikke hængehoder!

Nei, kom ikke her og indbild mig, at Jens Christian Sahle har git op i utrængsmaal!

Høie tænkte sig om. Han var stædig og vilde svært gjerne avvinde en saks ⁿ² egenartede sider. Han likte øiensynlig ikke den tanke, at Sahle skulde ha været nødt til at gi op.

– Du nævnte den ting med samvittighetsskruplerne, sa han, og balanserte tankefuldt sit glas mellem fingrene. Kunde nu ikke det allikevel tænkes – –?

– Med Jens Christian Sahle? O, enfold! Og du kjender [7] ham? Og har set ham? Bankkassereren stod nu med frakken paa.

– Hans haarde og usympatetiske ydre, mener du? Det kan nu være en maske.

– Da bare en maske over noget endnu værre! Og si mig for alvor – tror du virkelig, at en mand pludselig faar saa avgjørende anfald av samvittighetsskjørhet, at han rennoncerer paa at bli reddet – naar han dog bevislig i aarrækker har brukt et barns penger?

Nei, kjære venner – vor forhenværende bekjendt direktør Sahle har simpelthen staat fast, bommende fast, med¹³ adgang til hverken selskapets kapital eller andre resourcer. Slik maa det ha været – jeg forstaar det nu!

Men jeg maa gaa mine herrer – –

– Stop et øieblik, bankkasserer. Du, som ellers er en nøiagtig ressonør; du sa allikevel noget, du ikke har bevist. I aarrækker? Vet man endnu noget om det? Vet man, naar besvigelserne begyndte?

Dette vil avgjøre rigtigheten eller urigtigheten av mit standpunkt.

Har han drevet paa med besvigelserne i flere aar, saa lar jeg – muligens – det med samvittigheten falde. Men viser det sig, at besvigelserne eller besvigelsen – for det kan jo være tat alt paa en gang – viser det sig, sier jeg, at den er av ganske ny datum, og viser det sig dertil, at direktør Sahle har hat anledning til at komme til driftskapitalen, men dog ikke har rørt den – ja, da holder jeg paa, at han har faat et samvittighetschok. Han har brukt pengene til noget, i en eller anden voldsom knipe – men saa har han angret likesaa voldsomt bakefter og ikke villet fremture i forbrydelsen.

– Kjære ven, jeg vædder paa, at du tar feil. Sahle kjender jeg – han hadde ingen sterke fornødenheter – –

Men jeg skal være enig med dig i, at hvis de to ting har fundet sted, da er affæren – noksaa broget!

– Broget? Da er den enkel da, bankkasserer!

– Ja, som sagt, Høie – jeg holder ikke paa din teori om¹⁴ Sahles samvittighet. Men for at vi kan bringe saken nogenlunde paa det rene, skal jeg slaa paa telefonen og utpumpe mine bankforbindelser. Jeg vil faa vite, i hvilken bank de

[8] underslaatte penger var plasert, – naar de er tat ut, og hvorledes de er forbrukt, om nogen kjender til det. Jeg forsømmer min tid med det, men skitt la gaa – –

– Kan vi ikke vente til aftenaviserne, foreslog Hall.

– Nei, jeg er blit nysgjerrig, sa bankkassereren og skraadde over gulvet til telefonkiosken. Det ringte og kimet længe derinde.

Høie, som sat og stirret tankefuldt ut i kaféen, fik pludselig øie paa en ung, velklædt herre, som passerte gjennom lokalerne. Han sprang op, løp efter ham og spurte ham ivrig om et eller andet, som Hall ikke kunde opfange. Efter et par minutters samtale skiltes de, og Høie kom tilbake. I samme øieblik kom ogsaa bankkassereren ut av kiosken med megen forundring præget i sit ansigt.

– Jeg er forbauset over at maatte fortælle, at to av dine formodninger holder stik, sa bankkassereren.

Jeg har følgende oplysninger:

Sahle har hævet pengene – og alle paa en gang – for kort tid siden i Kreditkassen.

Likeledes fortælles det mig, at han hele tiden har hat fuld adgang til selskapets kapital!

– Og jeg har ogsaa faat hørt noget, mens du var derinde, sa Høie. Jeg snakket i dette øieblik med den unge Andorsen, søn av grosserer Andorsen i aktieselskapet «Kvarts».

Han oplyser om, ikke alene, at Sahle den hele Tid har hat adgang til selskapets kasse og allikevel ikke rørt den, men han fortalte mig ogsaa, at der idag fra de øvrige aktionærer forelaa et tilbud om at stille kaution for at Sahle kunde undgaa arrest foreløbig. Men tvertimot – han avskog det og gik like til sin celle!

Og det allerrareste er: Den unge Andorsen ymtet endog noget om, at der fra aktionærernes side, med det samme underslaget blev bekjendt, endog skulde være tilbudt at dække summen – – – men selv det skal han ha avslaat!

Hvad skal man saa si om dette merkelige tilfælde? Høie saa triumferende paa de to andre.

– Det hele er en psykologisk gaade, mente Hall, og bankkassereren begyndte at bli enig med ham i det.

II. Mandens fortid

[9] Hvad visste man om Jens Christian Sahle?

Man visste, at han var den eneste søn av en holstensk smaahandler, som i midten av 70-aarene hadde bosat sig i Bergen. Faren hadde teoretisk interessert sig for grubedrift, og sønnen blev i en tidlig alder sendt til Tyskland, England og Amerika for at utdanne sig i branchen. Han forsvinder nu i gruberne en 5–6 aars tid. Hans ophold i utlandet kjendte ingen noget til. Hjemvendte nordmænd paastod at ha møtt ham paa Amerikas vestkyst paa den tid, da guldgrubedriften tok saa voldsomt opsving. Men han var en mand, der ikke talte meget – der var noget indædt, arbeidskraftig over ham – en kold energi, som det stod gufs av. Hans forbindelser brukte at si, at der var grubeluft om ham.

Det var efter sin hjemkomst til Norge, at Jens Sahles opdrift begyndte. Et aars tid efter sin hjemkomst giftede han sig til en mindre formue, omkr. 20 000 kroner, blev der sagt. Dette var saaledes Sahles driftskapital. Hans hustru var en datter av direktøren for det grubefirma, hvori Sahle hadde ansættelse. Parrets kjærlighetshistorie var kort, for kort mente man dengang. Man talte om, at det var et nødvendighetsegteskap, og det hadde ogsaa vist sig med al tydelighet. At direktørens datter hadde latt sig bedaare av ham, fandt mange kvinder naturlig. Hele manden var som av malm – ved siden av sin uavkortede energi, der var saa blændende, at man likesom helt glemte dens motiver, var Sahle i besiddelse av en egen art underklasseskjønhet, som bedaarer saa mange kvinder.

Sahle hadde heller aldrig tillatt sig erotiske ekstravagancer, til forundring for mange mænd. Han var tvers igjennem forretningsmand.

Omtrent 8 aar efter Sahles tilknytning til firmaet, hændte det, at en opfindelse til hensigtsmæssigere behandling av kvarts med et gav ham en mere fremskutt stilling. Hans opfindelse blev av firmaet avkjøpt ham, og for summen kjøpte Sahle sig igjen ind i interessentskapet. Han erhvervet sig en fjerdedel av aktierne til et beløp av 50 000 kroner, og paa næste generalforsamling blev han valgt til selskapets direktør. Men det forandret intet i hans livsførsel – hans [10] hjem forblev like dødt, og hans liv like opslukt av hans forretningsfantasi, som var umaadelig.

Var ikke Sahles forhold til sin kone særlig varmt, saa visste man, at han omfattet sin søn med megen kjærlighet. Sønnen var kommen hjem for en 3 ukers tid siden, efter at ha været ute i flere aar.

Fredrik Sahle var av en meget svak natur, og hele hans livsførsel var bøiet ind under farens jernvilje.

Omtrent dette visste man i store træk om Jens Christian Sahles private forhold, da denne pludselige selvanmeldelse indtraf den 1. april. Man vil forstaa bare av dette den umaadelige forbauselse, som begivenheten vakte. Men selve forhøret og nye oplysninger skulde gjøre saken endnu merkeligere.

III. De hemmelighetsfulde tal

Direktør Sahle gik rastløst frem og tilbage i sin varetægtscelle. Han havde et træt, grovt markert ansigt med bred hake, var middelhøi, men med kraftig legemsbygning. Han gik i sin kontorredingote, med hænderne paa ryggen – et par brede, butte hænder.

Han havde om formiddagen mottat besøk av to av sine med-aktionærer – juveler Printz og grosserer Andorsen. Han førte en kort samtale med dem i enrum, da det ikke av fængselsdirektøren blev anset for nødvendig at isolere ham efter en saa frivillig tilstaaelse.

Da slutteren efter en halv times forløp kom og meldte, at samtalen maatte være slut, gik de to herrer aktionærer, idet de alvorlig trykket Sahles haand.

– For det maa være avgjort idag, sa Sahle. Dere vil forstaa, mine herrer, at jeg længter efter at faa saken bragt paa det rene. Sikkert i eftermiddag, saa jeg behøver ikke at vente?

– Som vi har sagt Dem, Sahle – Hauge har allerede tillyst møte hos sig, De skal faa underretning allerede imorgen. Printz var høitidelig og høflig, da han sa dette.

Sahle rettet sig og kastet et sidste blik paa dem begge. Der var i dette blik et uttryk av bevisst, kold styrke, der virket ^[11] næsten imponerende paa slutteren, som lukket celledøren i. Der var intet nervøst hos denne arrestant i det øieblik.

Men nervøsiteten begynde igjen. I lange, sopende skridt gik direktør Sahle frem og tilbake i cellen. Slutteren interesserte sig meget for at iagttta ham nu og da. Han hadde aldrig set en slik uro hos et menneske, der hadde tilstaaet sin forbrydelse, og som sat i varetægtsarrest efter eget ønske. Slutteren hadde et øieblik en følelse av, at der var noget næsten teatralsk over Sahles gebærder.

Om et kvarter ringte det fra Sahles celle.

– Jeg maa ha sendt bud efter min søn.

Vil De samtidig bringe mig Norges kommunikationer?

Slutteren skulde meddele ønsket til fængselsdirektøren.

Efter et par minutter kom han tilbage. Han havde med sig kommunikationerne, og oplyste om, at sønnen skulde bli varslet. Fængselsdirektøren havde øiensynlig ikke gjort nogen vanskeligheder.

Sahle tok boken uten et ord. Han satte sig tilrette paa sin stol og bladet. Fandt, hvad han søkte, og la boken fra sig. Saa gik han igjen en runde i rummet. Men saa var han atter borte ved boken og slog op i den, som for at erindre sig noget. Ringte saa, og gav boken fra sig igjen.

– Det er forretninger, sa han kort. Naar kommer min søn?

– Om tre kvarters tid skulde han komme, sa slutteren.

Direktør Sahle gik atter rastløs alene inde i sin celle.

*

Efter tre kvarters tid kom den unge Fredrik Sahle. Han var meget blek, saa slutteren syntes rigtig synd paa ham. Der var i mellemtiden indløpet en meddelelse fra paatalemyndighetens repræsentant, statsadvokat Strømme, til fængselsdirektøren med paabud om, at direktør Sahle kun maatte faa tale med andre i slutterens overvær. Fængselsdirektøren hadde paa følelsen, at opdagelsesavdelingen stod bak ved denne foranstaltning. Han trak derav den slutning, at Sahles sak kanske ikke var saa enkel, som den saa ut til. Det var jo unegtelig noget underlig dette, at en mand, der igaar med lethed kunde ha sluppet arrest, hvis han hadde villet, idag skulde staa under slik speciel opsig. Men det var en ordre.

Direktør Sahle saa koldt paa slutteren, da denne underrettet ^[12] ham om fængselsdirektørens ordre. Saa for der en sky trækning over hans ansigt, men han var straks i likevegt igjen.

Sønnen stod blek og stille foran ham. Der var et uttryk af sønderknusthed over ham, som var det ham, ikke faren, som var forbryderen.

Faren talte flydende med ham om en række betydningsløse ting – spurte, hvorledes hans mor hadde det osv. osv. Men hans haarde, mørke øine var hele tiden fæstet paa sønnen, som talte de om ganske andre, ganske andre ting. Det

virket helt uhyggelig – slutteren følte det, som om faren vilde spørre om noget, men ikke turde, og derfor vilde læse sig til sønnens svar i hans ansigt.

Samtalen gled over i betragtningen om en post, sønnen hadde søkt. Tilsidst gik den næsten i staa. Der var et øiebliks taushet i cellen.

Saa begyndte Sahle at hoste. Han vendte ryggen til sønnen og hostet ind mot væggen. Og idet sønnen rykket nærmere, undslap der faren halvt bortvendt en sætning, som kun kom til sønnens øre.

Slutteren hadde kun hørt nogen tal. Han rykket nærmere – da rettet Sahle sig op, dunket sig i ryggen og smilte overlegent med et rolig ansigt. Og han fortsatte, hvor han hadde sluttet.

Saa gik da omsider sønnen. Sahle fulgte ham med øinene, idet han gik med bøiet hode ut av døren.

IV. En psykologisk gaade

Præcis klokken 4 blev direktør Sahle ført ind i forhørslokalet for at avgi den første forklaring om sit underslag.

Forhørsdommeren var Kruse, kjendt som en mand med store æstetiske og humanitære interesser utenfor sine juridiske. En liten, stille mand med et stort, hvitt hode, hvor to blaa øine lyste næsten usynlig bak guldbrillerne. Han ansaaes i sin almindelighet for at være en for mild dommer.

Paatalemyndigheten hadde forlangt at være repræsenteret under forhøret. Det var dog al sandsynlighet for, at saken vilde bli fremmet til doms ved forhørsretten uten paatale.

[13] Efterat de første formalia var protokollert, rettet forhørsdommeren de reglementerte spørsmåal til Sahle.

– De gjentar altsaa her i retten Deres tilstaaelse fra igaar om at ha forbrukt 20 000 kroner av Dem betrodde midler?

– Ja! Sahle, hvis nervøsitet under hele forberedelsen hadde været paafaldende, var nu næsten foruroligende opskaket. Det gjorde et merkelig indtryk paa de tilstedeværende. Flere av publikum, saavel som baade dommer og statsadvokat, kjendte Sahle personlig og visste, at nervøsitet var sjelden hos ham. Og de fandt det ogsaa forunderlig, at han skulde være saa betat av situationen – han maatte da ha ridd av sig den værste følelse, og sin samvittighet hadde han jo frigjort?

Sahle tok sig imidlertid sterkt sammen. Paa opfordring gik han nærmere ind paa saken. Pengene tilhørte hans nevø, gymnasiast Henrik Schultz, for hvem han var formynder. Pengene hadde siden guttens barndom været anbragt i Kristiania kreditkasse, hvorav der maanedlig var hævet et visst beløp av renterne. Kapitalen stod paa hans – Sahles – navn.

Forhørsdommeren saa opmerksomt paa Sahle, som nu var helt kold igjen. Sahle møtte hans blik og begyndte i det samme at stryke sig nedover ansigtet igjen.

Der kom likesom et skjær av medlidenhet over forhørsdommerens ansigt, idet han bøiet sig ned og noterte noget paa et ark.

Der var nu sterk spænding blandt de tilstedeværende. Forhørsdommerens næste spørgsmål, visste man, vilde forcere Sahles forklaring.

– Naar tok De disse penger?

– Den 20. mars klokken 12 hævet jeg dem i «kassen». Jeg hævet hele beløpet.

– Hvortil skulde De bruke pengene?

Sahle saa sig omkring. Der kom noget forpint over hans ansigt. Øinene flakket rundt.

– Er det – forlanges det av mig, at opgi grunden? Er det ikke tilstrækkelig, at jeg har tilstaat, at jeg tok pengene?

Statsadvokaten bøiet sig hen til forhørsdommeren. De tilstedeværende var pinlig spændt.

– Jeg vil gjøre Dem opmerksom paa, direktør Sahle, at en fortielse av motiverne til Deres forbrydelse vil forplumre saken, saa den maa gaa videre til meddomsret, og der vil en fortsat fortielse kunne virke skjærpende paa straffeutmaalingen. [14] De sparer Dem selv for ubehageligheter, naar De opplyser om motivet til Deres underslag.

Statsadvokaten bøiet sig atter frem. – Der vil desuten i motsat fald ogsaa bli iverksatt undersøkelser, fortsatte saa forhørsdommeren. De gjør bedst i, hr. Sahle, at fortælle alt.

Sahle stod længe hen, som om han kjæmpet med sig selv. Saa trak han aanden dypt.

– Jeg hadde en elskerinde, sa han saa, med et fullstændig frimodig uttryk i ansigtet.

Der gik faktisk et chok gjennom de tilstedeværende. Man bøiet sig mot hinanden. Man maabet. Denne tilstaaelse virket næsten likesaa forbausende, som meddelelsen om underslaget hadde gjort. Det hørtes omtrent utroligt ut, og dog maatte det være saa. Hvad andet kunde det ha været, andet end en pludselig, uforklarlig lidenskap, som hadde styrtet denne kolde, korrekte, haarde mand ind i

ulykken? Og allikevel! Hvor var det ikke allikevel utænkelig? Ingen hadde merket noget – hans egteskap hadde været noget av det ulasteligste – det visste enhver. Man hadde gjettet paa dette, men det var blit gjendrevet byen rundt. Ingen hadde kunnet antyde andre motiver, men dette var dog forkastet av alle.

Forhørsdommerens sjæl vaklet mellem to følelser. Paa den ene side var han paavirket av den almindelige opfatning av Sahle som fuldstændig uerotisk. Men selv hadde han allikevel paa forhaand trodd, at det maatte være erotik med i spillet. Det var den eneste mulighet, han ikke hadde kunnet utelukke. Der var oplyst, at Sahle ingen gjæld hadde, ikke hadde spekulert.

Og forhørsdommeren blev fylt av en følelse av menneskelighet. I denne forstaaelse av lidenskapens magt laa likesom surrogatet for lidenskaper i hans liv.

Han saa kort bort paa Sahle. Og Sahle saa opløst ut.

– De hadde en elskerinde, gjentok han, og nikket tungt og betydningsfuldt paa hodet. Saa tok han sig i det og fortsatte med tørrere stemme:

– Det vilde være av interesse at kjende denne dames navn. Statsadvokaten nikket.

Sahle saa op.

– Sofie Strøm.

– Hendes adresse?

– Hun er ikke lenger i landet.

[15] – Saa! Forhørsdommerens blik streifet statsadvokaten. Et par medlemmer av opdagelsesavdelingen, der var blandt tilhørerne, stak hoderne sammen.

– Naar reiste hun?

– Hun reiste to dage efter, at jeg tok pengene.

– Hvorhen?

– Det vet jeg ikke. Hun reiste med kveldstoget til utlandet.

– Hvorfor gav De hende denne store sum?

Sahle rettet sig op.

– Fordi hun interesserte mig.

– Har De interessert Dem for damer utenfor Deres egteskap før? Vi ser gjerne, at De svarer os paa disse spørsmåal, hr. Sahle. Vi maa ha saa mange oplysninger, vi kan faa.

– Deres sidste spørsmåal kan jeg ikke besvare, hr. forhørsdommer. Sahle saa meget stolt ut, da han bemærket dette.

– Godt! Det er heller ikke saa avgjørende. Statsadvokaten saa ved disse ord noget uenig ut, men sa dog intet. Derimot kastet han et skarpt blik henimot de tre medlemmer av opdagelsesavdelingen. En av dem, en ung mand med et litet, snauklippet hode, smilte umerkelig og trommet med fingrene paa skranken. Der var utvilsomt noget igjære blandt de kloke hoder.

– Var De gjenstand for pengepresning av nogen art, hr. Sahle?¹⁵

– Aldeles ikke, hr. forhørsdommer. Jeg forærte hende godvillig – ja med glæde pengene – –

– Med glæde? Var der da intet i Deres handlemaate, der forbitret Deres glæde?

– Dengang ikke. Som sagt – hun interesserte mig sterkt.

Det var en underlig motsætning mellem Sahles kolde stemme og dette utsagn om sterk, erotisk interesse. Og forunderlig nok – hvad enten han merket det selv eller det kom naturlig – hans ansigt antok i næste øieblik det samme forpinte, om man vil litt forelskede uttryk, det hadde hat, da han første gang nævnte sin elskerindes navn.

Den lille ting blev ganske sikkert observert blandt opdagelsesbetjentene – iallefald av den unge, snauklippede mand. Han fulgte idetheletat Sahles minespil med den dypeste opmerksomhet. Da sa pludselig Sahle noget aldeles uventet:

– Jeg vil gjøre retten opmærksom paa, at jeg blandt mine ^[16] papirer hjemme har min skriftlige overdragelse av pengene, undertegnet av frøken Sofie Strøms kvittering.

Der gik en sterk bevægelse gjennom salen. Forhørsdommeren kvak til.

– Har De hendes kvittering, sa De? Det hadde aldrig hændt i Kruses retspraksis, at en bedrager hadde skaffet sig kvittering for anvendelsen av

underslaatte penger. Der var næsten noget komisk over denne meddelelse. Men forhørsdommeren behersket sig.

– Det var da høist uvanlig, sa han. Og hensigtsløst, forekommer det mig. Hvorfor forlangte De kvittering?

– Fordi jeg er en ordensmand, sa Sahle koldt. Nu smilte man overalt i salen. Visst var Sahle kjendt som en ordensmand, men det faldt jo noget pudsig i denne forbindelse.

– Og fordi – nu, fordi jeg ønsket at ha bevis for, hvad jeg hadde brukt pengene til – –

– De ønsket at ha bevis? Hvortil skulde det hjelpe Dem, hr. Sahle?

– Det skulde hjelpe mig til at bevise rigtigheten av min retsforklaring, sa Sahle, og saa nu meget ærgerlig ut. Jeg handlet i et øiebliks lidenskap, men midt i denne følelse tænkte jeg mig muligheten av, at det hele blev opdaget.

– Hvorledes kunde De idetheletat tænke Dem, at besvigningen ikke skulde bli opdaget?

– Jeg hadde fra begyndelsen av tænkt at holde det gaaende med at utbetale min nevø hans tilgodehavende direkte av min egen gage. Samtidig haabet jeg ved gode forretninger efterhaanden at kunne indtjene den besvegne sum og sætte den tilbake i banken. Dette antar jeg ogsaa vilde ha lykkedes mig, hvis ikke – –

Sahle brøt pludselig tvert av og førte haanden op til ansigtet. Der gik en skjælven gjennom hans krop.

– Hvis ikke, hr. Sahle? – – Forhørsdommeren saa spændt paa ham. Her var han atter ved det sjælelige moment.

– Hvis ikke min samvittighet hadde pint mig næsten til vanvid, hr. forhørsdommer! Hvis ikke følelsen av at være forbryder hadde gjort mig til en nedbrutt mand de dage og nætter, der fulgte etterpaa. Jeg har aldrig gjort noget ukorrekt før. Det vet De selv, hr. dommer – det vet alle mine forretningsforbindelser. Forretningsmand har jeg været, men alltid inden ^[17] rettens grænse. Det har været mit livs ære at vinde frem ved hjelp av ærlige evner.

Hele salen pustet likesom op ved dette sterke og betonedede utsagn. Det var likesom det, der skulde til for at taakerne skulde vike – som en velgjørende

eksplosion av følelser hvirvlet Sahles heftighet al lummerhet væk. Det blinket formelig fornøiet til i forhørsdommerens briller, og han vendte sig helt mot statsadvokaten og samtalte med ham.

Men opdageren Hans Bleng, den unge, snauklippede mand ved tilhørersranken, gjennomkrydsedes ved de samme ord av mange refleksjoner.

Han kom blandt andet til at tænke paa det gamle rygte om, ved hvilket middel Jens Christian Sahle i sin tid skulde ha skaffet sig sin kone og hendes formue. Var dette rygte sandt, da var det et uigjendrivelig bevis mot Sahles samvittighets skjørhet. Men det kunde ikke bevises, og andet moralsk bevis hadde man ikke.

Men der var et andet logisk bevis, som ogsaa talte mot Sahles bekjendelse. Og det fylde Hans Bleng saa sterkt, at han tilslut ikke kunde bare sig, men bøiet sig til sin sidemand. Det spillet av iver i hans ansigt, da han hvisket:

– Kan en forretningsmand dække et underslag, blir det ikke længer underslag for ham. Det blir transaktion, forretningsførsel. Der blir ikke noget samvittighetsnag – det blir i høiden en forbigaaende uro. Forstaar De det, Hagen? Sahle har indrømmet, at han hadde kunnet dække det. Hvor skulde han saa faa denne samvittighetsangst fra?

Jeg sier Dem, Hagen, – jeg tror ikke, jeg tror ikke paa denne malplacerte anger. Jeg tror den er kunstig.

Men jeg maa tilstaa, jeg forstaar ikke hvorfor. Det er det sorte punkt i denne sak.

– Da gjør De det for broget, kjære Bleng, hvisket Hagen tilbake. Jeg sier allikevel, saken er meget enkel, saa nær som den raritet med kvitteringen – – nu, men det kan være en egenhet ved manden.

– Enkel? Nei saa sandelig – Bleng klødde sig i hodet, men oppebiet dog den andens forklaring.

– Jo, der er sammenheng mellem disse to sterke følelser hos ham – lidenskapen for denne damen og den sterke anger. Der er en underlig, ulmende stemningsbund i den fyren, det kan De stole paa!

[18] – Ja, men jeg tror ikke paa det med lidenskapen heller jeg, hvisket Bleng med et uttryk av pussig fortvilelse i ansigtet. Jeg tror sgu det er løgn, pro primo

med lidenskapen, pro secundo med angeren – –

– Nu synes jeg, De begynder at bli forvirret, kjære Bleng, sa den ældre. Derved gjør De jo hele saken til en latterlighet.

– Den er latterlig, hvis den ikke samtidig er svært tragisk, sa Bleng. Der ligger noget under. Aa, den som nu var forhørsdommer – –

– Hysj – –, sa den anden. Nu tar de fat igjen.

Forhørsdommeren, som hadde konferert med statsadvokaten, vendte sig nu atter mot Sahle. Denne kvak til; for hans opmerksomhet hadde i kort tid været andetsteds. Den hviskende samtale mellom de to detektiver hadde hypnotisert ham aldeles. Ikke saaledes, at han hadde oppfattet noget, dertil var de for langt borte – men han hadde i det sidste minut nistirret paa dem. Saaledes gik det til, at Hans Bleng, idet han saa op, mødte et staaalhardt og fort blik, som øieblikkelig slog sig ned. Sahle vendte sig igjen helt mot forhørsskranken.

– Saken er av den art, hr. Sahle, at domsfremmelsen maa utsættes til et nyt retsmøde. Vi vil bl. a. komme i besiddelse av den før nævnte kvittering. Den beror hos Dem?

– Den ligger i min skrivebordsskuffe, som min hustru har nøklerne til.

– Godt. Retsmødet er hævet for idag.

– – –

Sahle blev nu ført tilbake til sin celle. Hele hans nervøsitet vendte her tilbake. Hans fagter og optræden her tydet paa en saa stor opskakelse, at fængselsdirektøren syntes, det var rigtigst at sende fængselslægen ind til ham.

– Jeg forstaa det ikke, sa lægen, idet han kom ut igjen. Han er, saa vidt jeg kan forstaa, ganske i orden. Pulsen er normal, øinene klare, alt all right. Men De kan tro, jeg hadde møie med at faa undersøkt ham. Han satte sig formelig til motverge, ser De! Hvis det ikke var for absurd, vilde jeg næsten paastaa, at han simulerte. Kan De forstaa det?

Fængselsdirektøren kunde ikke forstaa nogen grund til det.

– Kunde ikke det hele være aandelig opskakelse? spurte han.

– Enhver aandelig opskakelse vilde finde uttryk i hans fysiske tilstand paa en eller anden maate, sa lægen og rystet [19] paa hodet. Jeg har imidlertid ordinert bromkalium til ham – men det hjælper ikke, for saavidt jeg kan se, er manden aldeles frisk. Nu – jeg skal se til ham et par ganger siden.

– – –

Hans Bleng hadde været oppe hos opdagelseschefen til en kort konference. Han kom nu gaaende nedover politikammerets hovedtrappe i samtale med statsadvokaten. Detektiv Hagen stod nede ved balustraden ut mot Youngstorvet og ventet paa ham.

– Fordømte æstetikere allesammen, sa Bleng, da han kom bort til Hagen.

– Nu? spurte den anden.

– De slutter sig nok til Deres opfatning begge to, baade statsadvokat og forhørsdommer, sa Bleng ærgerlig. Det er saa gildt og greit altsammen, med et impulsivt menneske, lidenskap og anger og det hele apparat – – jo da! Statsadvokaten hadde visst nogen bitte smaa tvil om den hele redelighet av sigtedes forklaring, men pyt, dem springer man over, hovedlinjerne har man fastslaat. Manden blir dømt ved forhørsret uten paatale han. Og allikevel sier jeg Dem, Hagen, han har ikke avgit uforbeholden tilstaaelse. Saken ligger dypere.

– Er forhørsdommeren en æstetikus, saa er De en romantiker, sa Hagen og lo, idet han tok farvel med Bleng. Da jeg var yngre, malte jeg ogsaa fanden paa væggen ved den mindste foranledning, kjære Bleng. Men livet og praksis har vist mig, at forbrydelseerne aldrig er noget særlig romanagtige. Jeg skal forresten indrømme, at det ogsaa gjorde mig ondt at opdage det. – –

Men jeg vil ikke forsøke at overbevise Dem. –

– Og jeg hverken Dem, statsadvokat eller forhørsdommer, sa Bleng haanlig. Endnu da.

Og de skiltes.

V. Der dannes teorier

Hans Bleng løp like op til sin bror, sakfører Peter Bleng, som sat og røkte cigaretter paa sit lille kontor i Grænsen. Paa væggen løp der en stor Cunarddamper over sirlige blaa bølger, en klædeshænger stod i hjørnet med en hat paa, og foran [20] Peter var der et hjørnebord med papirer og en gummikrukke, tvers over værelset var spændt skiddentøisnorer med underbukser paa. Det var alt, og det fortalte om rikelig med den tid, der ikke altid er penger.

– Send bud ned paa «Gjeita» efter to smørbrød med skinke og kjøp en halv øl, sa detektiven og kastet sin hat paa varmeapparatet. Derpaa satte han sig indenfor den inderste snor av skiddentøi og følte sig som i et kabinet, hvor han frit kunde tale med broren.

Peter Bleng slog tre slag i væggen med en stok, og straks efter kom der ind en liten skiddentøi med haar som vissent græs, fik besked og løp avgaarde.

– Jeg har ti minutter, sa detektiven. Saa bøiet han sig tilbake, saa alle skiddentøisnorene svaiet.

– Hør nu her, og sammenhold med, hvad vi talte om i formiddag. Dette later til at bli en ganske underlig affære.

Han fortalte nu om forhøret og endte med at si, idet han reiste sig op og tok smørbrødene ut av næven paa gutten, som netop kom ind:

– Det er egentlig en eneste ting, som forvirrer mig, ja, som ligger som en sten iveien for alle mine følgeslutninger. Det hele blir det latterligste vanvid, naar jeg kommer til det mystiske punkt med selvanmeldelsen, og den anger, jeg ikke tror paa. Trodde jeg bare paa den, da var saken uhyre forenklet.

Da stemmer det med min arbeidsmaate, foreløbig – jeg sier foreløpig – at se bort fra dette punkt. Jeg fæster mig utelukkende ved affærens første trin: En mand begaar i lidenskap en forbrydelse, en besvikelse for sin elskede, og sender umiddelbart efter lidenskapens gjenstand til utlandet med pengene. Hvorledes kan han sende hende bort, og hvorfor gjør han det?

– Hun kommer muligens igjen? foreslog Peter. En liten lysttur?

– Hvad skulde hun saa med 20 000 kroner? spurte Bleng arrig. Og selv om hun kunde bruke dem, begaar man en besvikelse paa 20 000 kroner og skjænker dem bort til en lysttur? Og nærmere begrænset: Vilde Sahle gjøre det?

– Han kan ha været gal av kjærlighet, sa Peter og pustet at svære røkskyer.

– Ikke gal av kjærlighet, men gal maa han da ha været, sa Bleng kort. Og gal er han ikke!

[21] – Nei, har han sendt hende bort, da er det sgu skedd for at hun skal bli borte, far! For 20 000 kroner kan man starte en pen liten forretning i utlandet. Summen passer udmerket.

Jeg tror at kunne fastslaa, at han har villet fjerne hende for alltid.

Saa kommer det næste, kjære Peter. Hvorfor har han sendt hende bort? Her har jeg endel prøvehypoteser, og nu maa du følge med. Nu skal vi gjøre et dypt snit ind i saken:

Det kunde først og fremst tænkes, at han har været behersket av hende, og ved en kraftanstrengelse vilde bli hende kvit. Naar jeg har faat rede paa, hvorlænge og under hvilke omstændigheter dette forhold har varet, skal jeg svare paa det. Den teori staar i bero.

Kunde det derimot tænkes, at han har været kjed av hende og har sendt hende til Bloksberg med pengene? Nei. Forkastes øieblikkelig. Er man kjed en elskerinde, stjæler man iallefald ikke 20 000 kroner til hende. Ikke sandt?

– Jo, sa Peter. Men – har du tænkt paa det: hun kan ha presset pengene av ham!

– Det er min tredje teori, som jeg kun har laget mig for at forkaste. Ser du – for det første vilde Sahle ha indrømmet dette, hvis det var saa – for det hadde været en formildende omstændighet! Men det kan heller ikke ha været saa, for et forsøk paa pengeavpresning vilde aldrig ha afficeret Sahle, hvis forhold til sin kone er fuldstændig neutralt.

– Aa, det er da ubehageligt? – – –

– Muligens, men ubehageligheten er ikke værd 20 000 kroner, langt mindre en forbrydelse, kjære Peter. Nei, den teori vet jeg er falsk, far!

– Men jeg har flere, jeg. Kom ikke her! Tænk dig nu en ting:

Sæt at Jens Christian Sahle aldrig i sit liv har stået i forhold til frøken Sofie Strøm, men at derimot en anden i familien – –

– Sønnen, Fredrik Sahle!

– Du sier noget, Peter. Tænk om kyllingen var den egentlige årsak til hele historien?

Peter faldt tilbage i stolen og saa perpleks ut. – Det er en teori, mumlet han.

– Det skulde jeg tro, sa Bleng livlig. Forøvrig er det efter min mening noget tøis, dette med at danne sig en fast teori [22] paa et saa tidlig stadium. Har jeg først et arsenal av detaljer, saa kommer teorien «flytende paa ei fjøl». Dette er jo egentlig bare prøveteorier, som ansporer mig til at arbeide – arbeidsteorier, som dere jurister vilde kalde det!

Naar du kommer op til mig imorgen, saa haaber jeg at kunne fortælle dig en del ting!

– Hvor skal du hen, sa Peter – han likte at snakke, for han hadde intet at bestille.

– Først til fru Sahle og hr. Sahle jun. Dernæst ut paa Grønlandsleret til frøken Sofie Strøms forhenværende bopæl. Hun har vel et eftermæle, kan jeg tænke?

Og Hans Bleng satte sin gamle bulehat energisk nedover øreknuterne, tømte i sig en slat øl og for avsted. Og eftermiddagssolen, som brændte i mønet paa den anden side av gaten, stod snart rød ind paa hjerter og ruter. – Peter la kabaler bak sit skiddentøi og tænkte interessert paa det lille, han kjendte til denne store og merkelige sak.

VI. Bokpakken

Der sat to nedbøiede damer, en gammel og en ung i en borgerlig møblert hjørnesalon i Inkognitogaten. De var begge saa nervøse og dypt inde i bedrøvelige tanker, at de kvak til, da det ved halv 6-tiden ringte paa entreklokken.

Hans Bleng, opdagelsespolitiet – stod der paa visitkortet, som piken bragte.

– Vi er jo prisgit, sa den gamle dame og rettet paa sit haar. La manden komme.

Fru Sahle stirret et øieblik forstenet paa ham. Saa begyndte hun at le, gik omkring i salonen og lo, en latter fuld av hysterisk haan.

Straks efter banket en knoke blidt paa salondøren, og Bleng kom ind.

– Jeg beklager at maatte bry Dem, frue, sa Bleng og bukket. Samtidig gjorde han et lettere, spørgende buk mot den unge dame, som stod i vindusnischen.

– Værsaagod, sa den ældre dame træt. Hun presenterte heller ikke.

[23] – Well, tænkte Bleng, saa faar jeg presentere mig selv! Og han bukket til den unge dame og sa sit navn.

– Frøken Winter, min søns forlovede, sa fru Sahle monotont.

Bleng blev sterkt opmerksom. En kjæreste hadde han ikke rigtig regnet med. Hun var særdeles vakker, den unge frøken Winter – det var noget ganske eventyrligt og fristende over hendes skjønhed.

– Det er to forretninger jeg har, sa Bleng og forsøkte at gjøre sig saa elskværdig som mulig. Jeg beklager det hele, men – –

– Men De har ingen skyld i det, sa den ældre dame haardt. De har fuldkommen ret, hr. Bleng, det har De ikke. Vi, som har skylden, faar ogsaa ta snakken, la hun til, skjærende.

– Fruen behager at være ironisk, sa Bleng og smilte sterkt. Han begyndte at bli amper.

– Ja, hr. opdagelsesbetjent – jeg blev ironisk. Det hele er saa latterlig, saa uforstaaelig, saa oprørende!

– Jeg vilde være taknemlig for at faa tale med Dem i enrum, frue, sa Bleng.

Frøken Winter forsvandt uten et ord.

– Min første forretning er at forelægge Dem endel spørsmaal, fru Sahle.

Har Deres mand fortalt Dem grunden til underslaget?

– Jeg har ikke faat vite noenting. For mig ser det ut, som om han har gjort en forbrydelse ut i det blaa! Om De vil, bare for at pine mig, knuse mig, sa fru Sahle og reiste sig ophidset. Saa saa hun pludselig sterkt paa ham:

– Men De kommer vel fra forhøret? Fortalte han grunden?

– Ja, sa Bleng. Og idet han overvandt en liten følelse av svakhet, sa han kort:

– Deres mand har tilstaat, at han har tat pengene til en elskerinde –!

– Han? Var det en elskerinde, De sa! – Nei, det er for kostelig! Han! Vet De, hvem De taler om? Jens Christian Sahle!

Og Sahle har sagt, at han hadde en elskerinde?

– Det har han sagt. Det er ført til protokols!

Fru Sahle hadde latt sig synke ned i en stol. Der kom igjen en stor kulde over hende.

[24] – Vel, sa hun tilslut. – Saa har han kanskje det. Men De, som er opdager – – kan De si mig naar? Naar?

Bleng rykket spændt nærmere. Hun spurte om det samme som han selv.

– Jeg har altid trodd, at en kvinde tok en viss tid om at gjøre en mand til forbryder, sa fru Sahle og lo kort. Et slikt forhold maa da ha krævet tid. Forklar mig da, naar Jens Sahle har hat den tid? Skjønt – nuvel skjønt vort forhold ikke har været godt – saa har jeg allikevel alltid hat ham i dagen. Ikke slik, at jeg har interessert mig for, hvor han var, og hvad han foretok sig. Men han! Han er en

klokkeslettets mand han, ser De! Aa, hvis De hadde kjendt hans kolde regelmæssighet. Hans dag var inddelt. Han var altid hjemme. Han bevæget sig mellem spisestuen, kontoret og soveværelset!

Bleng stod med et spørsmål paa læben.

– Jeg ser, hvad De vil spørre om. Nei, han var aldrig ute om natten!

Hør her, hr. Bleng! Skjønt jeg aldrig har hat nogen føling med ham, og aldrig hat nogen magt over ham, saa sier jeg Dem, at det mindste streif av lidenskap for en anden skulde ikke undgaat mig. Netop fordi han altid var kold. Netop fordi jeg hadde vænnet mig til at se paa ham ganske nøkternt. Forstaar De det? Aa, jeg vilde merket det!

Tror De forresten, han hadde giddet at lægge skjul paa det likeoverfor mig?

Nei, nei, – Sahle var mig «tro», sluttet hun med en usigelig foragtelig betoning paa det sidste ord.

– Men De sier jo – – fortsatte hun.

– At han selv har paastaat det motsatte i retten, ja – – sa Bleng. Si mig, fru Sahle – har De aldrig et øieblik i den seneste tid merket uro, nervøsitet hos ham?

Fru Sahle tænkte sig om.

– En gang, sa hun saa. Jo, det er rigtig. En gang. Men det var bare en kveld. Og lidenskapen – den er da – en tilstand? Ikke bare et øieblik, vel –?

– En kveld, sier De, sa Bleng med bankende hjerte. Kan De erindre hvilken kveld?

– Ikke bestemt. Jeg antar, det var en 5–6 dage siden. Han var ikke kommet hjem til aftens, men kom til kl. 9. Da [25] var han sterkt nervøs. Det slog mig forresten, for jeg har aldrig set ham slik!

Bleng noterte. Fru Sahle saa sig raadvild omkring.

– Er Deres Søn, hr. Fredrik Sahle, tilstede?

Der kom et drag av dyp smerte over fru Sahles ansigt. – Nei, sa hun kort.

– Naar er han at træffe? Jeg har instruks om at tale med ham.

– Med ham?

– Ja, med ham. Bor han da ikke hjemme?

Fru Sahle saa sig atter raadvild omkring.

– Nei.

– Men han bodde da her igaar?

– Ja—a – –. Fru Sahle sa dette meget nølende. Saa saa hun ned og sa med bedrøvet stemme:

– Godt, De skal faa det at vite, for De synes vel, det er underlig.

Min søn har paa sit værelse efterlatt sig et brev, hvori han sier, at han ikke holder ut at være her i byen. Han generer sig! Han ber mig og Louise at tilgi ham tusen ganger, men han reiser til Moss til nogen slegtninge av os med 6,35 toget!

Det er derfor vi er bedrøvet!

– De synes, det er umandig av Deres søn?

– Vi synes, Louise og jeg, at – at – – vi hadde ikke ventet av ham, at han vilde forlate os nu midt under den værste tiden!

– Si mig en ting, fru Sahle! Har De merket nogen uro hos Deres søn i den seneste tid?

– Ja, hr. Bleng, – det har jeg.

– En uro – større end den, der kan være opstaat av selve den sørgelige begivenhet?

– Ja, ser De, det er mig ikke mulig at si sikkert. Sahle hadde en sterk indflydelse paa Fredrik – og Fredrik elsket ham meget. Men jeg synes allikevel, at hans uro kanskje har været underlig –!

– Selv under de forhaandenværende omstændigheter?

– Ja! Han har været rent syk, næsten indpaa vanvid, synes jeg – like til idag. I hele formiddag har han været næsten unaturlig rolig. – Men det trøstet da os. Men saa kom det brevet – –

[26] – Vet De med bestemthet, naar denne uro hos ham begyndte?

– Ja. Den var at spore likefra kvelden før den dag, Sahle meldte sig. Sahle gik ved syvtiden fra sit kontor gjennom den lange korridor, der staar i forbindelse med vore værelser, og ind til Fredriks værelse. Han var derinde omtrent halvanden time. Der hadde av en eller anden grund været en voldsom scene mellem dem. Det kunde vi høre.

– Merket De noget paa Sahle senere paa kvelden?

– Nei, han var like kald – kanskje koldere! Det var Fredrik, som hadde faat undgjælde, stakkar! Han har ikke været menneske siden den dag. Som jeg ser sakerne nu, antar jeg, at Sahle allerede den kveld har fortalt Fredrik hele historien – og at det var det, som hadde ophidset dem begge!

– Hm! Der var altsaa intet, som var merkelig ved Sahle den kveld?

– Intet, hverken da han gik ind til Fredrik, eller siden. Jeg husker saa godt, at jeg møtte ham i korridoren – han var i sin kontordragt, og han hadde en firkantet pakke under armen og var som sedvanlig iskold. Jeg spurte ham, om det var Fredriks bøker, og han sa ja – –

Bleng tænkte længe. Det arbeidet frem og tilbake i hjernen paa ham. Han hadde det med det, at han aldrig lot detaljer være detaljer, men likesom forstørret dem i sin bevissthet, saa han ikke tapte dem avsyne.

– Hvilke bøker, frue, spurte han saa blidt.

– Fire videnskapelige elektrotekniske bøker, tyske verker av Hülsen, sa fru Sahle. – Det var nu forresten ikke sandt, for de kom med posten igaar.

– Saa! Det var altsaa en firkantet pakke, frue? Var den saa liten, at den – kunde være en samling breve? Aa, jeg tøver – den var altsaa saa stor som en pakke med bøker! Maatte jeg nu faa se Deres søns værelse? Jeg beklager – –

– Værsaagod! Kan det være til nogen hjelp for sakens opklarelse saa! For jeg forstaar Dem saa, hr. Bleng, at der er noget mystisk her – –?

– Muligens.

Bleng kom ind i Fredrik Sahles værelse. Han undersøkte først bokhylden.

– Var der andre bøker ventendes end disse? sa han og pekte paa Hülsens 4 bind.

[27] – Nei, det var de, vi ventet paa.

– De kunde altsaa ikke sigte til andre bøker, da De spurte Sahle?

– Nei.

Bleng undersøkte alle skuffer i værelset. De indeholdt ikke andet end almindelig herreekvipering. Han gjennemgik værelset fra væg til væg. Hans ansigt frembød en blanding av forvirring og ærgrelse, da han atter vendte sig til fru Sahle.

– Før jeg gaar over til min instruksmæssige undersøkelse av direktør Sahles privatkontor, maa jeg gjøre Dem et sidste spørsmåal. De maa tilgi mig, om De finder mig indiskret. Hvorledes er forholdet mellem Deres søn og frøken Winter?

Fru Sahle saa først forbauset paa ham. Saa antok hendes ansigt et varmt og begeistret uttryk.

– Saa De hende ikke? Vil De end yderligere vite, at hun er verdens fineste og klokeste lille pike! Min søn vilde ikke kunne leve uten hende. De skulde læse hans breve til hende fra utlandet!

Bleng følte sig næsten flau over sin hemmelige tanke, saa absolut overbevisende var fru Sahles ansigt og ord. Det var, som om de to unges kjærlighet var en del av hende selv, og hun kjendte den ut og ind.

– Hvorfor spør De forresten? sa fru Sahle.

– Aa, det var ingenting. Jeg maa nu be Dem gi mig nøklerne til alle skufferne i Sahles privatkontor. Mens jeg undersøker det, er De kanskje saa snil at finde frem de allersidste portrætter av Sahle og – Deres søn!

– Av min søn? sa fru Sahle forbauset.

Men Bleng viste ved at gaa rastløst op og ned paa gulvet, at han ikke hadde anledning at forklare hvorfor. Han fik nøklerne og gikk gjennom den lange korridor ind til Sahles kontor.

VII. Gaaden i sanden

Alle forkontorerne var forlatt. Selskapets kontorpersonale var forflyttet til grosserer Andorsens kontor. Sahles privatkontor laa inderst. Alle ting var i orden der. Bleng kastet et fort blik rundt. Han blev straks opmerksom paa, at værelset ogsaa hadde en anden dør end den, der førte ut til de ytre lokaler. [28] Han laaste den op, og fandt, at den førte ned en baktrap til gaardsrummet. Der stod kun Jens Christian Sahle paa døren.

Saa gik han igang med at laase op skrivepultskufferne. Øverst i midtskuffen laa der en forseglet graa konvolut. «Kvittering» stod der, med Sahles store, grove bokstaver. Bleng aapnet den. Den indeholdt følgende skrivelse:

«Paa grund af min dype interesse for frøken Sofie Strøm, skjænker jeg hende herved som gave kr. 20.000, forat hun kan oprette en forretning og skaffe sig bedre kaar. Min pligt byder mig at bryte med hende, men jeg ønsker ikke at skilles ved hende, før jeg har sørget for, at hun kan leve sorgfrit. Jens Christian Sahle.

Mottat kr. 20,000, hvorfor kvitteres.

Sofie Strøm, sypike.»

Bleng stod længe med dette merkelige dokument i haanden. Der kjæmpet en nervøs munterhet i ham.

Er det ikke forunderlig, tænkte han ved sig selv og smilte – at en saa kold og haard mand altsaa allikevel inderst inde har et omsorgsfuldt hjerte? Er det ikke rart, at en mand, som staar i det forhold til sin kone, allikevel føler pligt for hende; jeg glæder mig alvorlig til at se, hvorledes fru Sahle tar dette dokument!

Bleng følte sig lettet ved, at han nu ikke længer behøvet at avvente næste retsmøte, for at bli bekjendt med Sahles fuldstændige fremstilling av saken. Han hadde ærgret sig over forhørsdommeren idag, hvis spørmaal var for spredte og planløse, fordi han hele tiden gik ut fra, at han forstod sammenhængen. Han – Bleng – kunde nu uten at forsinkes, arbeide videre paa grundlag av den forklaring Sahle vilde gi paa næste retsmøte. Sahle vilde altsaa der fortælle, at frøken Sofie

Strøm hadde behersket hans lidenskap, og at han av pliktfølelse hadde revet sig løs fra hende, men samtidig hadde villet sørge for hende – dog saaledes at hun hadde maattet love at holde sig væk, saa han ikke atter kom indenfor hendes «tryllering».

Bleng skjønnte, at denne forklaring, Sahle saaledes vilde avgi, var et væv av løgn – et par smaa opplysninger til, og han vilde være sikker paa det. Men det var av stor betydning for [29] ham at kjende hele sigtedes fremstilling – gjennom de revner den frembød, kunde en skarp opdager kanskje skimte den rigtige sammenheng.

Blengs «prøveteorier» var saaledes reducert til – en eneste én: Hans hypotese om, at den ældre Sahle hadde begaat underslaget for at ødelægge et forhold mellem sin søn og Sofie Strøm, og derved redde sønnen ut av en taapelig lidenskap. Men selv denne teori var sterkt anfeftet av de ting, han kjendte til den unge Sahles kjæresteforhold. Men det var en teori, og den maatte prøves.

Detektiven undersøkte nu nøie alle skuffer i værelset for at finde noget til veiledning. Det var altsammen faafængt – alle papirer dreiet sig om forretningsførsel, grubedrift etc.

Som han stod og undersøkte papirkurven for dens indhold faldt hans blik paa noget bakom kurven, som han studset ved. Ikke saaledes, at det var noget i særlig grad merkelig – tvertom, det var en høist ubetydelig ansamling med gul, tør sand. Men denne lille hop vakte Blengs oppmerksomhet, kanskje netop fordi det var det eneste som ikke talte om den skjønneste orden.

Bleng grublet. Denne samling sand? Hvorledes kunde den være kommet her ind i værelset? Hvad kunde den ha været brukt til? Han kunde ingen tilknytning gjøre til saken, det fylgte ingen luke ut – men den lille kjendsgjerning blev til en isolert tankeoppgave for ham. Og netop den ting, at han ikke kunde forklare den, drev ham til at ane en mystisk sammenheng.

I neste øieblik grep han sig selv i det. Han dunket sig ærgerlig for panden.

– Det er for fantastisk, mumlet han til sig selv. Men han ringte allikevel efter piken – han følte en heftig trang til at bli oplyst paa dette punkt.

– Kan De forklare mig, hvorledes den lille næve med sand er kommen bak direktørens papirkurv? sa han til piken kort.

Piken saa nebbet ut. Hun oppfattet det som en bebreidelse, der ikke rammet hende.

– Naar direktøren selv drar op sand fra gaardsrummet, saa har'n vel ment at ville ha de' her, da, sa hun.

– Har De set direktøren bære sand op fra gaardsrummet?

– Ja, enten Di tror de' eller ikke, saa saa jeg og Andrine med vores egne auer Sahle liggende med en liten spade her om da'en og grave. Det var like neved den svære linden dér! [30] Aa kan 'n mene med slikt, sa jeg til Andrine, for de' var støggelig rart aa se denna fine ugeménslige man'n ligga aa grava! Du ska sé, han graver ned en skat, sae a Andrine endnaa! Men saa fekk vi sé, at 'n hadde mé sig et lite spann, som n' fylgte med denne gule sanna' og drog opover trappene mé – –

– Har De nogen mening om, hvad han brukte den sanden til?

– Han brukte ikke sanna' engang, for da'en etter saa saa a' Andrine og je, atte sanna' var helt ut ta vindue og laa paa stein' foran kjeldervindue.

– Hvor stort var spandet?

– De var et to-literspand. Han tog det paa kjøkkenet. Daen etter hang det der igjen!

– Hvorlænge siden er dette?

– Aa, det er vel en 8–10 daer sia, kan jeg tænke.

– Synes De, det var rart?

– Jamen var det artig lel – – men si mig Di, har'e noe mé saka aa gjøre? spurte piken og blev likesom litt rædd i røsten.

– Ikke det spor, sa Bleng og var forsaavidt oprigtig – det hele var den sorteste nat for ham. Kun den ene ting visste han – at han maatte merke sig det. Han sa til piken, at hun kunde gaa, og noterte.

Som avslutning paa sin undersøkelse gik han bort til kakkelovnen. Han raslet godt i den, og drog kaminskuffen frem. Her blev han ogsaa opmerksom paa en ting, som han tok vare paa med den samme nøiagtighet, skjønt ingen rune kunde være ham gaadefuldere.

Midt paa risten, mellem gammel aske, laa skelettet av en opbrændt bok. Den var aldeles nydelig brændt igjennem slik, at den faldt sammen i sotflinger, saasart Bleng rørte ved den. Der blev kun igjen det nederste hjørne av den.

Bleng skrapte soten av dette hjørne. Av de faa bokstaver, som der stod paa hver sidesnip, forstod han, at det var levningerne av en naturvidenskapelig bok. Han tullet bokhjørnet forsigtig ind i en avis.

– Det er ikke vanligt at brænde bøker, sa han. Og mere tænkte han ikke ved det heller, for med dette hadde han ingen teori og turde ingen ta.

Værelset var nu gjennemsøkt. Det var intet mere at finde. Bleng tok ogsaa med sig en gammel kork, som var rullet ind ^[31] under skapet. Han kunde ikke finde flere «uvanlige» ting, og gik omtrent like klok ind til fruen.

– Værs'god, frue, – læs dette.

Det var kvitteringen, han rakte hende.

Fru Sahle læste den. Saa krøllet hun den sammen i haanden og lo igjen den hysteriske haanlatter. Bleng fik med nød og neppe reddet det vigtige papir.

– For en omsorg!! Den elendige hykler! Vet De hvad, hr. Bleng – vet De, hvad – jeg tror – – paa –

– Hvad tror De, frue?

– Jeg tror, han maa være en større forbryder, end nogen av os aner – –

Uten at gaa nærmere ind paa denne formodning, tok Bleng farvel med fru Sahle og tok tilbens ned over mot østbanestationen med sit ur i haanden.

– 6,35, pæste han.

VIII. Mørket trækker sig sammen

Det var smaat duskregn ute, rigtig tænkeveir, mente Bleng idet han for nedover Inkognitogaten. Ved Nobel-gaarden tok han en trik og stillet sig foran, saa den fine regn dusjet ham i ansigtet.

De oplyste vinduer ved Drammensveien for forbi ham som i en drøm. Han sank fuldstændig ind i sig selv, indtil den sterke kurve ved Stortingsgaten igjen vækket ham med et ryk.

Og da var ogsaa det hændt med ham, der som regel skaper drømmebilleder: At de smaa, korte iagttagelser, han som vaaken hadde gjort uten at kunne tillægge dem større værdi, i drømmen hadde digtet sig videre, digtet sig sammen til en slags fabel. Han grep sig nemlig i at spekulere paa, hvad i alverden det kunde bety, at direktør Jens Christian Sahle dén og dén kveld hadde begit sig fra sit eget kontor med en æske fylt med gul sand ind til sin søns værelse, og der hadde geraadet i et heftig sindsoprør, der igjen fik til følge, at han anmeldte sig for underslaget –

– Vrøvl og tøv, snerret Bleng til sig selv. For det første vet du jo, at han har kastet sanden ut gjennom vinduet igjen, for det andet vet du jo ikke, om tidspunktet for sand-hentningen og scenen med sønnen falder sammen. Det eneste du vet er, at den affæren med sanden falder forut for det heftige optrin. ^[32] Og for det tredje, kjære ven, er jo det med sanden noget absurd, – et faktum, som driver løsrevet i det blaa – – –!

Men skjønt han nu var grættent over sig selv, kunde han ikke la være at haabe en ting: at det samme, som nu hændte med ham i det smaa, vilde hælde i det store – at de detaljer, han hadde, og de han vilde faa, netop vilde forme sig kaleidoskopisk sammen til et billede av sandheten.

*

Præcis kl. 6½ stod Bleng i venteværelset paa Østbanestationen og gumlet paa sin sidste prøveteori: Var sønnen aarsaken? Faldt denne teori, var han forutsætningsløs – men paa den anden side var han da overbevist om, at saken da hadde en langt dypere og mere mystisk bund, end han kunde gjætte sig til.

Kl. 3 minutter over halv 7 aapnedes venteværelsedøren, og den unge Sahle kom ind. Bleng kjendte ham straks igjen fra portrættet. Bleng stillet sig slik, at Fredrik Sahle kom til at passere ham, idet han gik til billetluken.

Bleng kunde ikke la være at lægge merke til flere omstændigheter ved ham.

For det første kom Fredrik Sahle styrtende med en fart, som var ganske uvanlig, naar man har 2–3 minutter igjen til togets avgang. Dertil var han saa nervøs og ræd i sine bevægelser, at han to ganger mistet et kronestykke paa gulvet, da han skulde betale. Bleng, der stod bak ham, tok det op den anden gang og rakte ham det. Sahle sa ikke engang tak.

– Hallo, tænkte Bleng, det vilde den pene dannede unge fyr ha gjort under alle andre omstændigheter end disse.

Men hvilke er nu disse omstændigheter?

— — — — —

Sahle kjøpte anden klasses billet til Moss.

Merkelig flothed hos en ung mand, hvis far er i fængsel for underslag, tænkte Bleng. Det viser kanskje, at ogsaa jeg har raad til det – –?

Et minut efter at Fredrik Sahle hadde sat sig inderst inde i en tom andenklasser kupé gik døren op og Bleng satte sig ind.

Jeg antar, at den unge mand nu gjerne vilde ha git en del penger for en avis at skjule sit ansigt med, tænkte Bleng. For at fanden eller en anden mare rider ham, det er sikkert – –

[33] Og det var sikkert. Lyset, som ubarmhjertig faldt fra kupélampen, fremviste et ansigt, der bar alle tydelige tegn paa ærgrelse, forvirring og – angst. Den unge Sahle hadde fine træk, men de var aldeles dødbleke. D. v. s. – ikke helt, for de var her og der flammet, som om han nylig hadde graat sterkt – øinene var ogsaa røde og saare, la Bleng merke til.

Det er mig, du er ærgerlig over, tænkte Bleng. Men ræd var du, før du saa mig, gutten min. Hvorfor er du ræd?

— — — — —

Da toget var gaaet en 5 minutters tid, tok Sahle sin bløte hat av, la den over sit ansigt og lænet sig tilbake, som om han vilde sove. Den jevne togdilt hadde øiensynlig beroliget ham noget. Der kom noget næsten fredelig over ham.

Forunderlig, tænkte Bleng, han maa frygte nogen eller noget derinde i byen. Dette er langt mere end bedrøvelse. Jeg beklager, at jeg maa gjøre ham endnu ræddere – –

Og som han tænkte det, gjorde han det. Han reiste sig, halte sig i stropperne hen til den ende av kupéen, hvor Sahle sat, og rørte forsigtig med pekefingeren ved hans arm.

Virkningen var merkelig. Bleng hadde ventet, at Sahle skulde ha faret op. Men det hændte ikke. Det hændte bare det lille, at hatten gled et stykke ned, og der var intet andet at merke hos den sittende, end et øie, der likesom overtrak sig med en mat hinde. Men øiet var rettet mod Bleng. Og nogen rædsel i verden kunde ikke ha et tydeligere uttryk end dette øie.

Det hele var fuldstændig som en indre lammelse. Den forplantet sig formelig til Bleng – han hadde lyst til at ruske den unge mand i armen og be ham om idetmindste at gi et livstegn fra sig. Han blev urolig og angst selv.

Da tok Sahle sig sammen, kunde han se. Hatten gled helt ned av ansigtet og faldt paa gulvet. Sahle spilte begge øinene vildt op, famlet foran sig med hænderne og satte sig opreist med et ryk.

– Hvad – hvad – vil De mig – – – sa han med tonløs stemme.

– Hvad ønsker De, rettet han det straks til.

– Jeg vil be Dem om en fyrstik, sa Bleng, som vilde gi ham tid til at berolige sig.

Fredrik Sahle tok med en haand, som dirret voldsomt, en fyrstikæske op av lommen og rakte Bleng den, uten et ord. [34] Saa gav han sig til at stirre ut i det kveldmørke landskap utenfor.

Det var en underlig stilhet i den lille polstrede kupé med den matte toglampe. Ute fór Bækkelagshøidens mørke skoge én forbi med det regelmæssige hvite blink av telegrafstolperne. Bleng sat med fyrstikæsken i sin haand og visste ikke hvad han skulde bruke den til. Hans hjerne var ogsaa fuldstændig avvæbnet likeoverfor dette mysterium. Han visste ikke, hvor han skulde ta fat – han hadde jo ikke været forberedt paa en slik sindstilstand.

Men han maatte hoppe i det – det var ikke til at undgaa.

– Jeg maa uleilige Dem engang til, sa han stiltfærdig. Er det ikke hr. Fredrik Sahle?

Sahle vendte mekanisk sit ansigt mot ham. Det var næsten graahvitt.

– Jo, svarte han stille. Og han sa ogsaa noget efterpaa, men der kom likefrem ikke lyd i det. Men saa kom det:

– Hvad vil De mig? Jeg tok denne kupé for at være alene, forat undgaa samtale. Forstaar De det! la han til med voldsom heftighet.

– Mit navn er Hans Bleng, opdagelsespolitiet. Bleng saa ved disse ord beskedent ned paa sine støvlespidser.

– Er det – er det – – er det – – Sahles haand tok et tak om lærtauget under vinduet, saa knokerne hvittnet.

– Det er i anledning Deres fars sak, sa Bleng like rolig og elskværdig. Det er nogen ganske smaa enkeltheter – –

Det var ganske underlig at merke, hvorledes disse ord allikevel beroliget den unge Sahle. Kanske det kom av de rolige og elskværdige ord. Han sat en liten stund og trak aanden dypt, saa kom der mere blod frem i hans kinder.

– Værsaagod, sa han, for første gang helt høflig.

– Jeg har søkt Dem hos Deres mor –

Da kom der noget vekt og smertelig frem i Fredrik Sahles ansigt. Saa saa han ned.

– Talte De med min mor?

– Ja. Hun var forbauset og bedrøvet over Deres avreise. Bleng sa dette med et litet stænk av ærlig harme i sin sjæl. Kanske Sahle merket det, for han sa:

– De er formodentlig som detektiv sat ind i omstændighetene – De har vel formodentlig ogsaa hørt om mit brev? Kanske det er usselt av mig, – ja, det er usselt, nederdrægtig, [35] baade mot min mor og mot – Men jeg kunde ikke, kunde ikke holde det ut, hører De! Kan De tænke Dem, hvad det vil si at føle husvæggene

hviske efter mig min families vanære! At møte al den fine pøbel, der ikke hilser mere eller søger at undgaa det! At se min fars tomme kontorer!

– De er en svak mand, sa Bleng haardt. Men det er ikke min sak.

– Ja, undskyld dette utbrud hos mig – men jeg trængte til at forklare Dem baade adfærden mot mine nærmeste og –

– Og? spurte Bleng.

– Og min – – min opførsel her i kupéen. Det har vel været Dem paafaldende, at jeg har været saa – – nervøs?

– De var meget nervøs. La os kalde det nervøs.

Sahle saa rapt paa Bleng. Der trak sig likesom en blekhet opover det ene kind.

– Hvad mener De med at si det? Jeg skal ha mig frabedt en censur over mine uttryk! Naar jeg sier, at jeg var nervøs, saa var jeg det! Behag at føle Dem litt mindre som opdagelsesbetjent, hr. Bleng – strengt tat har De jo intet med mig at gjøre – –

– Stop an half, sa Bleng livlig. – Sahles sidste ord hadde stimulert ham. Saken er den, at det forekom mig, De isted nærmest var syk, hr. Sahle. Og med hensyn til Deres sidste uttalelse, bevirker den kun, at jeg maa gaa løs med endel spørsmaal, som jeg – strengt tat – har bemyndigelse til at rette til Dem.

– Spør væk, sa Sahle urolig; dra bare ikke mine ord i tvil.

– Kunde ikke falde mig ind. Men De maa undskylde, om spørsmaalene falder litt spredt. For det første – – aa, vent et øieblik – –

Bleng gav sig til at rote i sin inderlomme efter et eller andet. Men det var bare en manøvre for likesom at faa større slagvidde for det spørsmaal, som nu kom:

– Kjender De litt til en viss frøken Sofie Strøm?

Detektiven kunde ikke forhindre, at han selv bøiet sig interessert frem ved dette spørsmaal. Enhver nuance i Sahles ansigt vilde være værdifuld. Men der kom ingen anden nuance end et træk av let forbauselse i den unge mands ansigt.

– Nei, sa han ganske naturlig og frimodig. Hvorfor spør De om det?

[36] Skjønt Bleng egentlig hadde forutset dette, blev han allikevel endel betuttet. Hans logik sa ham klart og tydelig, at denne urolige, nervøse unge mand, som var saa disponert for skræk, vilde ha reagert voldsomt, om spørsmålet hadde rammet. Bleng visste i dette øieblik, at hans sidste prøveteori gled bort under ham, og at han fuldstændig stod i taaken.

– En sypike, sa han mut.

– Jeg bruker skrædder, sa nu den unge Sahle med et anstrøk av naturlig munterhet.

– Nu, det tænkte jeg mig allikevel, riposterte Bleng og viste alle sine hvite tænder. Taabelig av mig.

– Vil De saa svare mig paa mit egentlige spørmaal?

– Hvad talte De med Deres far om, kvelden den 31. mars fra kl. 7 til 8½?

Var den unge Sahle lysnet op ved det første spørmaal, saa rammet dette spørmaal som en kølle.

– Hvad mener De, sa han med neppe hørlig stemme.

– Præcis det, jeg spurte om, sa Bleng hurtig og haardt. Hvad talte De med Deres far om den kveld? Hvad var det for en scene? Hvad var det, som gjorde Dere ophidset?

Spørsmaalene faldt hurtig og forcert. Bleng vilde ikke gi Sahle tid til at tænke sig om.

– Vi talte om – Sahle drog pusten dypt. Min fremtid!

– Deres fremtid?

– Min far syntes, jeg hadde været – doven!

Første løgn, tænkte Bleng. Han visste, den unge mand hadde de bedste karakterer.

– Hvad var der saa i den pakke, Deres far hadde under armen, da han gik ind til Dem? Bleng gik like paa saken. – Det var ingen dreven fyr, han hadde med at gjøre.

– Bøger, stammet den unge Sahle. Men med hvilken ret spør De? Vistnok er De detektiv, men – –

– Det var altsaa bøger, sa Bleng brysk. Men hvilke bøger?

– Det var – Hülsens verker.

Anden løgn, tænkte Bleng men han vilde ikke gaa mere ind paa det, han var ræd for, at Sahle skulde slaa sig rent vrang.

– De har graat i eftermiddag, ser jeg, sa han derpaa med elskværdig stemme, og bøiet sig ind til ham. Desuten har De været meget ophidset.

[37] – Hvorav vet De det? mumlet den anden med et hurtig glimt av spænding i sit ansigt.

– Jeg kan se det paa Deres øine og lukte det paa Deres aande. – De har drukket valeriana!

– Jeg har været meget bedrøvet.

Toget pep for Ljan.

– Jeg takker Dem for Deres oplysninger, sa Bleng og reiste sig. Jeg har, hvad jeg behøver. Men i sit indre tænkte han: Gud hvor jeg lyver. Jeg har jo ingenting!

Han hoppet ut paa perronen og kastet et sidste blik paa Sahle, der sat igjen som et drukket menneske i kupéhjørnet.

Med næste lokaltog tok Bleng til byen.

IX. Ansigter dukker op av mørket

Ved 9-tiden samme aften traadte der en ung tætbygget mand ind i madam Jessesens lille kaffesjap paa Grønlandsleret. Han forlangte at faa madamen selv i tale og blev vist ind i «privaten,» hvor madamen selv stod og la ind bordduke i skabet.

Madam Jessesen saa ut som et system av kjøtkuler, ordnet ovenpaa hverandre – underkroppen var en kjæmpekule, ovenpaa den brystet, som svulmet i skidden laksrød silke, og øverst hodet, der var omkranset av smaa skidne, letsindige blonder. Ogsaa i armene og hænderne var den samme overflødighet av rundhet at iagtta, selv haandleddene hadde hver sin fetfold, der virket som armbaand.

Med det samme madam Jessesen fik se Hans Bleng, hændte den lille tragedie, at linnedskapets indre stativ tok overbalance, og madam Jessesen blev begravet under 20 bordduker, 100 servietter, et utal av lakener, haandklær, gardiner, linner og unævnelige. Bleng fik i sidste øieblik tak i stativet og forhindret dette i at falde knusende nedover den massive dame, som hadde opgit alt og bare søkte at flakse sig ut av dette berg av hvitevarer.

– Det er ikke min skyld, madam Jessesen, sa Bleng og følte sig ulykkelig.

– Aa, jo saamen, pustet madam Jessesen og saa sig opgit omkring. Jeg blir altid saa alterert, naar atte Dere kommer! ^[38] Er'e noe gæli igjen? Ja, Dere veit, at jeg er ærlig, saa jeg har itte noe aa staa til svars for! Men jeg blir aldeles gær'n i hue, naar som atte jeg ser Dere, Bleng. Men la vors gaa ind i kabinette da. Tonetta, skrek hun ut i gangen, kom ind og rødd op efter mig her!

— — — — —

De sat bænket inde i «kabinettet» med hver sit glas rædsom portvin. Bleng hadde faat plads i en storblomstret divan, som han sank ned i til midt paa livet.

Madam Jessesen sat foran ham med det ene vældige knæ kastet over det andet, i en stilling av kolossal abandon.

– Aa er'e naa da, sa hun og la familiært hodet paa skakke.

– Noget meget magtpaaliggende, sa Bleng for at stemme hende til eftertanke.

– Øl!?? Har'ke vært øl i butiken siden den sidste mulkta! sa madamen og bøiet sig frem, saa det knaket i lænestolen. De' sant de', Blengen min, la hun til, kjælen som en lærke i røsten.

– Jeg gir pokker i øllet idag, sa Bleng. Jeg kommer for at spørre litt om Sofie Strøm.

– Hu Sofie? Hu er reist, hu!

– Naar reiste hun?

Madamen tænkte sig om.

– Det ska' je si Dere akkurat au det! Hu Sofie reiste akkurat kvelden den 24. mars. Hu skulde til Kjøbenhavn, sae a'. – Pokker til jente! Hu hadde faat penger.

– Mange penger?

– Det veit je' ikke. Men penger hadde hu. Hu betalte saa ærlig og redelig hver skilling for sig.

– Gjorde hun det? Dette interesserte Bleng. Sofie Strøm var altsaa et ærlig pikebarn.

– Vil De rykke litt nærmere, madam! Det er noget, jeg vil vise Dem.

Han tok de to fotografier op av lommen.

– Kjender De nogen av disse herrer?

Madamen rykket interesseret nærmere. Hun satte en pudsig lorgnet med staalindfatning over næseryggen, og tok fotografierne ut av henderne paa Bleng. Saa holdt hun dem langt ut fra sig, la hodet paa skakke og rynket øinene.

– Denanne, sa hun og saa længe paa den unge Sahles portræt, har jeg aldrig set!

[39] – Er De sikker paa det, madam Jessesen? Meget avhænger av, at De her tænker Dem om. Har denne unge mand aldrig været sammen med Sofie Strøm?

– Aldrig, sa madamen avgjort. De kan tro, je' veit, hvilke folk, som atte har været her.

– Kunde han ikke være kommet ind bak Deres ryg?

– Bak ryggen min? Jeg er nok brei i ryggen, men tru mig paa de' da, Blengen min, atte ingen slæpper utenom mig – tru mig paa det da, la hun til. Hun kom i fistel av bare ironi. Je' er interessert jeg, ser De!

– Vel. Men nu den herren? Bleng pekte paa det andet portræt.

– Han derre? La mig se. Jo, saa sandelig! Han har været her, ser Di – den fyren kjender jeg igjen!

Hun tænkte sig om et par øieblikke.

– Han har været her tre ganger, au han!

– Bare tre ganger?

– Tre ganger, siger og skriver, – sammen med hu Sofie. Synes Di det er for litet da, Bleng? Hun lo kynisk.

– Ja, det synes jeg, sa Bleng med stor indre munterhet. Men fortæl om de tre gangene, er De snil!

– Første gang var – jo, det var i midten av mars.

– Var det i midten av mars, sier De, sa Bleng og reiste sig halvt op av stolen. Skjønt han var meget interessert, maatte han avbryte hende. Han erindret at Sahle bl. a. i retten hadde fortalt, at hans bekjendtskap med Sofie Strøm var et halvt aar gammel.

– Var det første gang, han hadde været sammen med hende?

– Ja. Hu Sofie fortælte mig – i al stilhet slik – at han hadde slaat an me' a, nere paa jernbanetorvet. Hun syntes det var slik en fin og pen mand!

– Saa?

– Ja – aasaa sat dem inde i kabinettet hos mig og tøisa en times tid. Dom skulde ha vin og alt de' som godt var!

– Og siden?

– Siden gik'n. Saa kom'n igjen denne samme fyren – direktør, tror je'n var – et par daers tid baketter. Men stop naa – je huste fei, da jeg sae', at han var tre ganger sammen me' a Sofie. Den andre gangen var'n sammen med Strauss!

Bleng reiste sig helt op ved dette nye navn. Strauss! Endelig ^[40] et nyt spor! Endelig et glimt, om aldrig saa litet, ut av dette taakete uføre.

Han maatte gaa flere ganger frem og tilbake paa gulvet, før denne følelse av triumf hadde lagt sig.

– Hvem er Strauss? spurte han kort. Og det merkelige var, at ogsaa navnet gjenkaldte en forestilling i hans hjerne, som han ikke kunde bli helt klar over. – – Strauss? Strauss?

– Det er fyren til a Sofie, en tysk-amerikaner, som har vanka her, sa madamen mut. Jeg likt'en ikke!

– Og denne Strauss kom ind med direktøren? Hvor var Sofie henne da?

– Hu var oppe paa værelse' sit. Hun vilde ikke gaa ned. Strauss og direktøren sat ute i kaféen.

– Saa nogen av dem opskaket ut?

– Direktøren var litt urolig, men ikke mye. Strauss saa nærmest sinna ut.

– Hvad talte de om? Hørte De det?

– Nei, dom sat for langt unna! Jeg saa bare, at direktøren slog ut med armene, et par ganger, og Strauss sat og saa paa'n. Han sae ikke mye. Saa gik'n da.

– Strauss?

– Ja. Direktøren gik op aa snakka me' a Sofie.

– Hvorlænge?

– Et kvarters tid. Saa kom 'n ner igjen og la e' krone paa disken til mig – omframt.

– Si mig en ting, madam! Tror De, der har været nogen forelskelse mellem direktøren og Sofie Strøm?

– Jeg skjønte itte noe ta' det hele, je. Forresten saa tror jeg itte, a Sofie skjønte stort mere heller. Men hu vilde aldrig snakke om det. Nærmest trur naa je, hu trudde 'n var gær'n!

– Gær'n av kjærlighet da, madam Jessesen?

– Tru det, Bleng? Hu Sofie var itte akkurat a' dem 'n kaller en skjønhed. Itte var a saa ong heller. Ja, her ska dere faa se et fotografi a' henner, Bleng!

Madamen gik bort til en vase paa bordet og fandt frem et «øiebliksfotografi» av Sofie Strøm.

Bleng studerte det meget længe. Det var en type paa en ordinær, utjasket forhenværende skjønhed i trediveaarene.

– Vil De overlate mig dette portræt, sa han.

– Værs'go. Direktøren fik et andet av samme slage'!

[41] – Gjorde han? Bleng kunde ikke la være at smile over hele ansigtet.

– Jagu gjorde 'n det – og kjøssa det gjorde 'n au, saa jeg saa det sjæl – ute i korridor'n – saa 'n har vel vært forelska da, sa madamen med et litet letsindig suk. Men je' skjønner pokker ikke, naar'n har faat ti' tel aa bli' det!

– Ikke jeg heller, sa Bleng. Men det var den sidste gangen, madam!

– Det var to kvelder, før a Sofie reiste. Da sat dom en hel time oppe paa kammerse hendes. Strauss gik nere i kaféen og luska, huser jeg –!

– Har De indtryk av, at Strauss har hat nogen magt over direktøren? – – Noget slags hypnotisk magt, mener jeg?

– Han hadde fæle auer, sa madamen fort.

Men ellers veit je itte.

– Har Strauss været her, siden Sofie Strøm reiste?

– Nei. Jeg tror 'n maa ha blet me' a.

Bleng sat et par minutter stille hen.

– Det tror jeg ikke, sa han betydningsfuldt.

Og han grublet videre.

– Jeg tror, at Strauss endnu maa være i byen, sa han, halvt henfor sig selv. Hvis ikke – – Der for en lynsnar tanke gennem hans hode.

– Har De nogengang set Strauss sammen med nogen fremmed her i kaféen?

– En gang, sa madamen. En rar sullik var det au!

Hun saa forbauset paa Bleng, for denne sprang op og gik atter frem og tilbage paa gulvet.

– Fortæl om det, sa han febrilsk. Og hans ansigt bar tegn paa den ytterste spænding. Han bøiet sig helt over hende og tok henne i armen.

– Det er vel itte noe aa fortælle de', sa madamen litt støt. De' var en kveld her – ja, det var endnaa etter den første gangen, a Sofie kom draendes med denna direktøren – atte Strauss kom ind i kaféen sammen med en svart, spinkel fyr med slængkappe og brei hat. Dom satte sig ned borte ved vinduet men dom snakka saa lavt, at jeg ikke kunde høre, aa dem sae, og det likte jei itte, for jei er interessert, ser Di.

– Hadde De indtryk av, at de dæmpet sin samtale med vilje?

[42] – Je' veit itte – jo, jei trur atte særlig Strauss itte vilde, at je' skulde høre, hvad dom snakket om!

– Har De ingen anelse om, hvad det egentlig gjaldt, madam Jessesen?

– Aajo – je' har naa en liten mistanke om, at dom snakka om direktøren – for engang hørte jeg tydelig orde «Direktør». Den andre sae fælt lite – han saa forresten noksaa tomset ut.

– Hørte De den andens navn? Blengs hjerte banket i sterk spænding, da han spurte om dette. Det var, som om alt avhang av det.

– Jagu er 'e ærgerlig au, for jei spørde naa Strauss baketter, aa 'n het, og da sa 'n namne! Men saa sandelig, om jei huser, jei, Bleng. Men de var et lideli' snodi' namn – jei huser aldrig, je' har hørt det, hverken før eller sia.

Den sidste bemerkning hadde en gufs av uhygge ved sig for Bleng. Det var for ham, som om der laa en mørk mystik indesluttet i dette ukjendte navn, der skulde være saa sært.

– Det navn er nøkkel til det hele, tenkte han.

– Hør her, madam Jessesen, sa han. Skulde De faa det allermindste spor av tysk-amerikaneren Strauss, eller skulde De nogen gang komme paa navnet til den andre ukjendte mand, saa har De bare et eneste at gjøre: uopholdelig at underrette mig om det. Og saa maa De holde aldeles tæt med det, vi har snakket om – ikke la det sive ut.

Saken er den, ser De, her bøiet han sig tæt indtil madam Jessesen, at vi her staar likeoverfor en av de eiendommeligste forbrydersaker, jeg endnu har støtt paa. Læser De aviser?

– Ja, jei læser sværta, sa madam Jessesen. Men mest om mord!

– Følg da med i direktør Jens Christian Sahles sak, og gjør Deres betragninger, sa Bleng. Det er en meget interessant sak – skjønt om mord blir der vel neppe tale.

X. Blengs skuffelse

Gjennem Vaterlands skumleste gyder gik Bleng tilbage til sin bolig, som laa nede i Storgaten. Han la sig med det samme han kom hjem, tændte en pipe og laa længe og tænkte.

Da Peter den næste morgen kom ned til ham for at faa ^[43] høre, hvorledes det var gaat, sat han ved vinduet og skar mekanisk smaa rifter i karmen med sin kniv.

– Det er noget særdeles mystisk ved denne affære, sa Bleng og saa op. Nu har jeg paa følelsen, at Sahle er uskyldigere end vi tror – jeg mener, vi har vist gjort ham endel uret her!

Sahle har ganske sikkert været kringsat av folk, sterkere og mørkere naturer end han selv. Allikevel kan ikke heller han ha rent mel i posen; for ellers vilde han jo ha indrømmet sin stillingⁿ⁶ i retten og fortalt om disse fiender.

Jeg danner mig nu saa smaat en teori om Sahles forhold, men du maa ha mig undskyldt, at jeg endnu ikke kan udvikle den for dig.

Hvad der nu kunde være av interesse, var at finde hr. Strauss. Endnu interessantere kunde det være at faa fat paa den anden ubekjendte; men naar vi ikke har hans navn, kan det ikke nytte. Jeg har dog det haab, at jeg snart skal faa lov at trykke ham i haanden.

Og Bleng gik tankefuld ut sammen med sin bror, som efterhaanden fik pumpet ham helt ut om gaarsdagens oplevelser og ærgret detektiven med en række taabelige og tankeløse hypoteser i den anledning.

*

Dagen gik, og der blev efter Blengs foranstaltning søkt efter tysk-amerikaneren Strauss paa de forskjelligste steder.

Grunden til, at navnet for som en mindelse gjennem Blengs hjerne dernede i madam Jessesens sjap, forstod han snart. Paa politikammeret blev han nemlig erindret om, at netop denne Strauss, han spurte efter, i længere tid av politiet

hadde været hemmelig mistænkt som gjerningsmanden for en række dristige indbrudstyverier i Pilestrædet og Akersgaten. Det lykkedes politiet ogsaa en 14 dages tid senere at knipe en anden indbrudstyv, som i retten tilstod at ha deltat i disse glimrende og genialt utførte indbrudd, der ganske rigtig var skedd under ledelse av Strauss.

Nuvel – paa dette tidspunkt, da Bleng kom i forbindelse med navnet Strauss, hadde politiet kun en mistanke, men der var fra opdagelseschefens side intet iveien for, at en slags eftersøkning blev foretat.

Den resulterte i intet – det var ikke muligt at finde nogen [44] Strauss. Underlig var det ikke heller – hvorledes skulde 3 betjente kunne finde en saa slu og dreven krabat som ham! – 20 betjente skulde være sat i arbeide, mente Bleng, og ærgret sig meget.

*

Sahlesaken gik imidlertid sin gang. Næste retsmøte blev avholdt og til Blengs og en del mistænksommes store ærgrelse blev saken fremmet til doms uten paatale. Sahle blev idømt halvandet aars fængsel. Han vedtok dommen uten appel.

Affæren blev diskutert meget i kriminalinteresserte kredse. Enkelte fandt det som sagt underlig, at forhørsdommeren og statsadvokaten ikke hadde fundet Sahles hele forhold unaturlig, og derfor hadde latt saken gaa videre. Bleng hadde ogsaa underhaanden⁴⁷ søkt at gjøre sine betænkeligheter gjældende, men var støt paa en modnet og fæstnet opfatning hos dommeren, at her forelaa der et tilfælde av letsindig forbrydelse parret med en egenartet samvittighetskjørhet. Der kunde paavises mange eksempler paa dette i de forskjellige landes retshistoriske journaler – der var tilfælder, som maatte behandles med al den delikatesse, der var mulig, inden lovens ramme.

— — — — —

Sahles nervøsitet hadde i den sidste tid tiltat. Men doktoren, hvis opfatning det var, at Sahle av en eller anden grund – muligens av pur affektation – simulerte, hadde fuldstændig ophørt med at undersøke ham, og ordinert stadig bromkalium, som viste sig at være aldeles uten virkning. Doktoren fandt heri end yderligere bevis for sin opfatning.

Saaledes gik det til, at doktoren kom til at bli uvidende om den virkelige, store nervøsitet, som gjennomrystet Sahle dagene umiddelbart efter dommen. Han

hadde faat lov til at tilbringe endnu et par dage i varetægtsarrest, hvor han for sine forretnings skyld læste aviser, og skrev breve, som alle blev undersøgtⁿ⁸ af fængselsdirektøren.

Saa sloges celledøren i efter Jens Christian Sahle, den store forretningsmand, den skjøre samvittighet.

Og der var mørkt om ham et helt langt aar undtagen inde i Hans Blengs hjerne – – derinde brændte som i et mindekapel en evig liten lampe for ham.

XI. Mordet i kalkgraven

[45] Det var paa Carl-Johan den 7. april ved 3-tiden, to dage efter Sahles domfældelse. «Dagslyset»s avisgutter kom sættende nedover strøket med ferske avispakker under armen.

«Mord paa Bygdø», var idag det store nummer. Kjøp'n da Di – det staar om en dau mand, som er funni i en grøft paa Bygdø!

Dette tændte. Der var sterk rift om aviserne, og avisgutterne hadde en kongelig dag. «Dagslyset» indeholdt følgende stykke under fete overskrifter:

«Da arbeiderne ved et nyanlæg paa Bygdø idag skulde opta arbeidet igjen efter en kortere avbrytelse, gjorde de i en kalkgrav, som var fylt med ulæsket kalk, et uhyggelig fund. Nedsunket i kalken, og halvt fortæret av denne, fandt de et menneskelig legeme – legemet av en middelshøi mand. Man fandt ogsaa de sammenskrumpede levninger av en bred bulehat i graven.

Arbeiderne varslet straks politiet, der lot liket fiske op av kalkgraven og i en patruljevogn bringe til Ankerløkkens likhus. Samtidig blev kalkgraven beordret avstængt, da det ikke er utelukket, at her foreligger en forbrydelse.

Likets ansigt viste sig at være fuldstændig fortæret, da dette laa helt nede i kalken. I klædesresterne opdagedes intet, der kunde lede til opdagelse av, hvem den døde var. Derimot var der paa en av fingrene en ring, paa hvis inderside navnet «A. Knoph» stod indgravert.

Liket viser ved den foreløpige undersøkelse intet tegn paa voldelig overfald. Der var intet saar eller hjernebrudd at opdage. Allikevel mener man paa opdagelsesavdelingen, at et mord her ikke er utelukket. Man anser det usandsynlig, at en mand vilde begaa selvmord ved at kaste sig i en kalkgrav, liksom ogsaa stedets avsides beliggenhet i nærheten av Hukkomplekset, skulde synes at utelukke et ulykkestilfælde. – Det ansees nemlig ikke rimelig, at den døde av egen drift skulde være gaat ind paa denne avsides vei, og derigjennem av vanvare være faldt i. Der er dog én ting, som kunde tyde paa, at ulykkestilfælde allikevel var tænkelig –

et stykke av gravens jordvold er raset ut ret op for liket og har ogsaa delvis begravet dette. [46] Det kunde derfor antages, at den døde har staaet paa kanten og mulden under ham har git efter.

Retslig obduktion vil bli foretat allerede imorgen. Politiet ønsker alle de opplysninger, som maatte kunne gives om denne ukjendte «A. Knoph», som saavidt sees, har været mørkhaaret, med tynde mørke barter, er av middelshøide, og har været iført en art slængkappe og en bred bulehat.»

— — —

Hans Bleng, som sat ved hjørnevinduet paa Grand og spiste sin lunch, blev ved de tre sidste linjer kold fra hode til fot. Saa for han op som forstyrret, slængte i en fart nogen penger paa bordet og benet op til opdagelsesavdelingen saa fort han kunde.

Opdagelseschefen kom ham imøte i forværelset.

– Her er noget for Dem, Bleng, sa han og rakte ham politirapporten. De var jo uheldig med Sahle-saken – her har De en, som De maaske kan gjøre mere ut av. De maa besigtige liket og reise ut til aastedet allerede i middag!

– Vet man, hvorlænge liket omtrent kan ha ligget der? Bleng spurte med aanden i halsen, for av dette avhang meget.

– Lægerne paastaar, at liket maa ha ligget der mindst 8 dage!

– 8 dage? det tror nu ikke jeg, opdagelseschef!

– Hvordan kan De ha nogen tro om det? Saken er jo netop nu kommen Dem for øre!

– Det er ikke sandsynlig, at jeg tar feil, mumlet Bleng: men jeg har en fast forvisning om, at jeg har fat i traadene av saken, endog førend saken forelaa. Imidlertid –!

Og han begav sig avgaarde.

– Hvis den døde er ham, sa han til sig selv, saa antar denne sak merkelige og uhyggelige dimensioner.

Og er det ham, saa vil madam Jessesen kunne fortælle mig om det.

— — —

Om faa minutter stod Bleng inde i det forfærdelige lille rum paa Ankerløkkens likhus. Ut av de trøstesløse graa kalkvægge stak der en eneste rusten jernstake for et gasblus – den hang utover et bord, hvis svakt hule flate var bedækket med blik. Utenfor det lille vindu, hvis nederste halvdel var oversmurt med en hvitblaa farve, stod der en svart, bladløs liten lind i et gaardsrum, som ikke var større end likværelset.

[47] Gassen brændte, og dens litt anløpne lugt blandet sig med stanken fra det, som laa paa bordet.

Det var en skikkelse, som var fuldstændig krummet sammen av kalkbrændingen. Huden og kjøttet var svidd bort og sunket ind, og der sat svære flækker av tøy æltet ind i de levninger, som var igjen. Den ene haand var aldeles frisk, den var øiensynlig ikke kommet ned i kalken. Den anden var indtørket som en skelethaand, – paa den var det, man hadde fundet ringen. Ansigtet var bare en klump med sorte folder – øinene var bortbrændt, likeledes næsen, men under denne sporet man en svak sort haarrand, likesom haaret paa bakhodet var delvis bevaret.

Bleng bøiet sig ned og iagttok længe hænderne.

– Musklernes rolige og normale stilling i haanden vidner ikke om et ulykkestilfælde av almindelig art – heller ikke om selvmord, sa han til Hagen, som fulgte med. Haanden er næsten det bedste speil for affektioner! Disse hænder hadde været ganske anderledes spilte, dersom der forelaa et ulykkestilfælde – og likeledes er et selvmord aldrig saa villet, at selvmorderen jo ikke faar krampebevægelser i hænderne, naar han drukner sig i kalk.

Her er, saavidt jeg kan se, tre alternativer – enten foreligger et ulykkestilfælde – men NB. fremkommet saaledes, at den døde i et besvimelsesanfald er faldt der ned. Eller der foreligger et mord begaat enten paa den maate, at den døde er slaat i svime, eller ogsaa slik, at den døde er myrdet paa et andet sted og bakefter slængt i graven. Hvad sier De, Hagen? Det er i allefald min bestemte opfatning, at denne mand har været bevisstløs, før han er kommen ned i kalkgraven. Se paa hændernes rolige uttryk.

– Jeg er enig med Dem i, at selvmord er utænkeligt, sa Hagen. Hvilken mand begaar et saa langvarigt og rædselsfuldt selvmord som at hive sig i en kalkgrav? Likeledes tror jeg, De har aldeles ret i, at manden har været bevisstløs, da han faldt

ned i graven. Men at gaa saa langt som til mord, drister jeg mig ikke til. Manden kan ha staat paa kalkgravens kant og faat et besvimelsesanfald.

– Fordi manden faar et besvimelsesanfald, er det derfor nødvendig, at grunden han staar paa, raser ut? spurte Bleng. Det staar jo i rapporten, at omtrent en kvadratalen av kalkgravens kant er raset ut sammen med den døde.

[48] – Vel, saa har han altsaa ikke besvimet, men er omkommet netop ved, at jordkanten har git efter under ham, sa Hagen.

– Men der motsier De Dem selv, kjære Hagen. For et øieblik siden gav De mig ret i, at manden enten var bevisstløs eller død, da han kom ned i graven. Er jordkanten raset ut under ham, er det ikke sandsynlig, at han samtidig skulde besvime – Herregud, faldet er da ikke saa dypt – ca. 2 meter staar der i rapporten. Tvertom, da vilde han ha kavet noget ganske forfærdelig. Men det er jo netop ikke noget særlig tegn paa dødskamp. Vistnok er han sammenkrummet, men det vil De let kunne overbevise Dem om, det kommer av kalkbrændingen.

– Vel, la os nu først undersøke kalkgraven, før vi danner os hypoteser, sa Hagen litt ærgerlig.

– Min bestemte hypotese er mord, sa Bleng alvorlig. Den danner jeg paa selvmotsigelsen mellem det utrasede stykke jord, som fordrer efterfølgende tegn paa dødskamp, og den rolige slappe stilling, hvori likets lemmer befinner sig. Jeg haaber ved undersøkelsen av kalkgraven at finde nok et bevis. Jeg haaber end yderligere ved obduktionen at faa min bevisførelse bekræftet. Jeg har til syvende og sidst, kjære Hagen, et grundlag for min hypotese, som ligger dypere end noget av det, vi her kan studere – – – Men la os gaa!

Og de gik, idet de kastet et sidste blik paa det gyselige, som laa paa blikbordet under det lille gule blus, og som ikke var istand til at løfte en finger for at belyse den hemmelighet, det sammen med en anden i verden hadde overværet.

*

Da Bleng ved firetiden kom tilbake fra Bygdø sammen med Hagen og sin bror Peter, som han hadde fisket op paa veien, møtte han en kollega i trappen.

– Forværelset staar fuldt av folk, som spør efter Dem, sa han.

Bleng gik først ind og vasket sine hænder i assistentværelset.

– Denne mand er myrdet, sa han alvorlig til Peter, der nonchalant hadde tat plads paa den sorte kalikos sofa og tændte en lang caoba. Kanterne rundt kalkgraven er faste og gode, de kan godt staaes paa. Jeg har gjort utallige forsøk paa at «rase ut», men intet lykkedes. Desuten er den jordansamling [49] arbeiderne fandt sammen med liket for stor til at ha fulgt med liket i en ladning. Den er kommen i to ladninger, kjære Peter – og dermed er alt sagt. Desuten var liket næsten begravet under denne muld, men naar man glir ut paa denne maate, saa bruker da jordsmonnet at komme under en, ikke sandt?

Mord, kjære bror, mord og intet andet! Og vet du, hvem denne mand er?

Peter hadde ikke den ringeste anelse om det.

– Hvis jeg ikke tar meget fejl, er den døde mand i kalkgraven den samme som Strauss' hemmelighetsfulde medvider, manden med det snurrige navn, som madam Jessesen hadde glemte.

Peter slap cigaren av bare spænding. Han gjorde et kast med benene, saa han kom til at sitte ret op og ned i sofaen.

– Er u' gærn, var det eneste han fik frem.

– Omtrent desværre, sa Bleng. For er dette saa – er denne Knoph madam Jessesens hemmelighetsfulde gjest, da gaar det hele aldeles rundt for mig.

Og Bleng tok sig forvirret til hodet.

– Men la mig ta mig sammen, sa han saa og pustet dypt.

– Denne mand, A. Knoph, om hvem endnu intet vites, er myrdet i en kalkgrav paa Bygdø. Morderen kan paa sakens nuværende trin kun være at søke blandt tre personer. Disse tre personer er: direktør Sahle, den unge Fredrik Sahle og – Strauss!

– Hvilken interesse kunde direktør Sahle ha av at myrde Knoph? spurte Peter ivrig. Har du gjort dig klart op det?

– Disse to skumle individer, Knoph og Strauss, maa ikraft av en eller anden hemmelighet ha havt en skjæbnesvanger magt over ham!

Hvis direktør Sahle ikke selv har gjort det, kan den unge Fredrik Sahle være morderen – – –.

Bleug blev blek av spænding ved den tanke, han der fik. Han husket hele den merkelige jernbanetur sammen med den unge Sahle.

– Men hvorfor? spurte Peter haardnakket.

– Det er jo det, som er det gaadefuldeste av alt, skrek Bleug næsten arrig. Kjendte jeg bare de forskjellig kryssende interesser i denne affære, saa var det ingen sak. Visste jeg bare, hvad der har været mellem Sofie Strøm, direktør Sahle, [50] Fredrik Sahle, Strauss og Knoph, saa skulde jeg nok finde ut, hvem som var morderen. Nu aner jeg ikke det – følgelig er jeg henvist til at undersøke, hvem som kan ha været morderen, videre at bevise, hvem der maa ha været morderen og saaledes tilsidst trænge ind til selve motivet. Jeg maa arbeide utenfra og indad, kjære bror, ut fra rent utvendige fakta, og det sinker saa forfærdelig. Men jeg maa ind til disse mennesker – kanskje staar jeg her og gjætter i det blaa om ting, jeg i løpet av 5 minutter kan ha klarhet over!

XII. «Mit navn er Knoph!»

Da Bleng fra sit kontorværelse kom ut i venteværelset, var det første, hans øie møtte, madam Jessesens pompøse figur. Det store, røde ansigt var idag litt blekt. Hun var iført en svær sort silkekjole for anledningen og tronet paa en stol med armene overkors og brynene rynket. Av og til kastet hun misbilligende skraablik hen paa de tre andre personer, som befandt sig i venteværelset – begripeligvis, fordi hun forstod, de ogsaa hadde noget at meddele – og derved følte sin egen betydningsfuldhet forringet.

– Værs'god madam Jessesen, jeg ventet Dem, sa Bleng med et smil og lukket hende ind paa kontoret.

Bleng moret sig siden over at fortælle om, hvor hjertegripende skuffet madam Jessesen var blit, da han gjættet hendes erende. Derved var hele bouqueten tat væk, men hun tok sig igjen med en hæseblæsende og rystende skildring av liket, som hun hadde været nede og set paa, graden av rædselen, hun da følte, og styrken av sin overbevisning om at morderen nok engang vilde komme for dagens lys. Denne sidste forvissning underbygget hun med en række slaaende bibelsteder, og satte sig idetheletat i respekt hos Bleng, som ikke hadde drømt om, at madam Jessesen nogen gang hadde været i berøring med den hellige skrift.

– Jøsses, sa madam Jessesen, idet hun for aapen dør seilet gjennom venteværelset. – Jøsses, at je' skulde oppleve dette, og hun forsvandt gjennom ytterdøren, efterlatende som tilsigtet de øvrige i den tro, at dér gik hovedvidnet.

Bleng var glad over at bli hende kvit, for han brændte efter [51] at faa avhøre de andre. Den næste, som blev lukket ind til ham, var en liten tynd kontorist.

– Mit navn er Eng, kontorist Eng, sa han bukkende. Jeg er ansat paa grosserer Andorsens kontor. Jeg kommer i anledning av politiets opfordring om at gi opplysninger om A. Knoph – –

– Grosserer Andorsen? Bleng kvak til. Til den dypere anelse, han hadde om sammenhæng med Sahlesaken, og som ingen visste noget om, føiet der sig her en

ny, uventet, ydre. Grosserer Andorsen var Sahles kollega i a.s. «Kvarts»! Han følte sig gjennomrislet av en sterk kraftfølelse.

– Fortæl, sa han.

– Det var bare det, at avdøde Knoph for litt over en uke siden paa kveldssiden kom ind paa vort kontor og spurte efter min chef, grosserer Andorsen. Grossereren var netop den kveld i generalforsamling, og jeg sa, at han fik komme igjen næste dags formiddag, hvorpaa den fremmede mand gik sin vei. – Det var ikke noget særlig meget dette her, men jeg tænkte allikevel, det var bedst at underrette politiet. Kontoristen kræmtet forlegen.

Bleng tænkte bare paa en eneste ting.

– Det var for mindre end en uke siden, sier De? Er De ganske sikker paa det? Tænk Dem godt om – det er meget avgjørende dette. Kunde De, f. eks. huske datoen præsis?

– Den husker jeg meget godt. For det første var det den dag grossereren var til generalforsamling. Men spesielt erindrer jeg det paa grund av en ting. Da jeg hadde sagt, at grossereren ikke var at træffe, saa manden et øieblik paa mig og spurte saa: Det er jo den 3dje idag, ikke sandt? Jo, sa jeg. Vil De saa si, at jeg har været her kl. 6 og spurt efter chefen, sa manden. Mit navn er Knoph, la han til. Han stavet det enddog¹⁹ for mig, da jeg skrev det ned paa blokken. Her har De lappen, jeg gjemte den i min kontorskuffe.

Bleng strøk sig under kontoristens sidste forklaring ustanselig med haanden over panden. Tankerne strømmet ind paa ham.

For det første konstaterte han, at Knoph altsaa endnu levet den 3. april kl. 6 om eftermiddagen. Direktør Sahle kunde saaledes ikke ha begaat mordet paa denne mand – med hvilken han allikevel stod i en mystisk forbindelse? Sahle blev nemlig indsat i arrest den 1. Nu, da han visste det, forundret ^[52] det ham heller ikke – han hadde hele tiden betraktet det som en vild hypotese.

Men der fremgik mere av kontorist Engs forklaring.¹¹⁰ Den unge Sahles uskyldighet var derved ogsaa bevist. Hvis Knoph hadde været paa grosserer Andorsens kontor torsdag den 3dje april kl. 6, var det med ubønhørlig nøiagtighet utelukket, at den unge Sahle kunde ha myrdet ham paa Bygdø, for Bleng hadde selv reist sammen med ham med 6,35 toget til Moss. Bare at komme ut til mordstedet vilde ta over en halv time, selv om det urimelige kunde tænkes, at den unge Sahle

og den myrdede var reist i automobil sammen derut! Bleng maatte smile ved det vilde i den tanke, saa alvorlig han end var.

Hans fantasi arbeidet hurtig. Han følte sig nu forvisset om, at den mand, den unge Sahle med slik dødsangst flygtet for den 3dje april om kvelden, netop hadde været den samme Knoph, der nu laa som et uformelig lik under gasblusset paa Ankerløkkens likhus. Netop den samme eftermiddag hadde denne mand været i bevægelse med en skjæbnesvanger hemmelighet – hadde søkt at sætte sig i forbindelse med direktør Sahles med-aktionær – ja hadde sandsynligvis endog stræbt den unge Sahle efter livet. Av hvilken art kunde en slik hemmelighet være, der samtidig trængte ind paa det forretningsmæssige og hadde dødstruslen til sin raadighet – uten at den truede hadde turdet tilkalde politiets hjælp?

Blengs pande blev aldeles klam, naar han tænkte paa alt dette. Han holdt paa at faa et svimmelhetsanfald.

– Tak, De kan gaa, hr. Eng, sa han og puttet mekanisk blokbladet med Knophs navn ned i sin tegnebok. Eng bukket og gik.

Bleng maatte summe sig et øieblik, før han lot næste komme ind. Det var en mager, ældre dame med kopiblæk paa fingrene og lang næse. Hvad hun fortalte Bleng, var kun en bestyrkelse av hans opfatning.

Hun het frøken Eriksen og var ansat paa ingeniør Froms (A/S «Spatt») kontor. Klokken ett kvarter over 6 var der kommet en spinkel, mørkt utseende mand med slængkappe og bred hat ind i kontoret. Han satte sin kuffert fra sig utenfor og spurte efter chefen, som imidlertid hadde været bortreist i flere maaneder. Vil De minde chefen om, at jeg har været ^[53] her idag, sa manden. Mit navn er Knoph. Jeg skrev datoen og navnet.

– Og det var den 3dje klokken kvart over seks?

– Ja.

– La De forøvrig merke til noget ved mandens ydre?

– Jeg husker han lot til at være meget ophidset, han skalv sterkt paa haanden. Dertil husker jeg, at han blev aldeles hysterisk, da han ikke kunde finde sin haandkuffert igjen – en av vore kontorister hadde set den ute i entreen og i distraktion flyttet den til side. Jeg trodde, manden skulde blit gal! Og da han saa

efter et par minutters leden fandt den, for han ut og nedover trapperne som en raket! Vi fandt det alle meget underlig.

Bleng noterte.

– De hadde altsaa indtryk av, at den haandkuffert indeholdtⁿ¹¹ noget – særlig? Noget av særlig betydning for Knoph?

– Ganske sikkert!

– – – – –

Den næste, som blev indlatt til Bleng, var en ældre kvinde ved navn fru Hegge, som hadde et privathotel i Dronningens gate.

– Denne Knoph, som er fundet paa Bygdø har bodd hos mig i vel 14 dage, sa fru Hegge. Er dette mord, da skjønner jeg ikke det hele. Knoph omgikkes jo ingen!

– Kunde De nøiagtig anføre datoen, da Knoph forsvandt? sa Bleng. Jeg skulde anta, det var – la mig si, den 4de april? Var det ikke?

– Den 4de april? Aa, langt ifra! Knoph reiste fra mit hotel om eftermiddagen den 27de mars, han, det har jeg endda opført i min fremmedbok! Men det var maaten, han reiste paa, som jeg finder saa besynderlig.

Saken er den, at Knoph var gaat ut tidlig paa formiddagen, uten at ha sagt et ord om nogen ting. Jeg har aldrig set en saa indesluttet mand. Jeg tror ikke, jeg har talt 10 ord med ham paa de 14 dages tid, han var her.

Men som sagt – han var gaat ut om formiddagen. Hans kuffert stod igjen paa værelset, og jeg hadde lagt regningerne ind der, slik som jeg pleier at gjøre det en gang om uken.

Saa ringer det ved syvtiden samme dag op i telefonen. Det var Knoph. – Hvor stor er regningen – sa han ganske kort. 30 kroner, sa jeg. Jeg sender Dem 35 imorgen, sa han saa. ^[54] Vil De sende min kuffert til Kongsvinger station? Jeg reiser ikveld! – Jeg blev meget paff og lidt fornærmet over denne korte besked, men gjorde da, som han bad om. Næste morgen fik jeg ganske rigtig 35 kroner sendende!

Siden har jeg ikke set et glimt av ham! Men synes ikke De, hr. Bleng, at dette var en kuriøs fremgangsmaate?

Bleng fandt ikke egentlig det – det hænder jo saa ofte, at man pludselig bestemmer sig for en reise!

– Ja, men han hadde sagt til mig et par dages tid i forveien, at han ganske vist kom til at være i byen endnu en tid, sa fru Hegge. Derfor syntes jeg, det kom som en bøtte koldt vand over mig, at han pludselig vilde bort.

Og nu er han altsaa myrdet, sa hun med et dypt, tragisk suk, som om hun tænkte – saadan gaar det – hvorfor reiste du egentlig bort fra mig, din dumrian!

— — —

XIII. Bleng bruker sin hjerne

Efterat det sidste vidne hadde fjernet sig, sat Bleng længe bøiet over sin notisbok og noterte, blad efter blad. Han vilde ha det altsammen nedskrevet og ordnet. Han hadde fra en tidligere sak bragt i erfaring, av hvilken stor nytte det kan være at ha alle sine forarbeider i orden, selv om sakens kjerne laa i mørke. Hvis der saa paa et senere stadium kom et lysglimt, vilde dette være uten værdi, hvis alle detaljerne var i ugreie.

– Før jeg bygger mine teorier, maa jeg ha undersøkt to ting, sa Bleng til sig selv, og saa op fra boken med blyantspidsen mellem tænderne.

Og han slog paa rikstelefonen og forlangte Kongsvinger station.

Hvad han her fik vite, var kun den ting, at der den 28. om eftermiddagen var ankommet dit en kuffert under navnet Knoph, som endnu ikke var avhentet av nogen, og henstod i bagagerummet.

– Vil De sende den pr. omgaaende til opdagelsesavdelingen, sa Bleng.

Bleng likte ikke at faa denne sidste oplysning fra Kongsvinger. Han hadde tænkt sig muligheten av, at Knoph kanskje [55] hadde været deroppe i dagene mellem den 27. mars og 3. april – og at man deroppe kunde faa nogen oplysninger om ham. Hvad kunde saa det bety, at Knoph sender sin kuffert op, og ikke selv følger efter? Var dette sted kanskje hans hjemsted?

Det slog atter Bleng, hvor meningsløst det igrunden var, at gruble over dette, naar han faktisk endnu ikke hadde den fjerneste anelse om, hvor Knoph var fra, og hvem han egentlig var. Det vilde jo bare være et tidsspørmaal, naar disse oplysninger indtraf.

I mellemtiden, tænkte Bleng, har jeg kun et at gjøre: Faa undersøkt, hvor Knoph har opholdt sig fra kvelden den 27. mars, da han saa hodekuls forlot fru Hegges hotel, til kvelden den 3. april, da han indfandt sig paa Andorsen og Froms kontorer. Et steds maa han jo ha bodd, det er greit! Og hvis nogen kan bringe oplysninger om ham i det tidsrum, da har jeg en sikker forvissning om, at det blir

værdifulde oplysninger – – for i dette tidsrum er det, han maa ha optraadt og virket med sin hemmelighet. – Denne hemmelighet, som er det ubekjendte, jeg har at finde, og likeoverfor hvilken selve mordet er en underordnet ting.

– – –

Bleng lot derfor øieblikkelig gjennom telegrambureauet aviserne tilflyte en notis saalydende:

«Opdagelsespolitiet ønsker oplysning om, hvorvidt der paa et eller andet hotel, gjestgiveri eller privat sted her i Kristiania og omegn i tidsrummet 27. mars til ca. 4. april har bodd en mand ved navn A. Knoph».

Herpaa fulgte en længere sandsynlighetsbeskrivelse av Knoph, som den samme kveld blev rettet i overensstemmelse med et tilveiebragt fotografi av ham.

Der ankom nemlig samme aften med 10-toget fra Vestdalen to mænd fra denne bygd. De hadde paa eftermiddagskanten faat «Dagslyset» ihænde, og hadde der læst om det fundne legeme av A. Knoph. De hadde øieblikkelig sat sig i det første tog til Kristiania for at underrette politiet om, at A. Knoph netop var en sambygding av dem, at den ene end yderligere hadde fungert som en slags gaardbestyrer paa Knophs eiendom i Vestdalen. De hadde portræt med sig av den avdøde for at sammenligne. De blev i nattens mulm og mørke av [56] Bleng ført ned under det lille uhyggelige gasblus i Ankerløkkens likhus og bekræftet med gysen Knophs identitet. Bleng var utrættelig den aften. Da han la sig, visste han end yderligere dette:

Andreas Knoph var en for en 4–5 aarstid siden til Vestdalen indvandret mand av bøhmisk familie. Han var efter eget sigende opvokset i Kristiania og var norsk av sprog, men han hadde tilbragt mange aar i vesten.

For fire aar siden var han ankommet til Vestdalen, hvor han efter mange aars vandrende kræmmervirksomhet hadde slaat sig ned og kjøpt sig et jordstykke, ikke langt væk fra a/s «Kvarts» fabrikk, og indrettet sin bolig der. Han hadde adoptert en fattig gut fra bygden – det var hans eneste paarørende. Gaarden blev drevet av ham selv og hans gaardbestyrer, den ene av de to bønder.

Omkring den 12.–13. mars hadde Knoph en morgen mottat et brev, som, fortalte han, nødte ham til at reise til byen. Han var ogsaa reist, idet han sa, at han blev borte paa ubestemt tid, dog iallefald ikke meget over tre uker – det var forretninger. Om forretningernes art bevarte han den dypeste taushet. Han var

idetheletat en særting, en mand, som gik og ruget for sig selv og som tok liten del i andres selskap.

Hjemme var de derfor den sidste tid blit litt urolige for ham. Han hadde to ganger skrevet til sin adoptivsøn, som han vist holdt meget av – men begge ganger knappe, tørre brever, om at han hadde det godt osv. osv.

Datoen for disse to breves ankomst var det ogsaa lykkedes Bleng at fastslaa. Det første – det længste – var ankommet den 21. mars. Det andet – et ganske kort brev – ankom til Vestdalen den 26. Det indeholdt kun den ene ting, at han – Knoph – snart var ventendes tilbake, men at der var noget overmaate viktig som bandt ham til byen. Siden hadde man intet hørt fra ham men var allikevel ikke egentlig blit urolig, netop paa grund av Knophs uberegnelige væsen. Det var først i de allersidste dage, at gaardsbestyreren for alvor hadde tænkt at undersøke, om der var noget iveien med ham – da indtraf det triste nummer av «Dagslyset», som bragte oplysning om fundet av Knophs lik.

Bleng laa i sin seng og kjædet tingene sammen. Han tænkte særdeles godt, naar lyset stod slik og blafret paa bordet og det musestille i hans store, enkle værelse.

[57] Hvad han først og fremst dvælte ved, det var, at der rent utvendig set nu var knyttet en slags forbindelse mellem direktør Sahle og Andreas Knoph. Knophs sted laa ikke langt fra Sahles fabrikk og gruber, og det fremgik ogsaa av de to bønders forklaring, at Knoph nu og da hadde talt med Sahle deroppe, skjønt vistnok meget sjelden.

Og Blengs fantasi gled ganske av sig selv over til Amerika, hvor disse to mænd begge hadde opholdt sig – begge omhyllet av det samme dunkle slør av hemmelighetsfuldhet. Og som han laa og tænkte, slog det ned i ham som et lyn et eneste ord: Tysk-amerikaneren!

Strauss var jo ogsaa amerikaner.

Og Bleng følte ganske stille den visshet stige i sig, at disse tre mænd hadde hat en fortid sammen, en fortid, som omspændte en uhyggelig hemmelighet, hvis brodd var rettet mot Sahle – – ja som endog rammet ned gjennom generationen og strakte sin trusel mot den unge Sahle.

Hans fantasi bar ham nu saa langt ut, at han tilsidst maatte avbryte sig selv og samle sin tanke om de nærmere dunkle punkter ved denne sak.

Hvorfor forlot Knoph sin bolig den 27. mars? Hvorfor sendte han sin kuffert til en saa avsides station som Kongsvinger istedenfor at beordre den hjemsendt? Hvor har Knoph opholdt sig i denne mørke tid? Frygtet ogsaa han nogen? Hvem var det den unge Sahle flygtet for – var det Knoph – eller Strauss? Eller dem begge?

XIV. Der handler om en beskeden ungs mands paatrængenhet

Den dag, som nu oprandt, blev en travl dag for Bleng. Han stod meget tidlig op, og var ikke til at faa et ord av, skjönt hans snakkesalige vertinde surret rundt ham som en spyflue.

Da han ved 10-tiden kom paa kontoret, møttes han av et eiendommeligt syn. Hadde venteværelset dagen i forveien indeholdt værdifulde vidner, saa maatte det idag simpelthen bli en sukses for saken, om oplysningernes værdi stod i forhold til vidnernes antal. Værelset var omtrent fuldt av mands- og kvindepersoner av forskjellige aldre. Blengs skarpe blik kunde øieblikkelig henføre dem alle til den bestemte og egenartede [58] kategori: Hotelvertens. Og med et suk tænkte han, at dette nok vilde bli en skuffelse.

Han fik paa en bedrøvelig maate ret. 3 timer kastet han bort med at forhøre 20 mennesker, som alle hadde en sterk mistanke om at ha logert den myrdede i det førbemeldte tidsrom. Det lot aldeles ikke til at affisere dem, at vedkommende mandsperson «mørk, med gulagtig hud, slængkappe og bred hat», aldeles ikke lød navnet Knoph, men derimot Andersen, Pettersen, Eriksen, Jensen osv. osv. i rik variant. Alle var de fast overbevist om, at vedkommende hadde opgit falsk navn – og at de allerede da hadde hat en mistanke om, at saa var tilfældet. Ved at vise frem Knophs portræt fik Bleng antallet av de mistænksomme redusert til 15 – 5 opgav nemlig da sin teori. De øvrige 15 lot sig ikke rokke – ja, var snarere bestyrket i sin opfatning. Forøvrig hadde de ikke den fjerneste formening om, hvorfor den avdøde nu ikke hadde tat ind under rigtig navn – skjönt ingen magt i verden kunde rokke dem i den opfatning at saa var tilfældet.

Av disse 15 hotelverter og -vertinder var der to, der ogsaa hadde leiet værelse bort til en mand av ovennævnte beskrivelse, men ikke hadde faat hans navn optegnet.

Bleng var allerede med en gang paa det rene med, at alt dette var bare hysteri. Han kunde nemlig ikke gaa med paa den tanke, at Knoph skulde ha været nødt til

at ta ind under falsk navn. Nu – der var en liten mulighet – under forutsætning av, at han hadde følt sig forfulgt av nogen.

For allikevel altsaa ikke at tape en mulighet for opplysning, om aldrig saa liten, lot Bleng alle de opgivne navns bærere etterlyse gjennom telegramburaet – likesom han ogsaa lot etterlyse de to ubekjendte, som det og det tidsrum hadde tat ind paa de to hoteller uten at opgi navn.

Resultatet av dette viste sig snart. I løpet av et par dage oversvømmedes igjen opdagelsesavdelingens venteværelse av mørkladne mænd i forskjellige aldre og stillinger, som alle indignerte forespurte, hvilken interesse politiet kunde ha av at lære dem at kjende. Andersen, Pettersen, Eriksen, Jensen osv. osv. var deres rette navn, det stod de ved, og de hadde lov til at færdes, hvor de vilde. Til den allerede kjendte række av navne føiet der sig et nyt, lærer Zachariassen, som indignert viste sig at være den ubekjendte fra det ene av de to hoteller. Den anden ubekjendte kom imidlertid aldrig tilsyne.

[59] Det er unødvendig at fortælle, at likheten mellem de 19 herrer indbyrdes og med Knoph i særdeleshed, innskærket sig til, at ingen av dem var blonde.

Det hele staahei redusertes til, at der altsaa endnu ikke forelaa en eneste opplysning om Andreas Knophs tilværelse mellem den 27. mars og 3. april – det skulde da være den tomme luke, som det 20de hotel ikke hadde formaadd at utfylde. Da dette var et hotel i Vaterland, kunde det, mente Bleng, muligens allikevel være noget i det – Knoph var jo set i denne bydel sammen med Strauss engang. Men hvor det allikevel var ubetydelig, dette spor!

— — —

Vi har foregrepet begivenheternes gang – og vender tilbake til Bleng etterat han i 3 timer hadde maset med de 20 hotelverter. Han tok sig nu en halv times hvil, som han tilbragte nede paa «Gjeita» i Lille Grænsen sammen med 3 pølsesmørbrød og en vældig kop rykende kaffe.

Skjønt det var et tinende, vidunderlig vaarveir ute og fugler for frem og tilbake med smaa hyl gjennom luften av glæde, var der kun spænding og nervøsitet i Blengs hjerte.

Han sat i fødselsveer. En stor, ny «teori» var under fremvekst i hans hjerne. Men mellom denne teori, og hans overbevisning hang der ligesom en eneste mulighet og dinglet frem og tilbake som en pendul.

Bleng tænkte nemlig:

Kunde det allikevel ikke tænkes, at den unge Sahle, skjønt han kvelden den 3dje reiste ut til Moss med 6,35 toget, allikevel kunde være reist tilbake til byen den næste dag, og da begaaet dette mord? Hvis Knoph har kjendt til en grufuld hemmelighet om den gamle Sahle, saa var det jo allikevel tænkelig, at sønnen har strammet sig op og gjort, hvad han trodde var en redningsdaad. Det var en mulighet!

Følgen av denne mulighet var, at vi finder Bleng paa eftermiddagstoget til Moss. Ved 5-tiden indfandt han sig ved arkitekt Strandberg, Sahles svogers villa – det sted, hvor den unge Sahle hadde tat ophold efter at være rømt fra byen.

Og her fik han greie paa mange rare ting.

For det første var den unge Sahle allerede samme morgen reist til byen efter at ha mottat et brev fra sin far. Men dette var ikke nok. Da piken igaar kom ind paa Fredriks værelse, [60] fandt hun ham liggende besvimet paa gulvteppet foran bordet. Bleng fik høre det av pikens egen mund.

– De la vel ikke tilfældigvis merke til, hvorvidt dagsnummeret av «Dagslyset» laa paa bordet – eller paa gulvet? Bleng spurte rolig, mens hans hjerte slog som en liten torpedobaat – – hvis saa var, saa var her endnu en ydre forbindelse.

– Jo, der laa et nummer av «Dagslyset» paa bordet.

– Saa – Bleng pustet dypt. Hvad gjorde dere saa videre med den unge Sahle?

– Aa, arkitektens kom op og fik lagt ham paa sofaen. Han blev badet med eddike i ansigtet og doktoren blev budsendt. Men det var en rasende dyp besvimelse – det varte en hel time, før han kom til sig selv igjen.

– Uttalte han selv noget om grunden til denne besvimelse, jomfru?

– Ja, han sa rigtignok, at den var kommen av heten fra centralopvarmningen, og at han ikke taalte den tørre luft. Men han var idetheletat saa forvirret og tøiset, og saa saa angst ut, at vi nok trodde, der laa noget dypere under – – kanskje har det været noget med hans forlovede, Di – –?

– Muligens – ja, sandsynligvis, sa Bleng. Han er jo paa en maate reist fra hende, ser De. Det er netop ogsaa i den anledning, jeg kommer. Har De lagt merke til de ganger, den unge Sahle er reist til byen i denne tid?

– Om jeg har! Ja, det har ikke været vanskelig det, kan De tro. Man'n har jo været saa ræd for at reise til byen, saa det har været en gru. De kan tro, arkitektens ikke har været blie for dette. Fruen skulde hat slegtninger her, og vi har bare et gjesteværelse. Det har han hat hele tiden. I begyndelsen sa de ingenting til ham, for de trodde, han vilde reise av sig selv efter et par dage. – De syntes jo synd i ham. Saa begyndte de slik pø om pø at la ham skjønne, at han nu burde fordufte. Men han! Han lot som han ikke skjønnte det, han – han bare saa idiotisk paa dem og blev boende. De har forsøkt alle mulige midler – de har endog sagt det like til ham. Da protesterte han likefrem – han vilde bli boende. Tilslut blev det aldeles latterlig, ser De – – Fruen som er litt prippen paa det, er reist ned til hotellet her, og manden er reist til byen av ærgrelse. Men tror De, han rokker paa sig da? Gang paa gang har de forsøkt at lokke ham ind til byen med teater og andre fornøielser, men den er ikke gaat, ser De – [61] – – det er akkurat, som om han har hat paa følelsen, at hvis han kom til byen, vilde der ramme ham en ulykke.

Ogsaa har det været saa underlig, at han likesom paa en og samme gang har været menneskesky og ikke kunnet være undav os. Vi har set ham fra kjøkkenvinduet i timevis sitte oppe bak ruten sin og stirre ut. Aldrig har det været os mulig at faa ham til at gaa nogen længere tur. Nei, han holdt sig omkring husene som en kat, men snakket aldrig til os, ser De. Og saa forpint han har set ut! De skulde set, aassen han magret av herute! Slikt kalder en landophold!

– Han har altsaa ikke været i byen en eneste gang, siden han kom hit ut den 3dje med kveldstoget?

– Jo, det har han. En gang –

– En gang? Bleng kvak til.

– Ja, da han var inde ved direktørens forhør.

– Ja, det er jo sandt! Bleng bet sig i tungen av ærgrelse over, at han hadde glemt det.

– Men selv da var han artig, ser De. Han hadde git Adolf, gutten her, 2 kroner for at bli me'n ind til byen, følge me'n hele tiden, vente utenfor raadstuen, mens han var deroppe, og følge me'n ut igjen. Han orket ikke at være alene derinde, sa han. Adolf fulgte ham trutt, han. Og det er sikkert, at hvis hr. Sahle var bange for nogen, da gjorde han ret i at ta Adolf med – for han er sterk som et fjeld.

– Dette er altsaa den eneste gang, han har været i byen?

– Den eneste gang, det kan vi bevidne alle sammen herute, som har hat ham efter os som klister.

Bleng nikket for sig selv. Hans oprindelige og naturlige teori om den unge Sahles uskyldighet var nu befæstet.

– Tak skal De ha, jomfru, sa han. Men der var endnu et par spørsmåal. Hvad foretok den unge Sahle sig, efter at han var kommen sig av sit besvimelsesanfald?

– Han sperret sig inde paa sit værelse og var ikke at se førend den næste morgen, da jeg var inde med et brev til ham. Da laa han likblek i ansigtet og stirret paa mig.

– Var brevet fra Kristiania?

– Ja.

– De skulde vel ikke tilfældigvis ha konvolutten et eller andet sted? Den kaster man jo som regel fra sig.

– Jo, det er rigtig det – konvolutten laa igjen paa gulvet, da han reiste i dag. Jeg skal hente den.

[62] Piken kom tilbake med en lang, graa konvolut, som hun rakte Bleng.

Bleng saa paa den og nikket. Utenpaaskriften kjendte han. Den var direktør Sahles.

– Tok han saa farvel og reiste? spurte Bleng.

– Ja, det var noksaa hjerteskjærende, for det første graat han og var elendig, fordi han hadde plaget arkitektens, og saa sa han, at han vilde reise til utlandet og vel aldrig fik se Norge mer. Vi var rørt allesammen herute, skjønt vi jo egentlig var saa inderlig lei ham.

Bleng takket atter for opplysningerne og reiste til byen med næste tog.

XV. Bleng anfigtes

Obduktionen av det døde legeme paa Ankerløkkens likhus var berammet til næste dags formiddag. Som vi vet, var lægerne ved en tidligere, løselig undersøkelse kommen til det resultat, at liket maatte ha ligget i kalkgraven i mindst 8 dage. Lægernes foreløbige teori var imidlertid fullstændig omstyrtet ved kontorist Engs og frøken Eriksens vidnesbyrd – et vidnesbyrd, som blev end yderligere bestyrket ved at disse to vidner konfrontertes med det tilveiebragte fotografi og øieblikkelig erklærte, at den mand, fotografiet fremstillet og manden fra kontoret den 3dje april var identisk.

Obduktionen blev dog foretat av 3 læger. Som et bevis paa, hvorledes en læge allikevel kan hildes i sin egen teori og suggereres av sin første antagelse, blev det siden anført, at dr. med. Holte paa trods av al bevisførelse holdt paa, at Knoph mindst maatte ha været død i 8 dage. Dette utledet han dels ad medicinsk dels ad kemisk vei, idet han paastod, at de liksafter, som fandtes utviklet i den bevarede haand, ikke kunde ha været der, hvis manden kun hadde været død i 4 dage – likeledes søkte han gjennom den fremskredne kalkforbrænding at bevise samme paastand.

De andre to læger hævdede med stor styrke, at uten at ville hefte sig ved det logisk absurde ved paastanden, kunde de gjennom de og de medicinske erfaringer, klart bevise det umulige i dr. Holtes opfatning. De efterviste ogsaa dette med megen skarpsindighet.

[63] Nu kom det interessanteste ved obduktionen: undersøkelsen av, hvorvidt liket var tilføiet nogen molest.

Her hændte imidlertid det merkelige, at alle tre læger var enige om en ting: liket bar, saavidt der kunde eftervises, intet tegn paa ydre molest. Der kunde intet knivstik, intet brudd av kraniet eftervises.

Det harmelige skedde saaledes, at lægerne paa trods av Blengs forestillinger, hans paavisning av, at liket maatte ha været bevisstløs, idet det kom ned i graven og at muld var øst ut over liket av en anden ukjent haand, indsendte en

betænkning til politikammeret, hvis væsentlige indhold var, at avdøde Knoph for en 4 dage siden – sandsynligvis ved en besvimelse – maatte være faldt ut i kalkgraven og druknet der. Der var – ifølge lægernes betænkning – meget, som talte til støtte for denne opfatning – bl. a. den ting, at avdøde Knoph av bekjendte erklærtes at ha lidt av epilepsi, en ting, som ogsaa ved undersøkelsen av hjernen var bragt paa det rene.

Bleng oplevet saaledes den ærgrelse, at denne opfatning fæstnet sig, saavel hos politiet som i den offentlige opinion. Samtidig kunde han selv ikke rykke ut med sin mistanke, da den jo svævet aldeles i det blaa. Han bestemte sig derfor ogsaa her – likesom ved Sahlesaken – til at holde sine traade hemmelige. Ved det retslige forhør omtalte han derfor bare de ydre iagttagelser, han hadde gjort – hævdet sin opfatning av at manden ikke var død en naturlig død, men erklærte sig forøvrig ikke istand til at gi nogen forklaring om, hvorledes dette mord var foretat.

Man smilte meget av Bleng i de dage – de ældre opdagere var som aldrig før tilbøielige til at klappe ham litt paa skuldrene. Opdagelseschefen, som Bleng til en viss grad – dog med fortielse av sammenhængen med Sahlesaken – hadde sat ind i sine betragtninger, lot ham endog tilslut høre, at han var en fantast, som mere egnet sig til at skrive forbryderhistorier end til at opdage forbrydere.

– Det er nu anden gang, De maler fanden paa væggen, kjære Bleng, sa han paa sin gemytlige maate. De husker Sahlesaken og Deres – ærlig talt – litt hysteriske mistanke der. Dersom De bare kunde komme med en ordentlig teori, kjære ven – men det er jo altid bare bruddstykker med Dem. De skulde arbeide mere praktisk, mere nøkternt. Se paa Deres [64] kollega Asbjørn Krag, som opdager den ene forbrydelse efter den anden.

Bleng stod meget benauet foran sin chef. Saa saa han op og sa:

– Vel, jeg er rede til at la hele min mistanke falde, hvis De bare vil tillate mig endnu en ting.

– La os høre, la os høre, sa chefen jovialt og tændte sin cigar. At love Dem noget paa denne maaten, Bleng, det kan være meget farlig – ingen vet, hvad De kan finde paa.

– Jeg skal faa indfinde mig her imorgen, sa Bleng. Da skal chefen faa høre mit «sidste ønske» i denne sak.

Og han forlot opdagelseschefen, som sat igjen i sin store, grønne kontorstol og smilte.

– Hvad pokker er det, han nu har fundet paa, tænkte han.

XVI. Den store teori dannes

I en av de mest bortgjemte «baaser» paa Logen sat ved 6-tiden Hans Bleng sammen med sin bror, den ubeskjæftigede jurist, Peter.

Lamperne i lokalet var tændt. Ute faldt et fint, vaarlig flinger av sne mot ruterne, og man kunde fra dypet se utydelige menneskefigurer haste forbi deroppe, foran det store vindu, som vendte mot «Nedre Voldgate».

Hans Bleng sat med en notisbok foran sig. En halvtømt kop kaffe stod ved siden av ham. Paa jernfyrstikholderen laa en masse mundstykker efter Bostanjoglocigaretter og askebægeret var fylt av aske.

Bleng sat i sofaen. Foran bordet sat Peter og drak absint. Det var den anden, og det var Hans som betalte – Peter sat og holdt ham med selskap mot at faa fortære saa meget han vilde.

– Stop nu, sa Hans Bleng, da han saa, at Peter stak sterkt paa den anden absint. To absinter er tilstrækkelig, men nødvendig for dig. Driker du mere, kan du ikke holde rede i de traade, jeg har spundet, og det er derfor, du sitter her, din drukkenbolt.

– Men du sitter jo og skriver hele tiden, sa Peter og drak ^[65]ufortrøden. Jeg trodde, jeg skulde faa høre en spændende forbryderroman. [n12](#)

– Vet du, hvad jeg gjør? Jeg ordner mine datoer, gutten min. Om en liten stund skal du faa høre tallenes tale, men bestil dig først noget mat. – Brændevin og slikt skal du vente med. Du maa huske paa, at du jo er min eneste fortrolige.

Peter gjorde, hvad han blev opfordret til. Han bestilte en lutefisk og drak dertil i smug 3 drammer.

Endelig satte Bleng et punktum og saa op paa sin bror, som var rødsprængt i ansigtet av velvære.

– Hør nu, Peter, paa en serie av datoer:

Omkring 14de–15de mars kom Knoph til Kristiania – paa en forretningsreise, som det het. Omtrent samtidig gjorde direktør Sahle Sofie Strøms bekjendtskap.

I dagene mellem den 15–23de mars sees dels Knoph og Strauss, dels Strauss, Sahle og frøken Strøm sammen.

Den 24de reiser frøken Strøm med 20,000 kroner til utlandet, efterlatende sig en kvittering.

Den 25de eller deromkring antar jeg det var, at Sahle var nede og grov i sandhaugen.

Den 27de reiser Knoph fra sit tidligere opholdssted og forsvinder i Kristianias mørke, mens han samtidig beordrer sin kuffert sendt op til Kongsvinger station.

Antagelig den samme dag er det, at Sahle kommer hjem opskaket og nervøs, som om han var truet av noget.

Den 31te er det, at Sahle begir sig til sin søns værelse med den mystiske pakke under armen. Fra dette øieblik blir sønnen besat av en rædsel, som har forfulgt ham like til det sidste.

Den 1ste april melder Sahle sig for politiet for underslag – skjønt han godt kunde ha undgaat det. I fængslet udviser han en sterk nervøsitet. Likeledes fraber han sig foreløbig frihet – han liketil søker ind bak fængslets mure.

Dagen efter besøker sønnen ham i fængslet og faar en hemmelighetsfuld underretning av ham. Den 3dje april flygter sønnen med alle tydelige tegn paa rædsel ut paa landet, hvor han – naar undtages et par timers tid under et kort forhør her i byen – har opholdt sig siden.

Samtidig – 3dje april – optrær Knoph igjen og søker to firmaer, hvorav det ene indehaves av en Sahles med-aktionær. Knoph er selv meget opskaket.

[66] Sandsynligvis allerede dagen efter – eller muligens samme kveld – myrdes Knoph av en hemmelighetsfuld person paa Bygdø.

Den 7de april findes Knophs legeme og fundet offentliggjøres i avisen. Samme dag skriver direktør Sahle et brev til sin søn.

Samme dags eftermiddag besvimer Fredrik Sahle ute paa landet ved at læse om Knophs død. Næste morgen mottar han farens brev – han forlater Moss og er, efter

hvad jeg desværre har bragt i erfaring, allerede avreist til utlandet.

– Muligens efter Sofie Strøm, foreslog Peter flot.

– Ikke spøk nu, sa Bleng og lænte sig tilbage. Det er bragt paa det rene, at de intet har hat med hverandre at gjøre – det vet du jo.

Hvad jeg vilde fortalt dig, var, at jeg nu over disse data har støpt en teori, som, om den ikke kan sies at være aldeles fast fundamentert, allikevel maa være i retning av sandheten.

Jeg har allerede bevist, at Sahle ikke har været forelsket i Sofie Strøm. Hun har bare været –

– En straaqvind?

– Netop, kjære Peter. Og hvorfor har hun været en straaqvind? Jo, det skal jeg fortælle dig: For at dække Sahles forbindelse med Strauss og Knoph.

– Hun har altsaa ikke faat noe videre penger, hun da? Stakkars pike – –

– Ikke noget særlig – kun forsaavidt, som hun har været Strauss' elskerinde. De 20 000 kroner er efter min formening delt mellem Strauss og – Knoph.

– Altsaa allikevel en pengeutpresning?

– Ja – men slik, at offeret ikke har kunnet nævne det i retten. Han har endog laget det falskneri med Sofie Strøm for at kunne undgaa at forklare sig nærmere. Disse to fyrer har hat en forfærdelig magt over ham. Og denne magt bevises av endnu mere. Den har været saa truende og skjæbnsvanger, saa ganske sjelden uhyggelig maa den ha været, at Sahle – for at undgaa dem, – muligens endog for at redde sit liv – frivillig har anmeldt sig for at komme i fængsel!!

Peter maapet.

Det var altsaa grunden til denne psykologiske gaade med Sahles anger, sa han og skraldlo med et.

[67] – Netop, kjære Peter.

– Forbryderne er altsaa blit misfornøiet med de 20,000 og er gaat ham paa klingen da?

– Saaledes ser det ut, ja. Det kunde tænkes, at de to mænd ikke alene har forlangt de 20,000 kroner, men atpaakjøpet har stillet en anden betingelse, og det er den, Sahle ikke har kunnet opfylde. Saa er han flygtet indenfor fængslets mure for at undgaa deres hevn.

– Har du nogen ide om arten av denne hemmelighet, spurte Peter spakt.

– Spør mig ikke om det, sa Bleng mørkt. Det er jo det eneste, som jeg nu synes staar igjen at løse. Jeg har tænkt paa tusen muligheter, men ingen har passet.

Men hør videre, og la mig optegne sakens omrids for dig.

Det er i dagene 15de–23de, at underhandlingerne pleies mellem de 3 mænd. Den 24de reiser piken i forveien til utlandet med pengene – –

– I forveien? Er hendes ven Strauss da ikke reist med?

– Nei, nei, nei – – han kan ikke ha reist med. Det vil du snart forstaa.

Allerede den 25de er de to hemmelighetsfulde individer over Sahle igjen. Jeg gaar derfor ut fra, at det er en betingelse, han skulde ha opfylldt i de dage, som han har forsømt.

– Hvorav slutter du, at det var den 25de?

– Kan du huske, hvorledes jeg studerte mig grøn paa sandgravningen? Forstaaer du det ikke selv nu?

– Sahle har været nede og gravet op noget – –?

– Netop. Et brev, en besked, en seddel, hvad du vil.

– Men han tok sand med sig op i en bøtte – –?

– Og kastet den ut av vinduet dagen efter. Riktig, ja. Det er soleklart, at Sahle ikke har villet grave op sedler midt paa lyse dagen, hvis han ikke har hat noget at maskere denne handling med. Allerede da jeg første gang hørte om dette, var jeg ikke istand til at forstaa, hvad Sahle skulde med denne sand, og allerede da fo'r den tanke gjennom mig, at det var en manøvre – men til hvad, ante jeg ikke dengang.

– Du er pragtfuld, mumlet Peter og var idel beundring.

– Hør nu: Den 27de indtræffer der, saavidt jeg kan forstaa, meget merkværdige ting. Jeg vil atter bringe i erindring, at det efter al sandsynlighed var den dag, fru Sahle talte om, da Sahle var sterkt nervøs, da han kom hjem.

[68] For det første ser det ut, som om Sahle den dag har været gjenstand for en fornyet, sterk trusel. Desuten ser det for mig ut, som om der den samme dag er utbrutt en strid mellem begge hans forfølgere. Knoph flytter nemlig fra sit logi, hvor han hadde bodd i snart 14 dage og hat det godt – og han beordrer sin kuffert sendt op til Kongsvinger station. Læg merke til det – den skal ikke sendes hjem.

Dette kunde betyde, at de to forbrydere efter endt gjerning vilde ha forberedt sit tilbaketog over Kongsvinger til Sverige, men som før sagt, det kan ogsaa betyde, at Knoph søker at operere paa egen haand og forbereder sin egen tilbaketogslinje – og dette harmonerer da ogsaa mere med, hvad senere kommer, skal du se.

Jeg gaar hele tiden ut fra, at Knoph egentlig til at begynde med er hovedmanden her. Herpaa synes allerede den ting at tyde, at han for fem aar siden kom flyttende og valgte sin bolig like i nærheten av «Kvarts» fabrikk, hvor Sahle opholdt sig store dele av aaret. At der har eksistert en forbindelse mellom dem fra tidligere av, er sikkert.

Jeg mener altsaa, at Knoph i de dage som følger umiddelbart etter hans forsvinden fra fru Heggens hotel, pludselig har villet ta saken i sin egen haand. Samtidig har han næret en sterk frygt for Strauss. Og det eiendommelige er her hændt, at Knoph, samtidig som han har indjaget Sahle en voldsom rædsel, selv har været paa det hidsigste forfulgt av sin tidligere medhjælper Strauss.

– Men hvad i tusen djævlers navn er det, Knoph har villet Sahle og Strauss har villet Knoph! utbrøt Peter i komisk fortvilelse.

XVII. Det hemmelighetsfulde X. – Bleng fortviler

– Du hører jo, at det er det jeg ikke vet, snerret Bleng. Denne hemmelighets art og natur er netop regnestykkets ubekjendte X.

Kun saa meget kan jeg si, at hvis jeg visste, hvad den pakke indeholdt, som direktør Sahle den 31te mars om kvelden avleverte til sin søn paa hans værelse, saa tror jeg, at jeg skulde fortælle dig om hemmeligheten. Da var nemlig Sahle under det voldsomme pres, saavidt jeg kan forstaa. Da bestemte [69] han sig til, allikevel ikke at efterkomme den fordring der var stillet til ham, og heller gaa i fængsel end at gi efter.

– Du mener altsaa, at der har ligget noget overordentlig betydningsfuldt inde i den pakken? Peters øine stod paa stilker, – han var med med liv og sjæl.

– Ja.

– Værdier?

– Værdier eller ting, der kunde lede til værdier. Eller hør videre:

Dagen efter melder Sahle sig for politiet, og blir indesperret – muligens i sidste øieblik da han ellers sandsynligvis vilde ha mistet sit liv. Jeg behøver ikke at gjenta for dig det latterlige ved denne retsscene.

Men nu kommer vi til et nyt vendepunkt. Det er nu sønnen, i hvis hænder pakken er overlevert, som faar holde for. Faren har paa en eller anden maate faat greie paa, hvilken dag angrepet vil ske mot sønnen. Det er derom han underretter ham i fængslet. Slutteren skal efter eget sigende ha opsnappet et tal – det har efter al sandsynlighet været det kritiske klokkeslet paa dagen – –

– Du har jo indarbeidet teorien like indtil detaljerne, ropte Peter begeistret.

– Jeg er kanskje litt for dristig, sa Bleng, men den som intet vover, intet vinder. Og du kan tro, jeg har tænkt frem og tilbake, valgt, vraket og prøvet, før jeg har

bygget min teori op. Nu passer den i de fineste fuger! – – Men det var denne slutteren! Han var bare ansat der som vikar – – – det var ogsaa derfor, at han f. eks. uten tillatelse lot Sahles to medaktionærer faa tale med ham. Han er nu borte, og skal efter sigende ha tat post som lensmandsdreng ute paa Hurum. Jeg skulde gjerne ha talt med ham for at faa høre, hvilke tal det var, direktør Sahle hadde nævnt. I rapporten staar det bare, at «Slutteren syntes, arrestanten nævnte nogen tal.» Det kan være av vigtighet at faa vite det der.

Men videre! Sahles nervøsitet i fængslet har sgu været i orden, trods doktorens latterlige paastand – det kan du være sikker paa! Han har simpelthen været urolig, baade for sønnens liv og for at de to kjeltringer skulde røbe denne hemmelighet – –

– Det er den hemmelighetsfuldeste hemmelighet, jeg nogensinde har hørt tale om, sa Peter tørt.

[70] – Hysj, og hør videre, hvis du har absint kjær.

Nu kommer jeg til min store dumhet. Min grænseløse taabelighet! Jo mere jeg tænker paa det, desto ærgerligere blir jeg.

Du husker, at jeg fulgte med den unge Sahle i kupéen, da han reiste til Moss. Det var den prekære dag. Fredrik Sahle hadde uten tvil tidligere paa eftermiddagen hat et voldsomt sammenstøt efter al sandsynlighet med Knoph. Det forstaar jeg godt nu, naar jeg erindrer, hvorledes han saa ut. Han maa samtidig ha hat en rædsel for at Knoph hadde medhjælpere. Det forstaar jeg, naar jeg tænker paa den skræk, som grep ham, da jeg nærmet mig ham. Han maa med andre ord ha tat mig for noget i retning av – Strauss f. eks.

– Naturligvis, mumlet Peter slagen.

– Nuvel – det kunde jeg jo ikke vite dengang – – – jeg kjendte jo da til hverken Knoph eller Strauss. Men hvad jeg sørgelige idiot burde ha tænkt paa, det var paa en eller anden maate at faa undersøkt haandkufferten, som den unge Sahle hadde med sig, og som efter al sandsynlighet indeholdt hemmeligheten! Forstaar du det?

Jeg visste jo, at der var tale om en mystisk pakke, som stod i nær forbindelse med hele Sahle-saken. Jeg visste, at baade sønnen og faren hadde forsøkt at lyve sig fra, hvad den pakken indeholdt. Jeg visste, at denne pakkes indhold ikke længer fandtes i Sahles hjem, og at kun sønnen kunde ha fjernet det. Og saa tænkte jeg allikevel ikke paa haandkufferten! Det kan jeg aldrig tilgi mig.

Og nu er det forsent! Den unge Sahle er allerede igaar kveld med 11,15 avreist til utlandet over Kjøbenhavn, og ingen vet, hvor han er tat hen.

Men la mig ikke henfalde til sentimentalitet, men avslutte min teori. Da den unge Sahle paa en eller anden maate maa ha undflydd Knoph den eftermiddag, er det, at denne besluttet sig til at gaa agressivere til verks. Han opsøker Sahles medaktionær, grosserer Andorsen og en anden forretningsmand her i byen. Til disse ønsker han, saavidt jeg kan forstaa – at røbe hemmeligheten.

– Hvorfor det? spurte Peter.

– Spør mig ikke om det – det kan jeg jo ikke svare dig paa, da jeg ikke kjender hemmelighetens natur! Jeg kan bare gaa ut fra, at Knoph av en eller anden grund har tænkt paa at si fra.

[71] – Han var jo selv meget ophidset, bemerket Peter.

– Vet du hvorfor? Fordi han selv var likesaa forfulgt som den unge Sahle var forfulgt av ham. Han var selv jaget som et vildt av Strauss. Da Knophs forsøk paa at faa de to herrer i tale mislykkedes, og hemmeligheten altsaa endnu var urøbet – da er det, Strauss har kastet sig over ham og dræpt ham.

Saaledes forstaa du nu, at denne Strauss er eneutøveren av den magt, hemmeligheten maa forlene et menneske med. Og tro du mig – han vil ikke være barmhjertigere end Knoph.

Da den unge Sahle fik læse om mordet paa Knoph, besvimte han av sindsbevægelse. Det maatte jo være et lettelsens moment i, at en av hans forfølgere var død – men der laa ogsaa samtidig en stor trusel i, at den anden nu sat inde med hemmeligheten alene og hadde begaat et mord for at opnaa dette. Fredrik Sahle har ogsaa næste morgen mottat et brev fra sin far, hvori denne til overflod maa ha meddelt ham, at Knoph var død, men samtidig varslet ham for den anden. Dette kan være gjort i forblommede uttryk, saa fængselsdirektøren intet har merket, ¹¹³ da han gjennemsaa brevet. Derfor er unge Sahle nu flygtet til utlandet for at være helt sikker, som han tror. Bare han ikke forregner sig, stakkar! Udyret kan være efter ham, naar det skal være.

– Bare to ting, sa Peter. Jeg kan ikke forstaa, at den unge Sahle til at begynde med har følt sig tryk paa Moss, naar han har havt slike folk efter sig?

– Han er reist ditut i lutter forvirring og skræk, sa Bleng. Og da han først var kommen dit ut, saa turde han simpelthen ikke reise ind igjen. Du erindrer jo, hvorledes han maatte ha følge med en bomsterk mand til byen, den dag, da han skulde forhøres. Det er jo det soleklareste bevis for, at han gik i skræk for et voldelig overfald.

– Utvilsomt, sa Peter. Men det var det andet: Hvorledes har Strauss faat Knoph ut til Bygdø?

– Du spør da ogsaa som en idiot, Peter – tror du, jeg vet alting da – –?

– Næsten alting, sa Peter urokkelig.

– Hvis du er ironisk mot mig, saa skal du faa betale regningen selv, brummet Bleng.

De sat en liten stund til og diskuterte frem og tilbake. Saa betalte de og gik ut i det flingrende, fine sneslør, hvorigjennem [72] huse, popler, statuer og elektriske lamper hævet sig med store og underlige konturer. Men det var april i veiret og noget elskværdig ved sneflokernes lune fald utover de travle gater.

Bleng vendte sig oppe paa Egerntorvet og saa mot øst, mot de mørke bydele.

– Er du derute, min gode Strauss, saa skal du spindes ind i et net av politikonstabler før midnat!

Og han gik fort og til opdagelseschefen.

*

Den næste dag som oprandt blev imidlertid før den sluttede, til en av de haardeste og tungeste dage, Hans Bleng syntes, han hadde levet.

Først blev der paa formiddagen avsagt retslig kjendelse om det paa Bygdø fundne døde legeme av utlændingen A. Knoph. Kjendelsen gik ut paa et ulykkestilfælde, foraarsaket ved et anfald av epilepsi. Det eiendommelige i, at den fremmede var forulykket paa et saa avsides sted, blev skrevet paa hans egenhets regning – det ansaas ikke for usandsynlig, at han kunde ha promenert dit alene, enstøing som han var.

Bleng visste jo, at hvis han hadde rykket i marken med hele sit apparat, saa vilde saken set ganske anderledes ut. Dette var han jo imidlertid avskaaret fra, da

han jo manglet en masse direkte og konkret bevismateriale. Han hadde derfor tvertom maattet be madam Jessesen om ikke at nævne et ord om sakens forbindelse med Sahle-affæren.

Hvad han hadde haabet, var imidlertid det, at kjendelsen allikevel skulde ha gaat ut paa mord. Da hadde han hat en sikrere og mere honnørmæssig basis at arbeide paa – nu hadde han sine kameraters spot imot sig.

Men dette var allikevel ikke det værste.

Da Peter ved 8-tiden samme aften stak opom sin brors hybel, fandt han denne sittende aldeles sammensunken paa en stol. Paa bordet foran ham laa der en en 3–4 telegrammer.

– Men Jøs, hvad feiler det dig da, spurte Peter. Er du daarlig?

– Meget daarlig detektiv, ja, mente Hans Bleng og pekte paa bordet. Se der!

Peter tok sedlerne én for én og søkte med møie at sætte sig ind i deres telegramknappe mening.

[73] – Nei, du forstaar det ikke allikevel, sa Bleng. Men vet du, hvad det er?

Det er telegrammer fra politiet i Gøteborg, Kjøbenhavn og Hamburg, at den kjendte indbrudstyv, Fredrik Strauss, er set i disse byer henholdsvis den 25., 26., og 28. mars –!

– Ja, men hvad betyr det? spurte Peter uvis. Han forstod saa meget, at med dette gik der vist ugreie i traadene.

– Det betyr saa meget at Strauss altsaa – altsaa allikevel har fulgt med Sofie Strøm til utlandet! Og forstaar du ikke, hvad det igjen betyr? Det betyr, at Strauss ikke kan ha været morderen, det betyr, at hele min teori er gal, og at jeg selv er idiot. Og det betyr mere, for det betyr, at hele denne gaade er uløselig, uløselig, hører du! Dette var den eneste chance til løsning.

Mit eneste haab er, at han muligens – kunde være reist tilbake. Men det blir næsten for søkt! Og allikevel, Peter – allikevel vil jeg opstille det som det, man kalder en fordringssætning, at Strauss maa være vendt tilbake hit! Han er her ikke nu – politiet har gjennemsøkt alle tænkelige steder idag. Det var opdagelseschefens sidste velvilje mot mig, at han lot Strauss efterspore med det hele apparat. Og jeg

maatte love at late som det bare var indbrudstyven Strauss, vi søkte. – Morderen Strauss vil folk le av, sa chefen.

Og nu ikveld, da telegrammerne kom, som knuste min teori – – jeg har aldrig hørt ham saa spydig.

Vet du, hvad jeg gjorde, Peter. Jeg bad om en maanedes entledigelse, for at hvile min hjerne! Siden kommer jeg tilbake! Og da gjælder det hele min carriere! For Strauss maa findes!!!

XVIII. Brevet med det blaa frimerke

Over et aar var gaat siden Hans Bleng den triste april eftermiddag opgav ævret og søkte sig entledigelse. Han hadde siden sysslet med en række smaasaker, hvori han for det meste hadde været heldig. Den store og merkelige sak, som saa fuldstændig hadde behersket hans indbildningsans, var sunket mere i bakgrunden. Den kunde ikke løses uten gjennom personen Strauss, og denne mand var og blev forsvunden. At [74] søke efter ham i Europas storsteder vilde være som at søke efter en synaal i et høilæs.

Og Bleng kom efterhaanden til det resultat, at det eneste rigtige var at vente. Vente paa, at direktør Sahle hadde avsonet sin straf og igjen kom paa frifot. Bleng var sikker paa, at den hemmelighetsfulde forfølger paa en eller anden maate atter vilde sætte sig i forbindelse med ham.

Det var en dag i april 19–, at Jens Christian Sahle blev løslatt fra fængslet. Like tæt og samlet som for et aar siden stod hans skikkelse paa stenfliserne utenfor sin bolig. Han hadde tat drosche fra bodsfængslet og hjem.

Hans hjem var i opløsning. Fru Sahle var flyttet hjemmefra og bodde sammen med sin vordende svigerdatter i et pensionat. Fredrik Sahle var fremdeles i utlandet – London sa man – og man hørte intet fra ham.

Like efter, at Sahle var sat paa fri fot igjen, blev der indledet skilsmissemeforhandlinger mellem ham og hans kone. De blev da ogsaa separert.

Samtidig blev ogsaa byen forbauset ved efterretningen om, at fhv. direktør Sahle atter paa generalforsamlingen blev valgt til selskapets administrerende direktør. Det var almindelig samtaleemne i byen.

Det blev da ogsaa fra fornuftig hold med kraft hævdet, at dette ikke var mer end billigt. Ikke saaledes, at Sahle var omfattet med nogen sympati – men man fandt, at Sahles eminente dygtighet, som hadde drevet a/s. «Kvarts» frem til at være et lukrativt foretagende, ikke burde bli hæmmet av et saadant tilfælde. Desuten var der jo erotik med i spillet, og Sahle hadde jo til overflod angit sig selv og utviste en

samvittighetskjørhet, som var al respekt værd. Kort sagt, man var for en gangs skyld liberal og skaansom.

Sahle flyttet ind i sin gamle leilighet, hvor han nu blev boende ganske alene. Han optok selskapets forretninger med kraft og reparerte paa flere forretningsfadæser, som den midlertidige direktør, grosserer Andorsen, desværre hadde gjort sig skyldig i. Der taltes om flere reformer, som var stipulert av Sahle – en utvidelse av kvartsmarkedet paa England, anskaffelse av tidsmæssige maskiner, utvidelse av arbeidsstokken og opførelse av en ny arbeiderbolig i nærheten av gruberne i Vestdalen.

Alene bodde Sahle i den store tomme leilighet. Mest opholdt ^[75] han sig paa sit kontor, og de 4 kontorister, som arbeidet i ytterkontorerne, saa ham kun, naar han passerte disse lokaler for at begi sig til sine værelser.

Men utenom ham kredset der stadig en mand, som med sammenbidte tænder hadde sat alt ind paa at trænge ind i hans hemmelighet.

Da Sahles kontorgut, Jens, et par maaneder efter Sahles løslatelse, en dag stak ut paa gaten for at utrette et erende, blev han indhentet av Bleng, som i flere timer hadde opholdt sig i et portrum i nærheten av Sahles hus.

Og da Bleng igjen skiltes fra gutten, visste han en ting, som atter bragte hjertet til at banke i ham og besjælet ham med den gamle iver efter at forfølge de mystiske traade i «Saken».

Han visste, at Sahle to ganger i de sidste par maaneder personlig var gaat paa posthuset med post. Dette var saare ualmindelig, for ellers var kontorgutten, Jens, den eneste, som brukte at befordre posten.

Det kunde selvfølgelig bare bero paa et tilfælde – – – men det var en chance. Og Bleng hadde mot at gi Jens en 10-krone, tat det løfte av ham: Aldrig saasnart han fik indtryk av, at Sahle vilde befordre sin post selv, skulde han styrte op paa politikammeret og underrette Bleng om dette. Fandt han ham ikke der, skulde han søke ham i hans privatbolig eller paa cafeer, indtil han hadde fundet ham. Bleng hadde lukket guttens mund med syv segl ved at forespeile ham nok en 10'er, dersom det hele lykkedes.

Saa gik der en hel lang maaned, og Bleng blev mere og mere utaalmodig. Indtil entreklokken paa hans privatbolig en eftermiddag kimet voldsomt, og Jens stod utenfor, ildrød og sveddryppende i ansigtet.

– Naa for et kvarters tid siden gik 'n ut med et brev i hanna – – fik han saavidt frem.

– La du merke til, hvad slags frimerke det var paa konvolutten, spurte Bleng.

– Blaas, sa gutten. De' saa jeg, da 'n gik gjennem kontoret. Saa sneik jeg mig ut av kontoret og lurte mig etter'n, og saa saa jeg, at han slap breve' i den store kassa paa posthuse' – –

Bleng gav gutten en krone ekstra, tok sin hat og begav sig resolut ned paa posthuset. Han gik op i 3dje etage og bad om [76] at faa postmesteren itale. Det var Hans Bleng, opdagelsespolitiet.

Resultatet av denne samtale var, at der fra postmesterens kontor blev sendt en assistent ned til hovedkassen – en time før tiden, og væskens indhold blev atter tømt paa en av pultene i postmesterens indre kontor.

Bleng var meget nervøs, da han begyndte at rote i denne brogede samling breve. Ikke saa meget for at han ikke skulde finde det rette, men for, at paaskriften paa dette brev skulde vise sig at være betydningsløs.

Det var ikke mange blaa frimerker i denne bunke paa 40–50 breve. Bleng hadde et dokument liggende utbrettet paa bordet. Det var den berømte kvittering, Jens Sahle hadde skaffet sig for anvendelsen av de underslaatte penger. Postmesteren sat diskret i sin kontorstol og lot Bleng søke. Bleng hadde erklæret sig tilfreds med kun at faa besigtige utenpaaskrifterne.

Pludselig gik der et ryk i Bleng. Midt i brevhaugen saa han et enkelt beskrevet med en skrift, han nok skulde kjende. Det var Jens Sahles svære, haarde klo.

Men brevet bar følgende utenpaaskrift:

An Fräulein
LORENZE MAYER
Post restante, Bremen 142.

Bleng blev et øieblik paff. Men saa lysnet det op i hans ansigt – han nikket hen for sig og noterte denne adresse.

Som han nu stod der og saa paa dette brev, paakom der ham en vældig lyst til at bryte det. Muligens kunde kjendskapen til dette brevs indhold spare ham for en hodekuls reise til Bremen. Men han visste, at en aapning av brevet ikke kunde tilstedes, uten at avsenderen blev varslet derom. Og imot dette talte baade den ting, at brevets indhold jo kunde være betydningsløst, og det, at Sahle endnu ikke maatte alarmeres.

Han takket derfor postmesteren meget for tjenesten, en tak denne avverget ved at si, det var hans pligt likeoverfor politiet osv. osv.

XIX. Om Lorenze Mayer og rentier Freundlich

[77] Bleng hadde nu en saare travl eftermiddag. Først styrtet han op til opdagelseschefen og hadde en halv times samtale med ham. Resultatet av denne var, at Bleng med let hjerte traadte ut av kontoret. I lommen¹¹⁴ hadde han en arrestordre fra Kristiania politi mot tysk-amerikaneren Friedrich Strauss paa grundlag av mistanke for flere store indbrudstyverier i Akersgaten forrige aar i februar og mars. Men dette var endnu ikke nok. Bleng maatte ha tak i sin bror. Peter Bleng hadde en mindre sum i banken, hvorav han hadde beskedne aarlige renter. Og detektiven maatte ha penger, mindst 200 kroner, for at komme avsted.

Her var der igjen vanskeligheter, for bankerne var jo stengt om eftermiddagen. Hans Bleng maatte derfor sitte syk av spænding og nervøsitet, mens broren rendte byen rundt for at laane penger. Det var ikke en dag at nøle – Blengs opgave var ganske simpelt den, at komme frem samtidig med brevet. Lykkedes ikke dette, tapte traaden sig igjen i det graa.

Men pengene blev tilveiebragt og Bleng dampet avgaarde med 11,15 toget om kvelden fuld av nyvakt haab. Han hadde indskjerpet sin bror nøie en ting: at skulde der hænde noget omkring personen Sahle, maatte han notere sig det nøie. Han – Bleng – vilde sikkert være tilbake igjen om en ukes tid, forhaabentlig da med en av de allerfarligste forbrydere i lænker.

— — —

At skildre denne reise, og at paavise, hvilken virkning en brevposthurtighet har paa et menneskes korpus, vilde være at opholde læsernes spænding. Det er nok at sige at Bleng var som et kadaver, da han endelig ankom til Bremen om eftermiddagen. Og ikke nok med det – skjønt han var skrubsulten og dødstræt, kunde han ikke nøle et øieblik. Han tok en droske, kjørte direkte op til hovedpostkontoret og søkte postmesteren. Her fik han nøie underretning om, naar den ankommende post for poste restanteavdelingen vilde bli utdelt, og han drog et lettelsens suk ved at høre, at det først var næste dag fra 11-3. Saa kunde han da endelig med god samvitighet ta den søvn, han trængte.

Og Bleng gik op paa et hotel og sov til klokken 10 om [78] kvelden i et kjøer. Da var han utvilt og fandt nu, at han kunde benytte sin tid til at gaa paa variete og smake paa det tyske øl. Men der kom ingen ro i ham – han sat i sterk spænding for morgendagen, og hvad denne maatte bringe.

— — —

Næste dags formiddag la postfunktionærene merke til en mand, som i flere timer hadde sittet paa en bænk bak en søile i hallen med øinene stivt fæstet paa poste restanteavdelingens cifrede luker.

142 – 142 – – danset det for Blengs øine. Og han saa den tydelig og klart. Den lille luke nederst til venstre, hvori dette merkelige aate laa, som skulde bringe ham den farlige ulv paa skudhold.

Litt før klokken 3 fik Bleng øie paa et kvindemenneske med en stor blomstret hat og skidden fjærboa, som skraadde over gulvet mot poste restanteavdelingen.

Bleng, som sat med madam Jessesens portræt av Sofie Strøm i haanden, gjenkjendte straks damen, skjønt hun nu saa noget mere kontinental ut end paa det hæslige fotografi.

Og han saa hende ganske rigtig bøie sig ned mot luke 142 og ta ut det brev, Bleng kjendte saa godt.

– Ante du, at retfærdighetens haandhævere har fingret litt ved det brevet dit, saa saa du nok ikke saa lækker og triumferende ut, du gamle due. Og Bleng reiste sig og gik hen til utgangsdøren.

Da fräulein Lorenze Mayer alias Sofie Strøm efter en halv times vrikkende og utfordrende gang gjennom Bremens gater endelig naadde sit hjem i en av forstæderne, hadde hun traadt op for Bleng veien til ulvens hule.

Den næste dags morgen blev det samme hus opskræmt av eder og kvindehyl. En herre, ved navn rentier Freundlich, hos hvem førnævnte Lorenze Mayer var husholderske, blev under forbitret motstand arrestert av det Bremer politi. Samme politi var ledsaget av en ung, blek, energisk utseende mand, der talte slet tysk, men som dog lot til at være sjælen i det hele.

Paa Blengs opfordring blev ogsaa Lorenze Mayer arrestert, til stor jubel for nabolagets kvinder, der «ønsket at se hende hængt i hendes egen beskidte boa», som de saa smakfuldt uttrykte sig.

XX. Guld! Guld!

[79] Der dampet et tog langs den svenske kyst og nordover. I en fangekupé sat rentier Freundlich alias indbrudstyven Friedrich Strauss. I en anden klasses kupé sat Hans Bleng og saa alt andet end fornøiet ut.

Og dog var meget bragt paa det rene med dette kup.

Kun en ting hadde været særdeles bedrøvelig for Bleng at opdage:

Personen Strauss, hvorpaa han hadde bygget sin mistanke, var aldeles værdiløs for saken.

Allerede det første øieblik, da Bleng blev konfrontert med Strauss, fór det gjennem ham en stor skuffelse. Han hadde ventet at finde en farlig og intelligent forbrydertype. Han fandt en liten vimset skræddersvend, med skraa, lure øine, men uten præg hverken av særlig intelligens eller særlig kraft. Allerede ved det første blik fik Bleng derfor en mistanke om, at han hadde grepet feil her.

Og ved eksaminationen viste det sig ogsaa.

Først og fremst blev Strauss' alibi med al tydelighet bevist. Strauss var sammen med Sofie Strøm ankommet til Hamburg den 27de mars (samme dag som Knoph forsvandt) – og han var hele tiden siden observert først i Hamburg og siden i Bremen. Han hadde nemlig kjøpt møbler og kunde i over et aar spille rentier derute i forstæderne. Hverken han eller hans husholderske Lorenze Mayer, bestilte Guds skapende gran.

Saa gik Bleng ham paa klingen for at faa greie paa hans forbindelse med Sahle-saken. Og her fik han ikke alene bekræftelse paa sin opfatning av Sofie Strøm som straafigur, men ogsaa paa Strauss' virkelige stilling til saken. Hvorvidt denne forklaring stod til troende eller ikke, var Bleng ikke paa det rene med, men den lød som følger:

Omtrent i midten av mars blev Sofie Strøm, der allerede i Norge hadde været Strauss' elskerinde, en kveld tiltalt av en ældre herre nede paa Jernbanetorvet.

Denne herre hadde tilsynelatende været meget ophidset og hadde erklært, at han nu i længere tid hadde iagttat frk. Strøm, da han fandt, at hun mindet ham saa sterkt om en forlængst avdød kjæreste, og [80] insisterte paa, at frk. Strøm maatte stifte bekjendtskap med ham – hun skulde ikke angre paa det.

Frk. Strøm, som, saavidt Bleng kunde skjønne av Strauss' forklaring, ikke personlig hadde næret nogen betænkeligheter¹¹⁵ ved dette, blev imidlertid først negtet av Strauss at indlate sig med vedkommende herre, – indtil saken tok en anden vending. Den fremmede mand hadde opsøkt frk. Strøm en gang til, og bedt om at faa tale med hendes elsker. Det var da kommet til et møte mellem dem, hvor den fremmede hadde talt om sin store interesse for Sofie, og formelig tryglet ham – Strauss – om at maatte faa hjelpe hende ut av hendes fattigdom. Strauss hadde da ikke lenger hat nogen betænkeligheter, tvertom – han lovet at trække sig tilbake foreløbig, hvis bare Sofies «understøttelse» blev stor nok. Han hadde endog et par ganger søkt den fremmede, hvis navn var direktør Sahle, paa hans kontor, for om mulig at faa litt forskud.

Paa Blengs forespørsel, om disse smaa besøk ikke var at opfatte som mindre forsøk paa pengeutpresning, svarte Strauss meget diplomatisk, at vistnok fandt han direktørens hele forhold mystisk, og vistnok hadde han ogsaa hat den opfatning, at der var ugler i mosen med den pludselige kjærlighet – – men det gode forhold mellem ham og direktøren var ikke paa nogen maate blit molestert ved hans smaa besøk. Tvertom hadde han indtryk av, at direktøren med levende glæde hadde forært ham de par hundrekronesedler, han var i beknep for.

Paa Blengs spørsmål om, hvilke ideer Strauss muligens hadde dannet sig ved direktørens handlemaate, erklærte Strauss, at dette altid hadde ligget og fremdeles laa i mørke for ham. Han hadde grublet frem og tilbake i det aar, som var gaat, siden han reiste fra Norge. Og allerede fra første stund hadde han søkt at danne sig en forklaring. Han hadde snust i nærheten av kontoret, og forsøkt at pumpe forskjellige folk ut om Sahles forhold, men var ingen vei kommen.

Et var han imidlertid sikker paa: Direktør Sahle hadde en stor og vægtig interesse i, at Sofie Strøm og for den saks skyld ogsaa Strauss, forsvandt fra landet. Strauss gav her en humoristisk skildring av de grublerier, han hadde ødslet paa sin egen og Sofies person for muligens at utfinde, hvad der kunde være for noget merkelig ved dem.

– Da direktøren efter sin tredje, ganske korte sammenkomst [81] med Sofie overrakte hende 20 000 kroner i kontanter, mot at hun skulde forlate landet for

altid, var vi et øieblik som forstyrret av glæde og forbauselse, fortalte Strauss, Sofie var kommen til den opfatning, at manden var splitter gal. Dette bygget hun paa, at trods der ikke et eneste øieblik hadde været nogen virkelig erotik mellem dem, saa motiverte direktøren sin gave med, at han ansaa det som sin pligt mot hustruen at rive sig løs fra denne forbindelse. Har man hørt noget saa galt! «Rive sig løs» fra en forbindelse, som ikke strækker sig utover tilsammen tre timer! Sofie trodde som sagt, at han var gal, men De aner ikke, hvormeget bry jeg i al stilhet hadde med undersøkelser av hendes daapsattester og slegtskapsforhold i de dage. Jeg hadde nemlig til syvende og sidst dannet mig den opfatning, at Sofie i virkeligheten var intet mindre end hans datter.

Dette viste sig dog at være umulig, og Sofie Strøm og jeg reiste den 24de mars om kvelden – jeg under paatat navn, da jo politiet desværre aldrig blir saa humant, at det kan glemme en hæderlig borger hans noget plettede fortid – – Strauss myste her arrig hen paa Bleng. Han blev pludselig taus.

– Det er indbrudstyverierne i Akersgaten, som er overført Dem, sa Bleng.

– Tro, om det er bare derfor, De har knepet mig, sa Strauss og saa atter fult bort paa Bleng. – Jeg har en mistanke om, at De har bruk for mig mot denne hersens Sahle. Er han kommen i heisen nu?

Det vilde være forbandet, la han til – Sofie har betinget sig aarlig 2000 mark i understøttelse foruten startpengene.

– Pengeutpresning altsaa, sa Bleng skarpt.

– Aa tøis! Pengeutpresning! Hun bare skriver til ham og sier, at hun ønsker at se sit elskede fædreland igjen. Straks indløper der brev med protester og forestillinger og blide spørsmal om, hvad hun ønsker – – han tør ikke se hende igjen, ser De, aa, han er saa svak og kunde saa let atter bli lokket ut fra pligtens vei stakkar – –!

– Vet De, hvor den pligtens vei har været for ham?

– Nei.

– I tugthuset, Strauss.

Strauss maapet av forbauselse.

– Hvorlænge har han sittet der? Og hvorfor?

[82] – Han har siddet der et aar, fordi han underslog de 20 000 kroner, Dere har smauset op derute!

– Nei, nu har jeg aldrig – – Strauss slog haandjernene sammen i stor forbauselse.

– Et aar? fortsatte han. – Aa, nu forstaar jeg, hvorfor han sa, at hvis vi vilde ham noget, maatte vi ikke skrive til ham før om vel et aar.

Han skulde paa en utenlandsreise, sa han.

Strauss formelig jublet av glæde over disse kabaler.

Men Bleng la nøie merke til det sidste Strauss fortalte. Midt i al denne sorte modløshet, som var krøpet over ham ved at se Strauss reducert til en ubetydelig bifigur, fik han her et nyt eiendommelig moment. Sahle hadde forutset sit fængselsophold. Hadde han allerede da bestemt sig til at gaa i fængsel? Av rædsel for Knoph?

Hadde – – hadde han – kanskje stjaalet pengene og git dem bort i fleng, bare for at bli tat i forvaring mot en hensynsløs fiende –?

Denne tanke hadde aldrig slaat Bleng før.

Men Knoph? Hvem var egentlig Knoph? Han visste jo nu, at det ikke var Strauss, som hadde dræpt ham. Strauss hadde ogsaa forklaret, at der ingen pengeutpresning var foregaaet mot Sahle. Men hvilken plads indtok da denne fremmede, myrdede mand i dette mysterium? Løi allikevel Strauss, idet han fortiet Knophs forhold i denne sak?

Og Bleng bestemte sig til at gaa Strauss videre paa klingen.

– Jeg kan hilse Dem fra Deres ven, böhmeren Andreas Knoph, sa han og saa stivt paa ham. Vet De, at han er myrdet?

– Min ven, böhmeren Andreas Knoph? sa Strauss og saa spørgende paa Bleng. Hvad er det, De mener? Det er meget beklagelig for den herre, at han er gaat hen og blit myrdet – men min medfølelse er ikke istand til at bli til venskap, da jeg aldrig har truffet ham.

– Aha, tænkte Bleng – nu begynder vi at faa tak i aalens hale. Han negter.

– De er allikevel set sammen med ham, sa han rolig. Hvorfor tør De ikke vedstaa det?

– Er jeg?

– Ja, De!

[83] – Enten er De eller jeg bløt, svarte Strauss paa sin nonchalante maate. Hvad var det, De kaldte den ulykkelige?

– Knoph, Andreas Knoph. Skap Dem nu ikke, Strauss, men tilstaa. Det er jo allikevel ikke Dem, som har myrdet ham – desværre, hadde jeg nær sagt.

– Dette er for latterlig, sa Strauss. Først kommer De her og overfører mig venskap med en mand, jeg aldrig i mit liv har set, og saa utstøter De til paa kjøpet hjertesuk, fordi jeg ikke har myrdet ham. Herregud, manden er jo, som De sier, myrdet – da kan det vel være det samme, hvem som har gjort det –?

– Spøk nu ikke, sa Bleng og begyndte at bli arrig. De er set sammen med ham hos madam Jessesen i Kristiania. Der er vidner paa det.

– Hvor ofte? spurte Strauss lakonisk.

Bleng prellet mot dette spørmaal. Det var egentlig første gang han tænkte over, at en gangs samvær var litet at bygge en mistanke paa.

– Mer end én gang, sa han let hen og løi. Men han følte allerede ved dette, at troen paa hans store teori led nok et grundskud.

– Det var specielt én kveld, la han til. De kom ind i sjappen med Knoph og satte Dem ved vinduet.

Nu begyndte det pludselig at dæmre for Strauss. Og med et ansigt, der viste alle tegn paa oprigtig glæde over at ha fundet ut av det, ropte han:

– Aa – hvad kaldte De ham? Knoph – Knoph – jo, De har saamen ret! Det vil si – en eneste gang har jeg været sammen med ham. Nei, saa han er blit slaat ihjel, den raringen! Hvem har gjort det da?

Bleng saa mistænksom paa Strauss. Han følte sig som en hund, der gik omkring en rævs hule.

– Vil De fortælle mig, hvorledes De saa traf denne Knoph, sa han.

– Med glæde. Det var paa en av mine smaa ekspeditioner op til direktør Sahle, at jeg møtte denne fyren i trappen. Sahle kunde ikke ta imot mig da, og jeg gik ned igjen. Nede paa gaten saa jeg Knoph staa og gruble. Nu var jeg, unntatt, svært glad etter at faa vite noget om denne mystiske direktørs private forhold, som De jo kan forstaa – herregud, man maa nytte sine kort – nok av det, jeg gav mig i samtale [84] med fyren, som lot til at være en faamælt og tver krabat. Jeg pumpet ham da saa smaat om Sahle – men det merkelige var, at manden visste omtrent likesaa litet som jeg, og nok ogsaa hadde lyst til at pumpe litt.

Bleng stod som bedøvet og hørte paa dette. Det virket som et jordskjælv paa hans sirlig opførte teorirækker. Strauss kjendte ikke Knoph, Knoph kjendte ikke Sahle noget videre – kort sagt, alle tilknytninger raknet fra hverandre.

Men Hans Bleng var i besiddelse av en aldeles ukuelig energi. Han lagret de nye opplysninger op med en bi's taalmodighet, skjønt han uavladelig var blit plyndret. Han var gaat fra teori til teori og bestandig hadde han tat feil. Det eneste uforandrede i ham var den uutryddelige mistanke om, at denne sak hadde en underbund.

Men han blev dypt mismodig, da han saa tilbake paa den teori, som nu revnet for ham, og i selve rakningen viste ham, hvor løst den var laget.

– Dere gik altsaa ind i madam Jessesens kafé? spurte han videre.

– Ja, da vi hadde drevet en stund, inviterte jeg ham paa en flaske øl inde hos madam Jessesen. Det var koldt ute den aften, og fyren snakket tysk likesom jeg – og desuten hadde vi jo dette fælles emne, som interesserte os begge.

– Hvad fik dere saa ut av det emne?

– Intet. Knoph spurte mig, om jeg kjendte noget til Sahle, men forøvrig gik han som katten om den varme grøt – det var øiensynlig noget, han ikke vilde fortælle. Jeg, som var blit spændt ved, at han var saa eingetogen, begyndte efterhaanden at kjede mig, og efter en halv times tid skiltes vi.

– Kan De huske, om den fremmede paa nogen maate uttalte sig om direktøren?

– Han fortalte bare, at han hadde forretningsforbindelser med ham.

– Saa det hadde han?

– Ja, og saa sa han i samtalens løp, at han syntes, det var en meget mystisk herre. Det var ogsaa jeg enig i, men det lykkedes ingen av os at komme til klarhet over, hvad den anden mente.

Jeg hadde et levende indtryk av, at denne Knoph ogsaa, likesom Sofie og jeg, var gjenstand for en mystifikation.

Men vi skiltes som sagt efter en halv times tid – for aldrig [85] at sees mere, efter hvad jeg hører, sa Strauss patetisk. Hvem tror De forresten har slaat den stakkars fyren ihjel? Direktøren?

– Nei, desværre, sa Bleng og smilte halvt. Saken er nok ikke saa let, min gode Strauss. Knoph er blit myrdet adskillige dager efter at direktøren kom i fængsel. Av hvilken grund skulde direktøren forresten ha gjort det?

*

Bleng var nu paa reise op gjennom Sverige med Strauss i fangekupéen. Der var ikke sten paa sten tilbake av hans store teori. Men han sat og formet en ny teori i hodet.

Strauss kunde anvendes til at true Sahle med, det forstod han. Sahle hadde ikke rent mel i posen, derover var han ganske klar. Det vilde sandsynligvis ikke bli nogen behagelig overraskelse for ham, om han fik vite, at en av de mennesker, han paa en saa mystisk maate hadde holdt væk fra landet, pludselig var kommen tilbake til Kristiania. Skjønt Bleng stod midt i et kaos av nye gaader, hadde han paa følelsen, at ved Strauss kunde han kanskje faa fat i en snip av sandheten. Sofie Strøm hadde han foreløbig efterlatt i Bremen som et værdiløse bytte.

*

Det var sent paa kvelden, da Bleng, efter at ha avlevert sit bytte paa Møllergaten 19, atter stod i sit værelse. Han kunde ikke finde fyrstikker, gjorde adskillige forsøk paa at tænde lampen med cigaren, men maatte opgi det.

Paa bordet syntes han, der laa en utbrettet avis.

Ganske riktig, det var en av aftenens aviser. Bleng kunde se det fra lyktelyset, som faldt ind gjennom vinduet.

Men hvad var det! Midt i avisen saa han 3–4 tykke overskrifter, og under dem hadde hans bror Peter til overflod streket med blaablyant.

Bleng læste:

VÆLDIGE GRUBEFUND I VESTDALEN.

Kvarts à 75 gram guld pr. ton.

A/S «Kvarts», Direktør J. C. Sahle.

Mange millioners værdi?

— — —

Avisen faldt Bleng ut av haanden.

XXI. Gaaden løses

[86] Bleng sov ikke meget den nat. Ut paa morgenkvisten stod han op og svelget ned et pulver veronal, for han vilde være uthvilt til den næste dag.

Da Peter henvend 1-tiden kom op, fandt han Hans Bleng siddende i sine pyjamas ved telefonen. Foran ham laa utbredt en morgenavis.

– Det er altsaa enestaaende her i landet, hørte Peter ham si. Tak for oplysningen, hr. professor.

Om jeg er blit berginteressert i det sidste? Spørsmaalet var en replik til den, han talte med i telefonen. Ja, det kommer av, at jeg interesserer mig for alt, som er dulgt for det menneskelige øie. Det er jo ogsaa en art grubedrift, jeg praktiserer.

Mange tak, hr. professor.

Bleng ringte av.

Peter kom interessert til.

– Hvad nu? spurte han.

– Hvad der nu kommer til at ske, vet jeg ikke helt, svarte Bleng, som saa forvaaket og anstrængt ut. Det er fandens interessant, dette med guldfundene. Se her! Og han pekte paa morgenavisen, som laa foran ham.

Der stod der en nøiagtig geologisk beskrivelse av de nysopdagede millionfelter. Den var ledsaget av pittoreske smaa naturbeskrivelser fra det merkelige land. Der fortaltes ogsaa om, hvorledes direktør Sahle ved et rent tilfælde hadde opdaget, hvilke virkelige værdier hans nyindkjøpte skogtrakter indeholdt, og øieblikkelig hadde optat skjærp paa sit og selskapets vegne.

Sahles fortid var selvfølgelig ikke nævnt i avisen. Mot saa meget guld sees ikke en sort plet. Og det fremgik ogsaa av artiklen, at Sahle vilde faa løvens part av skatten, for han hadde i det sidste aar, støttet paa forskjellige laan, indkjøpt

hovedmassen av aktierne. Men holdt foretagendet, hvad det lovet, vilde ogsaa de andre aktionærer faa et udmerket utbytte.

Bleng sat tankefuld.

Da hørtes der trin udenfor.

[87] Det ringte paa entreklokken. Husholdersken kom ind med et visitkort:

JOHN KNOPH,
Handelsskoleelev.

– Det er Knophs adoptivsøn, som jeg har sendt bud efter, sa Bleng.

Den unge mand kom ind.

– De undskylder nok, at jeg har brydd Dem med dette, hr. Knoph. Men De forstaar jo sagtens, at Deres besøk her har med de sidste dages begivenheter at gjøre. Bleng pekte paa bladet foran sig.

– Ja, jeg er selv meget forundret over alt dette, sa den unge Knoph.

– Og vel en del ærgerlig? spurte Bleng. Det dreier sig jo her om millioner, som De faktisk har mistet ved salget av Deres stedfars grund.

– Aa ja, det er saa, sa Knoph jun. Skjønt paa den anden side vilde jeg vel neppe ha opdaget dem, endsi hat indsigt og evne til at utnytte felterne. Jeg er jo ikke bergmand, min far opdrog mig nærmest som skogmand.

– Men Deres far var bergmand, hr. Knoph – ikke sandt?

– Jo, han hadde været det i sin ungdom, ja, han hadde efter det lille, jeg har hørt, været meget fremragende paa det felt. Han var utdannet i Amerika, og skal ha hat et meget øvet og skarpt instinkt for, hvor gullet kunde findes i fjeldet. Senere, efter at han hadde kjøpt eiendommen oppe i Vestdalen, ofret han sig mere og mere for skogdrift.

– Det virker ikke paafaldende paa Dem, hr. Knoph at Deres far aldrig opdaget de vældige guldfelter, som han saa at si hadde under føtterne daglig?

– Nei, egentlig synes jeg ikke det. Jeg kan ikke forstaa andet, end at man maa være i træden for at kunne holde en saadan evne vedlike.

– Og det har aldrig faldt Dem ind, at Deres far kanskje kan ha visst om guldleierne? Bleng saa visst paa den unge Knoph.

Knoph saa yderst forbauset ut.

– Hvordan skulde han det? Da hadde han da fortalt det iallefald til mig, som skulde være hans arving, og derved forhindret mig i at gjøre det ufordelagtige salg!

[88] – Det kunde jo tænkes, at han nok vilde ha sat Dem ind i saken i sin tid, men at –

Bleng stanset et øieblik.

– Men at han blev forhindret ved det uhyggelige – ulykkestilfælde paa Bygdø.

Den unge Knoph, som ikke lot til at ane undertonen i Blengs sidste bemerkning, nikket eftertænksomt.

– Det kan være, sa han.

– Og da er det pokkers saa ærgerlig, la han til, litt friskfyragtig.

– Fortæl mig nu tilslut, hr. Knoph, hvordan salget kom istand mellem Dem og direktør Sahle.

– Jo, direktør Sahle kom derop paa inspektionsreise for et halvt aar siden. De vet, at a/s. «Kvarts», hvis direktør han jo er, har sine kvartsfelter deroppe i Vestdalen, grænsende like op til min fars eiendom – kvartsfelter, som forøvrig er saa litet guldholdige, at der ikke kan være tale om nogen guldutvinding.

Saa var det en dag, jeg sat hjemme og sturet. Jeg hadde netop været en tur ute i den ødslige, triste skog, som hørte til gaarden min, og som var endnu tristere, siden min pleiefar var død – skjønt han ikke heller var nogen solstraale, Gud bedre!

Saa kommer en av gaardskarene ind og sier, at en fremmed mand, en bykar, var utenfor og vilde snakke med mig. Jeg gikk ut. [116](#) Herren presenterte sig som direktør Sahle. –

– De kjendte ham altsaa ikke?

– Nei, bare av omtale gjennom min stedfar. Han hadde kjendt ham, jeg tror sogar like fra Amerika, og hadde ogsaa truffet ham en del ganger heroppe i Vestdalen.

Nuvel – direktør Sahle presenterte sig, og spør mig ret og slet, om jeg vilde sælge gaarden min, med utmark og al ting.

Det hadde længe været i min tanke at bli kvit den fæle ødslige gaarden deroppe mellem stenrøiserne. Jeg længtet efter at komme ut i lysere forhold.

Derav kom det sig, at efter en times forhandling med direktøren, var gaarden med utmark og skog solgt til ham – d. v. s. til a/s «Kvarts» – for 80 000 kroner! Vilkaaret var, at jeg straks skulde fraflytte gaarden, da aktieselskapet ønsket at ombygge hovedbygningen til en moderne, velindrettet arbeiderbolig [89] for minearbeiderne deroppe. Skogen skulde ogsaa hugges ut og brukes paa forskjellig maate.

Jeg har kjøpekontrakten paa mig, la den unge Knoph til. Hvis det kan interessere Dem.

Han trak et sammenfoldet papir op av inderlommen. Det var tydelig, at han paa en eller anden maate hadde følelsen av, at Bleng kunde utrette noget for ham.

Bleng læste kontrakten høit igjennem. Pludselig saa han op fra papiret.

– Østli? sa han spørgende. Det er altsaa Deres egentlige navn?

Knoph nikket. – Østli var min fars navn, sa han. Jeg blev tat i søns sted av Knoph, med forpligtelse til at bære hans navn – John Østli Knoph.

Bleng kunde ikke faa dette «Østli» ut av hodet.

Han gik hen til sit chatol, og tok frem en stor foliokonvolut, hvorpaa der med blaablyant var skrevet «Sahle». Det var alle dokumenter og notiser, som paa engere eller fjernere maate stod i forbindelse med Jens Christian Sahles navn.

Han lette længe i avisutklippene. Endelig hadde han fundet, hvad han søkte.

– Her er notisen om salget, sa han. Hans ansigt bar præg av den dypeste fundering.

– Den er ganske merkelig redigert, la han til med et underfundig smil. Kan De huske, hvad her staar?

Den unge Knoph kunde ikke helt erindre, hvordan notisen var avfattet, skjønt han i sin tid hadde set den.

Bleng læste:

– A/s «Kvarts» har idag ved direktør J. C. Sahle for 80 000 kroner indkjøpt gaarden Ring i Vestdalen med tilliggende skog av hr. John Østli. – – Gaarden og skogen agtes anvendt til – – ja, resten interesserer ikke.

Knoph saa spørgende paa Bleng.

– De finder det underlig, at kun mit første navn er anvendt? Ja, det slog ogsaa mig det første øieblik.

– Jeg finder det meget underlig, sa Bleng stille. Da jeg klippet denne notis ut, gjorde jeg det kun, fordi J. C. Sahles navn var nævnt i den. Jeg har nemlig en særlig interesse for den mand. Men hadde jeg visst da, at navnet Østli dækket over navnet Knoph, – ja da hadde den været en av mine kosteligste notiser.

[90] – Det er ikke mig, som har indsendt den, sa den unge Knoph næsten undskyldende. Han forstod ingenting, men følte sig litt urolig.

– Det vet jeg nok, sa Bleng. Notisen er indsendt til telegrambyraet her i byen, for jeg husker, den stod likelydende i alle blade. Et øieblik –

Bleng slog paa telefonen og fik telegrambyraet.

Ganske rigtig. Notisen var indsendt av hr. direktør J. C. Sahle. Assistenten paa kontoret kunde meget godt huske det.

– Udmerket! sa Bleng og ringte av.

Den unge Knoph, som blev mere og mere desorientert ved disse forblommede bemerkninger, tok nu farvel.

*

Bleng sat længe hen og tænkte.

Det var – ut fra hans tankegang – umulig at skjønne andet, end at Sahle bevisst hadde fortiet den unge mands adoptionsnavn. Og da kun, for at ingen indiskret tanke skulde kunne slutte sig til en sammenheng mellem den gamle A. Knophs død og Sahles pludselige opdagelse av gulfelterne.

Og dog, dog hadde jo ikke Sahle myrdet Knoph, heller ikke den unge Sahle kunde være morderen. Det beviste jo alle data. Men dette nye, som var kommet til, det talte jo det klareste sprog om, at forbrydelsen allikevel var utgaat fra Sahle. Hvem var saa morderen?

Dette spørsmåal var et nødscrik i Blengs overanstrengte tanke. Det hadde fuldstændig suget marven ut av ham, dette stadig tilbakevendende, fuldkommen uløselige spørsmåal. Det hadde tat hans dages ro og hans nætters søvn.

Her var der begaat en forbrydelse. Og Bleng saa forbryderen. Han bar Sahles haarde, haanlige ansigt. Men da han vilde strække haanden ut for at gripe ham, ramte haanden likesom en glasvæg, som stod mellem ham og forbryderen. Der var intet bevis. Beviset kunde ikke føres.

Bleng fortvilte. Han tænkte: Ja, hvis min hypotese er uriktig paa trods av saa mange sandsynlighetsbevis, da er det ikke umaken værd at gruble og tænke her i verden. Da ramler alt. Da kan de, som vil det gode, komme til at gjøre den forfærdeligste uret.

[91] Men han strammet sig op, han vilde ikke gi sig. Næsten mekanisk tok han hele foliokonvoluttens indhold ut, og bredte det utover bordet. Det var alle hans momenter i den dunkle sak, avisutklip, brever, notater.

Han memorerte hele saken. Han gjennomgik atter alle sine teorier. Intet var tilfredsstillende. Tilsidst sat han og saa ut over alle disse smaa papirer, som en fortvilet mand, der ikke kan faa en kabal til at gaa op, og som speider forvildet efter det eneste kort, der kan hjelpe.

Men som Bleng sat slik og stirret, trodde han pludselig ikke sine egne øine. Peter, som sat ved vinduet og kikket i aviserne, saa med et sin bror reise sig, med et litet papir i haanden. Han var graa i ansigtet av bevægelse. Et øieblik stod han aldeles som stivnet. Saa satte han i et eneste sprang bort til skrivebordet, grep Knoph juniors visitkort og kastet et blik paa det.

Og med en høi, overspændt latter, som klang uhyggelig i sin triumf, faldt Hans Bleng ned i lænestolen.

Kabalen var gaat op –!

Det var længe stille i stuen. Peter vilde snakke, vilde spørre. Men Hans Bleng bare vinket av og hysset. Nu vilde han tænke i fred, bare i to minutter. Nu var det bare at lægge sammen. Og Blengs fingre og øine for fra papirlap til papirlap, han sammenlignet og konfererte data. Alt stemte. Hans øine straalte, hans kinder var røde av spænding.

Og efter nogen minutter reiste han sig.

– Dette er det utroligste, sa han lakonisk.

– Fortæl, sa Peter bønlig.

– Du kan tro nei, svarte Bleng. Gaa nu ned og kjøp en flaske champagne, Peter. Nu skal vi jubilere!

– Er morderen funden?

– Spør mig ikke, sa Bleng med indædt jubel i sin røst. Jeg sier bare med Shakespeare:

Mord – om det end er skjult, vil tale

med høist vidunderlig organ!!

Peter mere sprang end gik. Og Bleng satte sig hen til telefonen og ringte.

– 3870!

[92] Er det grosserer Andorsens kontor?

Er det kontorist Eng?

*

Da Peter kom tilbake med champagnen sat Hans Bleng med et stort ark foran sig. Dette ark var ved en lodret linje delt langsefter og ved en masse vandrette linjer tversover. I de felter, som fremkom paa denne maate, var der paa den ene side skrevet en datum, paa den anden enten en sætning eller spørsmålstegn. Sætningernes antal var overveiende.

– Dette er min kalender, sa Bleng. Den indeholder hele det tidsrum, som nu interesserer mig i verden. Jeg agter nu ikke mere at leve i det nærværende, før alt er opgjort.

Tidsrummet ligger, som du vet, mellom 15. mars og 3. april i forfjor.

Alt er utfylt i dette tidsrum. Det er kun et par data, som endnu mangler.

Jeg har i dette øieblik konferert med kontorist Eng hos grosserer Andorsen. Han gav mig en meget viktig opplysning.

Men jeg er endnu ikke færdig med telefonen!

Han ringte op til fængselsdirektøren.

– Var det mulig at faa opplysning om, hvor den slutteren Waage opholder sig, som i mars og april i forfjor gjorde tjeneste i fængslet? Han var da bare ansat som vikar, og har siden hat en post som lensmandsdreng paa Hurum. Er han der endnu?

– – –

– Saa! Han er kommen til fængslet. Det var udmerket!

Vil direktøren tillate, at opdagelsesbetjent Hans Bleng faar tale med ham, helst straks?

– – –

– Han kommer om en halv time? Mange tak, hr. direktør!

Bleng ringte av.

– Det var nu det, sa han tilfreds. Jeg gaar nu ut en halv times tid for at undersøke en anden ting. Skulde denne manden komme før, maa du endelig ikke la ham gaa, før jeg kommer tilbake, for han kan være et meget værdifuldt vidne!

Og Bleng gik.

*

[93] En halv time efter var han tilbake. Slutteren var endnu ikke kommet.

– Forbered dig nu, Peter, sa Bleng smilende, idet han tok frakken av. Nu kommer du til at bli forbauset!

– Det har jeg været hele tiden, sa Peter.

– Men ikke som nu. For nu optræder der en ganske ny herre paa skuepladsen. Næmlig en mand, der heter hr. proprietær Haug. Hør nu efter!

Peter saa dumt paa ham.

Bleng tok atter telefonen.

– 4001!

– – –

– Er det frk. Heggens hotel?

– – –

– Maa jeg faa tale med frk. Hegge selv?

– – –

– Det er proprietær Haug, frk. Hegge. Ja, De hører vel det.

– Jovel, ha ha ha!

– Ja, det var bare det, frk. Hegge, at jeg gjerne vilde ha byttet mit værelse ind mot gaarden med et ut mot gaten. Kan jeg faa det?

Mange tak, mange tak, frk. Hegge! Farvel!

Peter sat yderst forbauset under denne samtale. Men han fik ikke tid til at gruble, for det ringte i samme øieblik. Det var slutteren.

– Vær saa god at sætte Dem ned, sa Bleng forekommende. Han drog endnu paa smilet fra den rare samtale i telefonen. Men hans ansigt blev straks spændt og alvorlig.

– Har De en god hukommelse, hr. Waage?

– Aa ja, ikke saa allerværst.

– Kan De huske de dage, De bevogtet direktør Jens Christian Sahle, dengang han sat i varetægtsarrest?

– Vel kan jeg det, sa Waage sikkert.

– Kan De huske, at en dag blev Sahles medaktionærer i a/s «Kvarts», grosserer Andorsen og juveler Printz sluppet ind til ham?

Waage saa baade ærgerlig og forlegen ut.

– Jo, jeg husker nok det. Jeg fik en reprimande for det. Men jeg var jo bare vikar og kjendte nok saa litet til reglementet den gang – –

[94] – Vel, vel, De var bare vikar, det er jo saa. Og allikevel – uten at ville saare Dem, hr. Waage – tror jeg at kunne si, at hadde de to herrer ikke sluppet ind den dag – da hadde vi nu forlængst hat klarhet over en frygtelig forbrydelse – –

Waage saa meget nedtrykt ut.

– Ta Dem imidlertid ikke nær av det, hr. Waage, De er ikke budsendt for at faa bebreidelser.

– Kan De saa huske, at dagen efter fik Sahle besøk av sin søn i fængslet? Og kan De huske, at Sahle fik anledning til at mumle nogen tal til sin søn? I Deres rapport stod der, «at De hadde hørt nogen forvirrede tal!»

Bleng reiste sig.

– Kan De saa huske disse tal, Waage? Hvis De visste, hvor meget der avhænger av dette! At De lot Andorsen og Printz slippe ind i cellen uten tilhører har gjort saken dunkel. Men kunde De huske disse tal, saa gjør De galt godt igjen.

Bleng var nu meget nervøs.

Waage saa fornøiet og glad ut.

– Jeg husker meget godt tallene, sa han. Det var et slags klokkeslet.

– Et slags klokkeslet?

– Ja, grunden til at jeg rapporterte, at tallene var forvirrede, stak netop i, at det bare var et *slags* klokkeslet.

– Kom med klokkeslettet, skrek Bleng ute av sig selv av forventning.

– Seks kvarter over seks, sa Waage.

Og det synes jeg var en nok saa idiotisk maate at uttrykke halv otte paa, la han til smilende.

Men Bleng maatte ved Waages ord vende ryggen til, saa overvældet var han av seirslykke. Han gik hen til vinduet og saa ut. Det faldende bløte sneveir beruste ham, tankerne føiet sig mykt og smidig i hverandre. Ogsaa dette stemte! Nu var han sikker.

Saa vendte han sig om til Waage.

– De har ret i det, Waage. Det var en høist bizar maate at uttrykke halv otte paa.

Bleng blinket med disse ord inderlig fult til Waage. Hvorpaa han gav ham haanden til farvel.

*

[95] Peter hadde under denne samtale sittet som i en drøm. Alt gik rundt for ham, navne og skikkelser og begivenheter. Hvem var proprietær Haug? Var han da morderen? Hvad var det med Heggens hotel i Storgaten nu igjen? Var det der, mordet i sin tid blev begaat? Hvorfor utgav hans bror sig for proprietær Haug, og hvorfor – – nei, nei, det var ikke til at holde greie paa.

Og saa siden, under brorens samtale med Waage. Hvad var det, som hadde gjort Andorsen og Printz's besøk i fængslet saa skjæbnesvangert for sakens opklarelse?

Peter blev blek av sindsbevægelse. Skulde det være mulig, at to hæderlige borgermænd, Andorsen og Printz – –? Nei, nei.

Peter skjøv tanken fra sig som for skrækindjagende.

Men allikevel hadde han, da hans bror vækket ham av hans spekulationer, en serie paa fire mulige mordere:

En viss proprietær Haug.

En hæderlig spidsborger Andorsen.

En do. do. Printz.

Og en nittenaarig gymnasiast John Knoph.

– – –

Peter var nemlig ikke begavet.

*

– Nu tar vi os fri. Bleng slog sin bror paa skulderen. Ingen grubling nu!

– Det kan du sagtens si, som vet det altsammen, sa Peter. For det gjør du jo?

Bleng nikket tre ganger betydningsfuldt.

– Den unge Knoph blir allikevel millionær, sa han.

Om et par dage gaar det løs. Alle forarbeider er nu ordnet. Om et par dage begynner aktionen.

Da slipper jeg en hund løs paa vildtet, som nok skal drive det i fælden.

– Hvad heter den hund?

– Den heter Strauss, sa Bleng lakonisk.

XXII. Vildtet nedlægges

[96] Bleng forhastet sig imidlertid ikke. Det var øiensynlig en eneste vigtig ting, han avventet, før han skred til aktion.

Peter kunde ogsaa skjønde paa ham, at den ting, han ventet paa, ikke indtraf. Fra dag til dag blev Bleng nervøsere og ærgerligere.

– Er saken da ikke bragt fuldstændig paa det rene? spurte Peter spagt. Nu trodde han, at Bleng vilde rykke ut med sin trumf.

– Jeg kan knipe morderen, hvad dag jeg vil, sa Bleng. Men hænder ikke det, som jeg haaber, saa kan jeg kun føre et indiciebevis – et sterkt og graverende indiciebevis vistnok, men det er ikke nok for mig.

Da Bleng hadde ventet en uke, kom han en middag hjem, mer end almindelig amper.

– I eftermiddag handler jeg, utbrøt han og slængte en avispakke rasende henover bordet. Nu kan jeg ikke vente længer.

– Det har været en visergut med et brev til dig her, sa Peter, der som sedvanlig hadde indfundet sig for at faa høre nyt.

Bleng brøt brevet ivrig.

– Gudskelov, utbrøt han glædesstraalende. Det passer udmerket. Nu kan jeg sandsynligvis slippe for at føre bare indiciebeviser for min anklage. Da passer det endnu bedre, at jeg handler i eftermiddag.

Mens Hans Bleng et øieblik var inde i kabinettet for at vaske sig til middag, grep Peter brevet graadig og lot sine nysgjerrige blikke løpe henover siden. Kanske kunde han her faa vite noget, som tilfredsstillet hans videbegærighet.

I brevet stod dette:

Hr. Hans Bleng!

Jeg har idag mottat et telegram fra min søn, hvori han meddeler mig, at han ankommer til Kristiania iovermorgen eftermiddag fra utlandet.

Da jeg for en uke siden gav efter for Deres forestillinger og indvilget i at sende min søn et brev, hvori jeg ber ham komme hjem, skedde det under Deres erklæring om, at denne hjemkaldelse ikke kunde bringe ham nogen skade. De [97] ønsket kun av ham at faa oplysning om et vigtig punkt i Sahlesaken.

Jeg vil tilstaa for Dem, at mit brev til min søn likesaa meget, om ikke mere, var besjælet av ønsket om atter at se ham igjen, som av lysten til at gjøre Dem en tjeneste. Jeg mener med dette at si, at jeg stoler paa Deres løfte om at han i enhver henseende intet ondt vederfares, saa jeg kan ha den glæde av ham, som jeg særlig tiltrænger.

Deres
Julie Sahle.

Peter sat med dette brev i haanden, da Hans Bleng kom ind.

– Din skurk! Har du læst brevet! ropte den sidste.

– Kunde ikke la være, sa den anden lakonisk. Du sa jo, det var saa overvældende vigtig.

– Du skjønner ikke noget av det allikevel, sa Bleng og la brevet i sin jakkelomme.

– Ikke noget videre, sa Peter. Men la mig spørre dig om én ting:

Kan du holde det løfte, som du der har git den gamle dame?

Peter saa urolig og bekymret ut. Hans Bleng gik et slag over gulvet og hen til vinduet. Han saa længe ut paa gaten. Peter saa paa ham, at han stod og kjæmpet med en slags bevægelse.

Men Bleng tok sig sammen.

– Ja, sa han koldt, idet han snudde sig. Den unge Sahle kommer ikke til at vederfares noget ondt.

Den smerte, jeg muligens kunde ha bibragt ham, har han hat hele tiden fra den dag han reiste, og til dette øieblik.

Hvad jeg ikke forstaar er bare – at han ikke har tat livet av sig!

Men snak ikke mere til mig om dette, sa han pludselig brysk. At jeg maa skaffe mig den unge Sahles vidnesbyrd er det, som er mig mest pinlig ved alt dette.

Men nu lar jeg mig ikke stanse!

*

Fra klokken fire til syv om eftermiddagen samme dag [98] stod der tre mænd og ventet i det portrum, som laa vis-à-vis Sahles nye kontor i Dronningens gate.

De tre mænd var Hans Bleng, detektiv Hagen og – indbrudstyven Strauss.

De to førstnævnte var meget paapasselige. Men deres opmerksomhet var aldeles ikke samlet om den forbryder, de hadde i sit selskab, og som Bleng samme dag efter en timelang konferance med politimesteren hadde faat «utlaant» fra varetægtsarresten.

De stirret alle mot indgangsporten til J. C. Sahles kontorer.

Kl. 7 kom Sahle mørk og tilknappet ut av porten.

Øieblikket var kommet.

Der for et humoristisk glimt over Strauss' banditfjæs, han rettet paa sit slips, spyttet spøkefuldt i næverne og skraadde gravitetisk over gaten.

Forbigaaende kunde høre ham si til Sahle, der var stanset som forstenet:

– Guten tag, herr direktor. Ich bin Friedrich Strauss – –

Og etpar sætninger til sa den gode indbrudstyv.

Hvad var det, som gjorde, at J. C. Sahle pludselig rykket tilbake og blev saa blek, at Bleng og Hagen kunde se det tvers over gaten?

De saa ham svare noget og saa atter Strauss si noget. Den sidste hadde en fræk, utfordrende holdning.

Sahle svarte atter, idet han saa sig sky omkring. Saa forlot han Strauss hastig.

Strauss slentret plystrende over gaten. Det var tydelig, at han kjækket sig over at være i ledtog med politiet.

– De sa, hvad jeg instruerte Dem? spurte Bleng ivrig.

– Ja, all right! Jeg forlangte tyve tusen kroner, ellers gik jeg op paa politikammeret og fortalte hele historien, sa jeg.

Bleng lo. – Det er første gang i mit liv, at jeg iverksætter en veritabel pengeavpresning, sa han. Blev jeg arrestert i dette øieblik, saa kunde jeg komme til at sitte net i det.

Naa, hvad sa han saa?

– Han blev forfærdet og protesterte, men sa da tilslut, at jeg skulde komme op paa hans kontor iovermorgen, saa kunde vi tale sammen om saken.

– Iovermorgen? spurte Hagen.

– Ja, for han reiser nemlig til utlandet *imorgen* kveld, [99] sa Bleng og gned sig i hænderne. Og hvis lykken er god, kan vi da arrestere ham foreløbig for en anden og lettere forbrydelse – –

*

Kl. 11,15 den næste dags aften blev direktør Jens Christian Sahle arrestert paa Kristiania banegaard, idet han besteg utenlandstoget. Han var atter anklaget for besvigelse av a/s «Kvarts» kasse. Han fulgte sløv med. Ved eftersyn viste det sig ogsaa, at han hadde lommeboken fuld av franske og tyske pengesedler, som han hadde tilvekslet sig den samme dags formiddag. Summen var omtrent 100,000 kr.

Medaktionærene, som den næste dags morgen fik meddelelsen, blev aldeles lamslaat af forbauselse. Det var ikke plads engang til at bli rasende, i den grad fylldtes de av forundring. Denne mand, der hadde hovedstillingen i foretagendet, som selv hadde opdaget millionfelterne, han stikker avgaarde med lumpne hundretusen kroner, som selskapet ved ny aktietegning hadde skaffet sig for at faa driften igang!

Grosserer Andorsen blev grepet av en skrækkelig anelse. Febrilsk ringte han op til ingeniørboligen i Vestdalen. Han spurte ingeniøren skjælvende, om det var faktisk fastslaat, at felterne var av den værdi, som var opgit – –. Kunde der allikevel ikke foreligge en feiltagelse? Han, Andorsen, hadde jo kun været ledet av Sahles utsagn og skjøn, og Sahle – ja, tænk Sahle var igaar arrestert for underslag av driftskapitalen!

Ingeniøren blev forstenet ved denne efterretning. Men paa Andorsens spørsmåal svarte han ganske rolig, at intet var sikrere i verden, end at de nyindkjøpte felter var av næsten uvurderlig værdi.

Aktionærerne stirret uforstaaende paa hverandre. Hvad betydde det hele?

*

Med eftermiddagstoget fra utlandet ankom samme dags eftermiddag en blek, ung mand, hr. Fredrik Sahle.

Istedetfor at møte sin mor, som hadde faat et krampeanfald ved at læse om sin mands sidste forbrydelse, møttes han av to herrer, hvorav han øieblikkelig kjendte den ene og ravet tilbake.

[100] Hans Bleng var selv meget blek. Det hadde allikevel tat paa ham, dette, at de uskyldige mennesker skulde lide saa meget. Men han hadde tænkt saken over, og der var ingen vei utenom.

Fredrik Sahle blev næsten viljeløs kjørt i en vogn op til politikammeret. Her strammet han sig litt op. Han blev ført ind i Blengs privatkontor sammen med to detektiver. Efter en stiv klokke time aapnedes atter døren, og Bleng kom alene ut.

– Telefoner efter en læge, sa han og tørret koldsvetten av panden.

*

Næste dag kom.

Jens Christian Sahle sat sløv i sin celle. Klokken 1 skulde han forhøres.

Kl. 11 aapnedes pludselig døren. Fangen saa forundret op.

Den lille celle fylldtes langsomt med mennesker, hvis ansigter alle var alvorlige og mørke. Det mindet om det øieblik, da den dødsdømte skal føres til skafottet.

Først kom opdagelseschefen, saa Hans Bleng med et stort dokument i haanden. Saa fire mænd, som Sahle ikke kjendte. Det var medlemmer av opdagelsesavdelingen. Tilsidst kom Blengs bror, Peter Bleng.

Hans Bleng tok ordet:

– Direktør Sahle, sa han med fast stemme. De blev igaar arrestert for et nyt underslag av a./s. «Kvarts»s penger.

Fangen saa op. Han nikket. Men da han saa de mørke, alvorlige ansigter, snek der sig en ængstelig skygge over hans ansigt.

– Denne tiltale vil komme til at falde bort, fortsatte Bleng. Det vil si – den vil ikke komme til at spille nogen rolle.

De vil nemlig bli tiltalt for i slutten av mars 19– at ha myrdet böhmeren A. Knoph paa Bygdø ved at slaa ham i svime med en sandpose og bakefter vælte ham ned i en kalkgrav.

Sahle sank ved Blengs første ord fullstændig sammen. Der fór ogsaa et voldsomt sæt gjennom de fire opdagelsesbetjente, som intet kjendte til historien og kun var tat med som vidner. De saa forvirret paa Bleng og rykket nærmere.

Da rettet Sahle sig haard, ukuet. Han lo tre kolde latterstøt.

[101] – Raser De? spurte han rolig. Men saa betok et pludselig raseri ham. Han for imot Bleng og vilde ha rammet ham i ansigtet med et slag, hvis han ikke i samme øieblik var blit overmandet.

– Slip ham! sa Bleng. Jeg skal nok faa ham til at forholde sig rolig.

– Har De noget reelt at indvende mot denne beskyldning, sa han tørt til Sahle.

Sahle gjennembølgedes av en stor ophidselse. Man saa, at han kjæmpet med sig selv om, hvad han nu skulde svare for at redde sig.

Omsider bestemte han sig, svarte – og gik i fælden.

Han sa nemlig:

– De vet meget godt, at *jeg* ikke kan ha begaat det mord.

Bemerkningen kom haanlig, men en smule usikker.

Hans Bleng gik ved disse Sahles ord like indpaa ham og saa ham i ansigtet.

– Hvad mener De? spurte han, idet han smilte let.

Sahle turde ikke svare. Men man saa paa ham, at han ventet paa Blengs bevisførelse.

– Jeg skal si Dem, hvad De mente, sa Bleng. De mente, at Deres alibi kan bevises.

Sahle nikked.

– Men hvorav vet De det saa nøie? Bleng la sterkt eftertryk paa de sidste ord. Hvorfra kjender De saa nøie den datum, da Knoph blev set for sidste gang?

Det forholder sig nemlig aldeles rigtig det, at De sat i fængslet den gang Knoph kom op paa Deres medaktionærers kontor.

Men det burde De, direktør Sahle, være svært forsigtig med at vite. Det hadde været fornuftigere av Dem, direktør Sahle, ikke at ha visst noget om, hvor let Deres alibi kunde bevises. Hadde vi ikke hat andre beviser i hænde, vilde allerede dette git os en mistanke om, at Deres alibi var arrangeret.

– Hvordan kan jeg arrangere et alibi? spurte Sahle tonløst. Var det da ikke mig, som sat her i fængslet, den gang Knoph viste sig for sidste gang? Han var nu dødblek og støttet sig til væggen.

[102] De fire uindviede medlemmer av opdagelsesavdelingen rykket nærmere av spænding.

Skulde det virkelig være mulig – –?

Men Bleng svarte rolig:

– Jo – det var Dem, direktør Sahle.

Men da böhmeren A. Knoph den 3. april om eftermiddagen kl. 6 og 6¼ indfandt sig paa Andorsen og Printz's kontorer, da hadde selvsamme A. Knoph været død allerede i 6 dage.

– – –

Sahle kunde ikke mere svare.

– *Det var Deres søn*, direktør Sahle, som dengang indfandt sig paa disse kontorer. Han var forklædt som Knoph. Er De enig?

Sahle svarte ikke.

– Knoph henvendte sig her i byen til Dem angaaende disse guldfelter, han alene kjendte. Han vilde ha forretningsmæssig hjælp av Dem.

De bestemte Dem til at slaa ham ihjel. De gjorde dette, men De var samtidig saa slu at la Dem sætte ind for en lavet forbrydelse, for at kunne bevise Deres alibi, den gang, De lot den falske Knoph optræde!

Og Bleng traadte tilbage. Sahle svarte ikke. Stille forlot mændene cellen, en for en.

*

Da Jens Christian Sahle kl. 1 skulde føres fra fængslet og over i retten, saa han sit snit til at slite sig løs midt paa den svimlende høie bro over fængselsgaarden. Før slutteren fik tak i ham, hadde han kastet sig ut.

Han knuste hodet mot stenbrolægningen og døde saaledes uten tilstaaelse.

XXIII. I hvilket Bleng hylde

Der blev et par dage bagefter avholdt en stilig fest paa Logen for Hans Bleng.

Ved middagen holdtes der et par skaaltaler, men først ved kaffen og cigarerne kom samtalen ordentlig paa glid.

– Nu sparer vi dig ikke, sa Peter. Han blusset i ansigtet [103] av middagsvinen, men lot sig derfor ikke holde fra chartreusen, likesom han ogsaa skjænket den ventende whisky en blid tanke.

– Fortæl os nu om, hvordan du fandt ut av det hele!

– Spør heller, sa Bleng smilende. Saa skal jeg forsøke at svare, saa godt jeg kan.

– Fortæl os da, hvorledes du forstod, at den A. Knoph, som optraadte den tredje april, ikke var den egte?

– Nei, vent nu litt, sa Bleng livlig. Jeg vil indrømme, at den lille ting, som fik mig til at forstaa det, er den interessanteste av alt. Jeg kan ikke engang si, at den gjorde utslaget, for jeg hadde overhodet intet opdaget uten den. Den blev, hvad man i elektrotekniken kalder en strømvender – den bøiet saken over i et ganske andet plan.

Men la mig først fortælle dere om alle mine forvildelser, og dernæst om, hvordan tingene i virkeligheten forholdt sig.

I et kort resumé gjengav Bleng, hvorledes han hadde arbeidet og grublet og tat feil. Han fortalte leende om alle sine teorier, og dvælte med særlig humør ved den «skjæbnesvangre hemmelighet», som fik Strauss og Knoph til at forfølge Sahle og hans søn, – efter hvad han dengang trodde.

– Men historien var i virkeligheten denne, sa han, idet han tændte en ny cigar:

Knoph kom til Kristiania fra Vestdalen den 14de mars. Han indviet da Sahle i hemmeligheten med guldfelterne og søkte hans bistand.

Sahle fik da den idé at dræpe ham, for siden at opta skjærp paa egen haand. Men da han forstod, at man senere vilde komme til at mistænke ham for mordet, underbygget han dette foretagende med en plan, hvis snedighet var beundringsværdig.

Han streifet den 15de mars omkring nede i smugene ved Jernbanetorvet og traf der paa en tvilsom dame, Sofie Strøm, som hadde en elsker – tyven Friedrich Strauss. Han fik hende – paa en forøvrig klodset maate – til at tro, at han interesserte sig for hende. Den 23de mars underslog han 20 000 kroner av sin myndlings penger og forærte hende dem under uttrykkelig betingelse av, at hun skulde reise til utlandet, hvilket hun ogsaa gjorde, vistnok med glæde, men en del forundret.

[104] Samtidig driver han forhandlingerne med Knoph noget i langdrag.

At Knoph og Strauss kun ved et rent tilfælde traf hinanden, har jeg tidligere fortalt. Men dette tilfælde gav støtet til en av mine «røverhistorier». Paa sakens daværende standpunkt kunde jeg imidlertid ikke ræsonnere anderledes.

Den 25de mars om aftenen gaar Sahle ned i sit gaardsrum og – henter op en bøtte tør sand. –

Peter kvak. – Da trodde du, han grov noget op av sanden, sa han forbauset.

– Vist trodde jeg saa, sa Bleng. Men vet du, hvad han brukte sanden til? Han lavet derav – efter amerikansk mønster – den sandpose, hvormed han slog Knoph i svime, før han veltet ham i kalkgraven. Dette mystiske med sanden har jeg først forstaat, efterat jeg opdaget, at Sahle hadde begaaet mordet. Derav kom det, at kraniet ikke hadde noget brudd, og at der heller ikke fandtes spor efter knivstik. En slik pose, vel anbragt, lammer jo offeret øieblikkelig, som Dere vet.

Well. Den 27de om formiddagen forlater Knoph sit logi hos frk. Hegge og gaar opom Sahles kontor. Sandsynligvis har Sahle da sagt til ham, at han var optat, men har sat stevne med ham – paa Bygdø.

I mørkningen ved femtiden har de saa spasert utover veien til Huk. Her har Sahle kjendt til denne kalkgraven, som foreløbig stod forlatt av arbeiderne. Han har faat Knoph indenfor gjærdet. Der dræpte han ham og kastet ham ned. Han har med stor anstrengelse faat etpar ladninger av jord til at rase ned over ham.

Nu er her at merke en ganske interessant ting:

Sahle ønsket aldeles ikke, at Knophs lik i lengden skulde forbli uopdaget. Heller ikke var det ham noget imot at det blev bragt paa det rene, hvem manden var, naar han engang blev funden. Tvertimod. Sahles plan var jo at la sig arrestere og saa bakefter tilveiebringe en falsk Knoph. Fandt man saa senere Knophs lik, vilde Sahles uskyldighet kunne fastslaaes absolut. Blev liket derimot aldrig gjenkjendt, vilde der jo nemlig være en mulighet aapen for, at Sahle kunde ryddet ham avveien, efterat han var sluppet ut av fængslet.

Efter at ha slaat Knoph i svime gjør derfor Sahle en ting, som absolut vilde ha avgit beviset for mord, hvis jeg dengang hadde været opmerksom paa den. For at undersøke, om [105] Knophs identitet kan bevises, tar han ringen av hans finger og finder inde i den, hvad han haaber at finde, nemlig den avdødes navn. Han sætter derpaa ringen ind paa fingeren igjen, men NB! paa en feil finger.

– Husker du rigtig nu? spurte Hagen. Ringen sat sgu paa ringfingeren hans. Det husker jeg.

– Ganske rigtig! Bleng lo. Men den avdøde Knoph har, sa langt hans stedsøn kan huske tilbake, baaret ringen paa langfingeren.

Det skulde jeg ha visst dengang! Bleng smækket med tungen.

– Men videre i historien.

Sahle gaar bort fra indhegningen og skynder sig til byen. Han gaar ut fra, at liket ikke vil bli fundet før om en 8–10 dages tid, da arbeidet skal gjenoptages derute.

Kommen til byen ringer han op frk. Hegges hotel, sier at det er Knoph og beordrer sin – det vil si Knophs kuffert sendt til Kongsvinger. Han fortæller, at han maa reise og lar regningen betale.

Dette lager han naturligvis for at han hverken skal være savnet av frk. Hegge eller av sin stedsøn oppe i Vestdalen.

– Stop et øieblik, sa Peter. En ting maa du fortælle mig. Hvad var det med den mystiske proprietær Haug, som vilde ha sit værelse ombyttet?

– Proprietær Haug var kun min bevisførelse for, at frk. Hegge ikke kan gjenkjende stemmer i telefonen, sa Bleng storleende. Da hun første gang var oppe paa mit kontor, svor hun paa, at det var Knophs stemme, som beordret kufferten sendt til Kongsvinger. Hun var saa aldeles skraasikker.

Dengang jeg fandt nøklen til hele hemmeligheten, bestemte jeg mig for, til overflod at overbevise mig om, at frk. Hegge hadde latt sig føre bak lyset.

Jeg lusket ned paa hendes hotel og saa der paa tavlen navnet proprietær Haug. Jeg fik av en pike vite, at han var sørlænding, bodde i et værelse til gaarden, og at han ikke var hjemme for øieblikket.

Saa løp jeg hjem igjen, ringte op frk. Hegge og fremstillet mig i telefonen som Haug. Og skjønt Haug er sørlænding og jeg kavende østlænding, hadde den gode dame ikke en skygge av mistanke om, at hun blev holdt for nar i telefonen. Saa hendes vidneværði er lik nul.

Men tilbake til Sahle.

[106] Han kommer hjem om kvelden efter at ha myrdet Knoph. Og det var netop den kveld, da fru Sahle bemerket den store nervøsitet hos ham – en nervøsitet, som var saa meget mere paafaldende, som han altid ellers var kold og rolig. Men han hadde jo ogsaa været ute paa en noksaa slem job.

Nu gaar begivenheterne slag i slag. Sahle skaffer sig klædningsstykker, som ligner Knophs, en slængkappe og en bred bulehat. Likeledes en mørk paryk og brun nøtteolje. Det høres temmelig romanagtig ut, men, som mine herrer vet, er det faktisk.

Den 31te om aftenen begir Sahle sig til sin søns værelse med en stor pakke under armen. – –

– Bokpakken! ropte Peter.

– Jogu sa jeg bokpakken, sa Bleng. Pakken indeholdt klærne, parykken og oljen. Forsaavidt hadde jeg allikevel ret, da jeg antok, at hemmeligheten indeholdtes i den pakken – men det var kun hemmelighetens form, ikke dens indhold – –

Inde paa sin søns værelse har han – efter sønnens eget utsagn – sagt følgende: Hvis du ikke i et og alt følger mine instruksjer nu, kan det komme til at gjælde vort liv. Følger du dem rigtig, er vor lykke gjort.

Med sin vældige magt over sønnen har han kuet denne aldeles. Det har været en forfærdelig time. Faren med den gjorte forbrydelse i ryggen, en ting, som ikke kunde gjøres om igjen, men som i bedste fald kunde indbringe millioner – – sønnen, som ingenting forstaar, kun det, at der skal foregaa noget

hemmelighetsfuldt, forfærdelig – – som protesterer mot at optræ under forklædning, som bønfaller faren om ialfald at faa vite hvorfor – –!

Men faren seirer. Og sønnen lover at gjøre som faren vil, naar denne varskuer ham. Han faar alle instrukser, undtagen dagen og klokkeslettet paa hvilket han skal optræ. Derom skal han faa nærmere besked.

Dagen efter melder Sahle sig. Fra det øieblik kan hans alibi bevises. Nu er tiden inde for at fabrikere en falsk Knoph. Og han avvikler sin plan videre. Han faar tale med to av sine medaktionærer, som lover ham at arbeide for, at han faar sin stilling igjen. Sahle tar det bestemte løfte av dem, at de allerede næste dags eftermiddag – læg merke til det – skal avholde møte med de andre aktionærer og drøfte spørsmålet.¹¹⁷

[107] Det var idetheletat kjedelig, at Sahle dengang fik tale med de to herrer. Hadde han ikke faat det, saa hadde hele hans plan røket i lyset. Nu visste han en tid, de ikke var paa sine kontorer.

Han lar derfor fluksens sønnen budsende. Slutteren hadde faat ordre om, at Sahle kun maatte faa tale med sønnen i vidners overvær. Allikevel fik Sahle anledning til at meddele sønnen det underlige klokkeslet.

– Seks kvarter over seks, supplerte Peter.

– Ja, saadan hørtes det ut, sa Bleng. Men det er i virkeligheten to klokkeslet. Seks – og kvarter over seks. Da blir der mening i det.

6 og 6¼ var netop de to bestemte klokkeslet, paa hvilke en viss Knoph kunde indfinde sig paa Andorsens og Froms kontorer – uten at risikere at træffe cheferne. Dette hadde jo Sahle sørget for dagen i forveien ved sin samtale med de to medaktionærer. Han hadde jo netop tat det løfte av dem at de skulde holde møte paa den tid.

– Aha! Der gik en mumlen gjennom tilhørerne. De indsaa mer og mer sindrigheten i Sahles fremgangsmaate.

– Hør nu videre, sa Bleng muntert. Sønnen følger nu til punkt og prikke farens ordre. Om her foreligger hypnose eller en almindelig art av suggestion, det er vanskelig at avgjøre. Efter det indtryk, jeg har faat av den unge Sahle, er jeg næsten tilbøielig til at tro det første. Hvorom alting er – han følger ordren.

Han forlater sit hjem om formiddagen og efterlater der det brev, som hadde gjort moren og kjæresten saa fortvilet, dengang jeg kom derop og gjorde mine undersøkelser. Efter sin egen tilstaaelse streifet han den hele dag omkring – merkeligvis netop ute paa Bygdø. Ja, saa underlig er det, at han – efter hvad han selv fortalte – efter al sandsynlighet har passert forbi den indgjærning bak hvilket liket av den mand laa, som han skulde fremstille. Hadde han tat de par skridt ind bakom indgjærningen, som kun var lukket med en slaa, saa vilde han ha kunnet maskere sig efter originalen – –!

Men videre. Efter at ha maskert sig ute i et skogholt, gaar han atter til byen. Mørket var da forlængst faldt paa.

Klokken 6 indfinder han sig paa Andorsens kontor og spør efter chefen. Han faar det svar han maa ha, nemlig at chefen ikke kan træffes den dag. Han spør – efter farens [108] instruks – om hvor mange klokken er. Vil De saa si, at jeg har været her klokken 6, sier han saa. Mit Navn er Knoph.

Kontorist Eng noterer dette samvittighetsfuldt. Forøvrig lægger man paa kontoret merke til hans nervøsitet og forstyrrede utseende, uten dog at lægge noget mistænkelig i det.

Det samme gjentar sig paa ingeniør Froms kontor. Her holder han paa at glemme igjen sin vadsæk, og kommer styrtende tilbake næsten ute af sig selv. Det er det jo ikke noget rart i – vadsækken indeholder jo hans egne klær, og var tilstrækkelig til at avgi beviset for hans falskneri. Desuten maa han jo ha dem byttet paa sig igjen inden toget klokken 6,35.

Her vil jeg indskytte det, mine herrer, at paa denne paafaldende nervøsitet bygget jeg en ny teori. Den nemlig, at Knoph var forfulgt av Strauss. Men jeg visste jo ikke da, at Knoph var forfalsket.

Denne teori gik jeg gudskelov ikke længe med. Jeg fik jo nemlig bragt paa det rene, at Strauss paa den tid ikke var i landet. Men saa var paa den anden side atter saken likesaa gaadefuld som før.

Videre i historien:

Den unge Sahle styrter nu nedover til jernbanestationen. Men først gaar han ind paa et offentlig toilette. Her foretar han i hui og hast omklædningen og vasker masken av med fett. Det var derfor (ikke av graat som jeg trodde), at hans øine og kinder var saa inflammerte paa toget, da jeg talte med ham. Den lugt av valeriana,

som der stod av ham, kom naturligvis av, at han hadde stivet sig op. Det er jo forstaaelig – det har været nogen skrækkelige timer for ham.

Jeg fik ogsaa et sterkt indtryk av denne hans ophidselse paa toget. Ja, dette har dere jo hørt før. Men som dere vil forstaa, hadde jeg jo der kunnet gjøre et godt grep ind i saken og forebygge megen misforstaaelse, – hvis jeg bare hadde lagt beslag paa haandkufferten. For i den laa jo Knophs hylster.

– Hvorfor hadde fyren slikt gruelig hastverk? spurte en av selskapet. Hvorfor var det nødvendig at reise fra sin mor og sin kjæreste? Var det hans daarlige samvittighet?

– Det hørte ogsaa med til farens instruks, sa Bleng. Og dette var meget fiffig. Derved hadde han ogsaa – for alle tilfældes skyld – tilveiebragt sønnens alibi.

[109] Spørgeren fra før saa en smule desorientert ut.

– Det er soleklart, fortsatte Bleng livlig. En person, om hvem man vet, at han er avreist fra jernbanestationen 6,35, kan ikke paa Bygdø ha myrdet en mand, som folk har set og talt med klokken 6,15 midt i byens centrum.

Den gamle Sahle kunde ikke paa nogen bedre maate ha reddet sin søn fra mistanken, om den engang skulde komme. Og at den vilde komme, forutsaa han jo.

– Men sønnen kunde jo ha begaaet dette mord senere, sa den anden. F. eks. den næste dag?

– Det kunde han ha gjort, ja – hvis han ikke hadde opholdt sig hos sine slegtninge paa landet siden, like indtil den dag, da han fik ordre fra faren. Dette hadde faren befalt ham. Og han hadde indskjærpet ham paa det bestemtteste, bestandig at være indenfor synsvidde – og hvis han maatte reise til byen, da at ha med sig en person, som fulgte ham hele tiden. Det er jo soleklart, at dette for mig maatte fortone sig som om Fredrik Sahle følte sig forfulgt. I virkeligheten var jo alt dette arrangert, for at hans skyldløshet i mordet skulde være indlysende, hvis han en gang blev mistænkt.

Saa kommer da den dag, da den oprindelige Knoph blir fundet.

Øieblikkelig sender faren ham et brev. Det indeholder den stikbemerking, som fortæller sønnen, at han kan bevæge sig frit igjen. Sønnen har imidlertid samme aften faat det nummer av avisen, hvori etterretningen om Knophs død staar. Derfor er det han besvimer – for han og kun han – er nu fuldt paa det rene med farens

forbrydelse. Og derfor er det, han reiser til utlandet, hvor han har tilbragt de sidste aar i rangel og fortvilelse – og dyp fattigdom.

Han negtet nemlig at ta imot de penger, som faren sendte ham. Han hadde vistnok ikke forstaaelsen av, hvorfor faren hadde begaat mordet paa Knoph – den var jo umulig at faa før etterretningen om grubefundene forelaa. Dengang aviserne bragte denne etterretning, var vel ogsaa han den eneste, som fuldt forstod saken. Jeg laa langt efter og famlet. Og saken hadde været uopklaret den dag idag, hvis ikke –

Her begyndte Bleng at søke i sin inderlomme.

Op av sin lommebok tok han frem to papirer. Det ene var et almindelig notisbokblad – det andet et visitkort.

[110] – – hvis jeg ikke ved et rent tilfælde hadde opdaget noget ganske pudsigt, la han smilende til.

Med disse ord la han de to papirer ved siden av hverandre paa bordet.

Hele selskapet stimlet sammen om ham. Man trængtes om hverandre for at faa se disse to merkelige papirlapper.

Paa den ene – visitkortet – stod trykt følgende ord:

JOHN KNOPH,
Handelsskoleelev.

Paa det andet papir, som var noget medtat og krøllet stod der:

Knoph
klokken 6 e. 3dje april,
ønsket at tale med chefen.

Man stirret længe paa disse to papirer. Bleng stod smilende.

Da strakte der sig pludselig en mager, senet haand ind mellom to av dem, der stod nærmest bordet. En velkjendt stemme lo, idet denne haand knipset til

notisbladet.

– Det er jo soleklart, sa stemmen.

– Paa visitkortet er navnet stavet riktig, nemlig med ph. Her er det stavet falsk, nemlig med hp. En meget menneskelig feil, naar man ikke er vant til at stave navnet.

– De har ret, kjære Asbjørn Krag, sa Bleng og rødmet av stolthet ved at se denne sin berømte kollega ved festen. De har hørt hele min fortælling?

– Bak portiererne ja, sa Asbjørn Krag og rystet Blengs haand. Jeg vilde ikke avbryte en saa lærerik og interessant historie. Men fuldend den nu, og lad mig faa et bæger.

– Hvad mine herrer ikke opdaget straks, saa Krag med et halvt øie, sa Bleng vendt mot de andre.

– Da den falske Knoph hint mindeværdige øieblik paa Andorsens kontor sa «mit navn er Knoph», bad kontorist Eng ham at stave det. Den unge Sahle hadde vistnok faat det stavet flere ganger av sin far, men i det avgjørende øieblik fik han allikevel h'en galt anbragt.

Og en ting er vel sikkert, atⁿ¹⁸ en mand kan stave sit eget navn?

– – –

[111] Hurraerne runget gjennom salen, og champagneglassene hævedes for den unge opdager, som med saa meget slit og instinkt hadde løst det sindrige spind av vanskeligheter. Forrest av alle stod Asbjørn Krag, som i serien av sine gode egenskaper ogsaa hadde den, at han ikke var misundelig.

Men sent paa kvelden kom Peter svaiende hen til Hans Bleng.

– Du – hikket han – undskyld mig – men si mig: Var det ikke ogsaa noget med en – hik – brændt bok og en kork, som du fandt? Oppe hos Sahle – –?

– Jo, sa Bleng med et filosofisk uttryk i ansigtet.

– Hvad betydde de greierne da?

– Det er en opgave for dig, sa Hans Bleng bekymret. Jeg kan ikke finde ut av det.

Slut.

Noter

- [n1.](#) været] *rettet fra: være (trykk feil)*
- [n2.](#) saks] *rettet fra: sak (trykk feil)*
- [n3.](#) med] *rettet fra: men (trykk feil)*
- [n4.](#) teori om] *rettet fra: teori (trykk feil)*
- [n5.](#) Sahle?] *rettet fra: Sahle?» (trykk feil)*
- [n6.](#) stilling] *rettet fra: stiling (trykk feil)*
- [n7.](#) underhaanden] *rettet fra: underhaaden (trykk feil)*
- [n8.](#) undersøkt] *rettet fra: undesøkt (trykk feil)*
- [n9.](#) enddog] *rettet fra: enddag (trykk feil)*
- [n10.](#) forklaring.] *rettet fra: forklaring, (trykk feil)*
- [n11.](#) indeholdt] *rettet fra: indholdt (trykk feil)*
- [n12.](#) forbryderroman] *rettet fra: forbryderoman (trykk feil)*
- [n13.](#) merket,] *rettet fra: merket, , (trykk feil)*
- [n14.](#) lommen] *rettet fra: Lommen (trykk feil)*
- [n15.](#) betænkeligheter] *rettet fra: betænheligheter (trykk feil)*
- [n16.](#) Jeg gik ut] *rettet fra: Jeg ut (trykk feil)*
- [n17.](#) spørsmålet] *rettet fra: spørsmået (trykk feil)*
- [n18.](#) at] *rettet fra: et (trykk feil)*

Olaf Bulls *Mit navn er Knoph* er lastet ned gratis fra e-bokportalen Bokselskap. Lesetekst og flere nedlastningsmuligheter m.m. er gratis tilgjengelig på bokselskap.no